සිංහල ව්‍යාකරණ

පදනීතිය.

"සරසවි සඳරැස" කතෘධුරය දැරූ

සපරගමුවේ වේරගම පුංචි බණ්ඩාර පඬිතුමා විසින්

රචනා කරණලදී.

—— ⁘ ——

සර් ආර්තර් හැමිල්ටන් ගෝර්ඩන්

ලංකාණ්ඩුකාරයාණන් විසින් සමාදරයෙන් පිළිගන්නා ලදී.

බටහිර භාෂා හා පෙරදිග භාෂා දත්

ලුවී කොර්ණේල් විජයසිංහ මුදලිතුමා ආදී

පණ්ඩිතයන් විසින් පසස්නාලදී.

——0——

නවවෙනි වරට

ඩබ්ලිව්. ඒ. සමරසේකර විසින්

අච්චු ගස්වනලදී.

PÁDANITIYA

OR

A SINHALESE GRAMMAR.

BY

Weragama Punchi Bandara

OF

SAPARAGAMUWA.

Author of the Sinhalese Translations of Varahamihira, Jatakalankara, Rtusanhara, Vaidyajeewani and the Late Editor of the Sarasavisandaresa.

9TH EDITION.

PUBLISHED BY

W. A. SAMARASEKARA.

COLOMBO.

1912.

සිංහල ව්‍යාකරණ

ප ද නි ති ය.

සරසවි සඳරැස කතෘවූ

සපරගමුවේ වේරගම පුංචි බණ්ඩාර

වි සි න්

රචනාකරණලදී.

සර් ආර්තර් හැමිල්ටන් ගොර්ඩන්

ලංකාණ්ඩුකාරයාණන්

වි සි න්

සමාදරයෙන් පිළිගන්නාලදී.

බටහිර භාෂා හා පෙරදිග භාෂා දත්

ලූවී කොර්ණේල් විජයසිංහ මුදලිතුමා

ආදි පණ්ඩිතයන් විසින් පසස්නාලදී.

PADANITIYA

OR

A SINHALESE GRAMMAR

BY

WERAGAMA PUNCHI BANDARA

OF

SAPARAGAMUWA

Author of the Sinhalese Translations of
Varahamihira, Jatakalankara, Rtusanhara, Vaidyajeewana
and Editor of the *Sarasavisandaresa*,

PRINTED AT THE VIDYASAGARA FRINTING WORKS,
COLOMBO.

1911.

RESPECTFULLY

DEDICATED BY PERMISSION

TO

HIS EXCELLENCY

THE

HONOURABLE SIR ARTHUR HAMILTON GORDON

G. C. M. G.

GOVERNOR AND COMMANDER IN CHIEF

IN AND OVER THE ISLAND

OF CEYLON

AND THE DEPENDENCIES THEREOF

PREFACE.

It is a great drawback to the learning of the Sinhalese language that there is not in our Schools an abridged Grammar, wherewith to learn the Grammar of the language sufficiently in a short time.

It would appear that there are many usages in the language current from very ancient times, not noticed in any of the Grammars hitherto published. It is indispensable that these should be included in works on grammar. The present language is also very different from the ancient; and therefore it is necessary that these differences should also find a place in the grammar of the language.

A Sinhalese boy generally leaves an English school when he is about eighteen years of age. At the time he is looking for an employment after leaving school, he will find it difficult to learn the Sinhalese Grammar in a short time from any of the existing works on Grammar, either on account of their abstruseness or conciseness. Hence, he abandons the idea of studying the Sinhalese Grammar, and enter into some employment. Thus the knowledge of Sinhalese of most of those in Government employments dwindles down to a low standard, in order to supply the wants thus felt, having at the same time, consulted the views of others also on the subject, the present work is compiled.

Were this book taught in Schools a knowledge of the Grammar of the language would be attained by pupils in a very short time. Moreover, the work is written in simple language, to enable those who have studied the English language to acquire the grammar of the Sinhalese language without the assistance of a teacher.

At the time of going to press the proof sheets of this work passed the hands of my tutor, the Venerable H. Sumangala High Priest, and Mr W, P. Ranesinghe, Proctor of the Supreme Court, who having expressed their satisfaction with the work, it carries the weight of their approbation.

I have to thank Messrs, Richard de Silva and Block Inspectors of Schools, and Mr. Alpheus Perera, School Master, for kind suggestions made to me to make the work suitable to Vernacular Schools. My thanks are also due to

Mr. J. Samaradiwakara of Pelahela, himself a lover of Oriental learning, for it was at his kind request and encouragement that this work was undertaken by me.

Sinhalese Pandits having considered Pali and Sanskrit as preeminent languages, taught both religion and science through these languages. A knowledge of the grammar of any one of these helps to a knowledge of Sinhalese grammar, Hence, perhaps, is that they have not written any large works on Sinhalese grammar. Not having large works on Sinhalese grammar, the sinhalese grammarian has to depend a great deal on the Sanskrit and Pali grammars. What a stumbling block it is to the abvancement of Sinhalese scholarship to make the knowledge of the grammar of their language subservient to a knowledge of the grammars of other languages! On examining the present work, it would appear to the stndent how much he is relieved from this dependence. I am now engaged in writing a larger work on grammar, and should that work be satisfactorily completed, I hope the Sinhalege student will be completely emancipated from this servile position.

The following letters have been received by me from L. C. Wijesinha, Esquire, Mudaliyar, and others who are competent judges of such a work as this.

(From L. C. WIJESINHA Esq., Mudaliyar, Translator of the "Mahavansa")

Matale, January 12, 1886.

MY DEAR SIR,

I have read through your new Sinhalese Grammar, the "Padaniti" with great pleasure. I thoroughly approve the system adopted therein, and consider your work eminently calculated to simplify and facilitate the study of the Sinhalese language. I think it ought to be made a text-book in every Anglo-Vernacular School in South Ceylon, and I hope the Government will do so.

Yours very truly,
(Signed) **L. Corneille Wijesinha.**

Weragama Bandara Esq.,
Editor "*Sandaresa*."

(From W. GUNATILAKA Esq., Proctor, Editor of the "Orientalist")

Kandy, 23rd January, 1888.

MY DEAR SIR,

Your Sinhalese Grammar the "Padanitiya" which I have read over with great interest, will supply a want that has peen long felt in the Island, especially by the Sinhalese people, I entirely approve of its plan and design, and I must say that you deserve eminently the thanks of your countrymen for giving them so excellent and at the same time so easy a Grammar of their language.

Yours sincerely,
(Signed) **W. Goonetilaka.**

(From BARTHOLOMEUS GUNASEKARA Esq. Mudaliyar, Translator, Colonial Secretary's Office.)

I would strongly recommend this Grammar for the Study of those who are anxious to acquire a critical knowledge of the Sinhalese Classes. The author deserves great credit for his careful attention to the niceties of the language with a view to make his work really useful to the public. He has illustrated his rules by a variety of familiar examples, and conveyed his ideas with precision and elegance. The Grammar, though apparently based on the "Sidat Sungarawa" —which as its name signifies, is only a "digest of demonstrated truths" —is not a servile imitation of that work. He differs from the author of the "Sidat Sangarawa" in stating that Sinhales nouns admit of three Genders, which is in conformity with usage in Latin, Greek, Sanskrit, Pali and other learned languages. I would invite special attention to the chapters on Declensions, Conjugations and Syntax, which are more comprehensive and more intelligible than those we find in the "Sidat Sangarawa."

(Signed) **B. Gunasekara,** Mudaliyar.

(From HENRY PERERA Esq., late Head Master of the Native Normal Instruction.)

Kollupitiya, January 30, 1888

DEAR SIR,

Your Sinhalese grammar, the Padanitiya, has been read over by me with much pleasure, and I think the plan adopted by you in its compilation is such that it will facilitate the study of our language within a short time. For an acquisition of a complete knowledge of Sinhalese grammar within a short time, the want of a suitable work has long been felt, and that want, I think, is supplied by your work. It contains much useful matter that has not been touched upon by other Sinhalese grammarians, and I am much pleased to find that it also contains a division of nouns into three genders, Masculine, Feminine, and Neuter, so as to suit the ancient as well as modern Sinhalese prose works. Your work will eminently suit as a text-book for the use of Government Schools, and, should it be so adopted, I hope your efforts in the compilation of the book would be duly rewarded. Great credit is due to you for publishing a work so useful, and as it consists of almost all useful and important rules to suit the modern language. I may venture to think that for those who desire to study Sinhalese, your work will be more useful than any orther Sinhalese grammar yet published.

I am, Yours sincerely,
(Signed) **H Perera.**

(From SIMON DE SILVA Esq., Mudaliyar, Translator of the Department of Poblic Instruction.)

Colombo, 6th February, 1888.

DEAR SIR,

I read your Sinhalese Grâmmar, the Padanitiya, with great interest, and it gives me much pleasure to bear testimony to its value and usefulness, The work is simple and exhaustive, and is well adapted to the requirements of the Sihhalese students of the present day.

Youas truly,
(Signed) **Simon De Silva, Mudaliyar.**

(From EDMUND R, GUNARATNA Esq.
Atapattu Mudaliyar and Mudaiiyar of the
Governor's Gate, Galle.)

Galle, 15th January, 1888,

My Dear Weragama,

I have ıead with great interest the "Padanitiya," the Sinhalese Grammar that you have compiled.

It will, I anticipate. satisfy a much felt want of a really intelligible Sinhalese Grammar for beginners, and I expect that it will be widely used in the Vernacular schools, and that your name as its author will be long perpetuated,

With best wishes
Believe me,
Yours sincerely,
(Signed) **E, R, Gooneratne,**

From T, B, PANABOKKE Esq,, Ratemahatmaya,
Gampola,)

Elpitiya Walawwa, 16th January, 1838,

Dear Sir,

I have read your little treatise on grammar with great pleasure, It is just the kind of work for present day. You have touched upon a great many points of recent origin. I may assure you that your work is much superior to any of the kind recently attempted which have come under my notice.

It ought therefore to commend itself to all teachers and students who wish to have a Sinhalese grammar clothed in modern language,

Yours very truly,
(Signed) **T, B, Panabokke,**

සංඥාපණය.

ඉතා පහසුවෙන් ස්වල්පකාලයකදී සෑහෙන පමණ සිංහලව්‍යාකරණ ඉගෙණගැණීමට පාඨශාලාවන්හි ව්‍යවහාර කටයුතු ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථයක අවිද්‍යමානභාවය දීර්ඝ කාලයක පටන් අපේ භාෂාවට තුබූන මහත් පාඩුවක්.

පුරාණ භාෂාව වඩා වර්තමාන භාෂාව බොහෝ වෙනස්ව තිබේ. මේ වෙනස් ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථවල අන්තර්ගතකිරීමද අවශ්‍යයෙන්ම කටයුත්තක් විය.

මෙතෙක් ප්‍රසිද්ධකළ කොයිම ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථයකවත් මතක්නොකළ ඉතා වැදගත් ව්‍යාකරණවිධි බොහොමයක් පුරාණපටන් භාෂාවේ පැවතඑනබව පෙනේ. ඒවා ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථවල අන්තර්ගතකිරීමද අවශ්‍යයෙන්ම කටයුතුව තිබේ.

ඉංග්‍රීසි පාඨශාලාවන්හි විද්‍යෝද්ග්‍රහණයෙහි නියුක්තවන සිංහල තරුණයෝ ඒ ඉගෙණීමෙන් තොරවනවිට දහඅට ඇවිරිදි විසිඇවිරිදි වයසට පැමිණියෝ වෙති. ඉක්බිති සිංහල ඉගෙණගැණීමට දූත් තිබෙන ව්‍යාකරණ පොත් අතටගත්කල ඒවායේ ගූඪතාවයත් සංක්ෂිප්තභාවයත් නිසා ස්වල්පකාලයකදී පහසුවෙන් ඔවුන්ගේ අභිමතාර්ථ සාධනය කරගත නොහැකිවෙයි. එහෙයින් සිංහල ඉගණීම ප්‍රතික්ෂේපකර රැකීරක්ෂාවල යෙදෙති. මේ නිසා ආණ්ඩුවේ රාජකෘත්‍යයන්හි නියුක්තවන බොහෝ අයගේ සිංහල දැනීම ඉතා පහත්බැස්සේය.

යථෝක්ත කාරණ සියල්ලම පිරිමසන අටියෙන් බොහෝඅයගේ මතත් පරීක්ෂාකර බලා අමුතු ක්‍රමයකට මෙම ග්‍රන්ථය රචනාකරණලදී. මෙම ග්‍රන්ථය සිංහල පාඨශාලාවන්හි පාඨනය කරවතොත් ඉතා ස්වල්ප කාලයකදී පහසුවෙන් සිංහල ව්‍යාකරණ ශිෂ්‍යයන්ට ඉගැන්විය හැකිවෙයි. මෙය ඉංග්‍රීසි ඉගෙණ බුද්ධිමත්වූ සිංහල තරුණයන්ට ගුරූපදේශ රහිතවම ව්‍යාකරණ අවබෝධකරගත හැකිවනසේ ශිථිල භාෂාවෙන් ගළපන ලද්දකි.

මේ පොත මුද්‍රණයකිරීමේදී අපගේ ආචාර්‍ය්‍යවූ සිප්කඩුවේ ශ්‍රීසුමඞ්ගල නායක ස්ථවිරෝත්තමයානන් විසින්ද විලියම් පෙරේරා රණසිංහ ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණ සභාවේ පෙරකදෝරු මහතා විසින්ද අනාතිම සිද්ධපත්‍රබලා පොත නිර්දෝෂයයි පිළිගැණීමෙන් ග්‍රන්ථ ගෞරවය උසුළති.

රිචර්ඩ් ද සිල්වා, බ්ලොක් යන ඉන්ස්පැක්ටර් මහතුන් දෙදෙනා හා අල්ජේවුස් පෙරේරා සෙකොලේ මහත්මයාත් සමග සාකච්ඡා කොට පාඨශාලාවලට ඔබිනා ලෙස පොත පිළියෙළකළබව මතක්කරමු.

සිංහල ව්‍යාකරණ උගත් පූර්වදිග භාෂා ඉගෙනීමට ඉතා ආශාවක් ඇති, පැලහැල ජේ. සමරදිවාකර මහතා විසින් මෙබඳු පොතක් කරදීම මේ කාලයේ සිංහල ව්‍යාකරණාභිලාෂීන්ට අත්‍යන්තොපකාරීයයි නොයෙක් විට කියා අප මේ වැඩෙහි යෙදවූබවද සතුටින් මතක්කරමු.

ලාංකිකජනයෝ මාගධ සංස්කෘත උතුම්කොට සලකා ඒ භාෂාවන්හි ව්‍යාකරණ ශාස්ත්‍ර හදාළෝය. මේ දෙකින් එකක ව්‍යාකරණ උගත් අයට සිංහල ව්‍යාකරණ ක්‍රමය ඉබේම වැටහේ. විස්තරවශයෙන් සිංහල ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථ නොකෙළේ මේ නිසායයි සිතියහැකියි. නමුත් කෙවල සිංහල ව්‍යාකරණඥයන්ට විස්තාර ව්‍යාකරණ පොත් නොමැති බැවින් මාගධ සංස්කෘත ව්‍යාකරණයන්ට නිතරම වහල්වී සිටින්නටවී තිබේ. අපේ භාෂාවේ ව්‍යාකරණ ඉගෙනගැනීම වෙන භාෂාවල ව්‍යාකරණම වහල්කොට හැම්කල්හිම තිබීම සිංහලයන්ගේ දියුණුවට කොපමණ බාධාවක්ද? පදනීතිය නම්වූ මේ ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථයේ විභක්ති හෙළදිය බලනවිට ස්වභාෂා ව්‍යාකරණාභිලාසීන බොහෝදුර මේ වහල්කමින් මුදවා තිබෙන බව කාට නොහැඟේද? විශාල සිංහල ව්‍යාකරණ ග්‍රන්ථයක් කරීමෙහි දැන් යෙදීසිටිමු. ඒ වැඩේ අපේ ප්‍රාර්ථනාවලෙස සමාප්තවීනම් මේ දසවසෙහි සම්පූර්ණ ලෙසම අපේ ස්වදේශීන් මිදියහැකිවේයයි සිතම්හ.

පාඨශාලාවන්ට යොග්‍යවූ මෙබඳු ග්‍රන්ථවල ගුණදෝෂ විනිශ්චයට ශක්ති දැරියයුතු බවට පැමිණි සිංහල මහතුන් විසින් මෙම ග්‍රන්ථය පසසන ලද්දක්බව ඒ මහතුන් විසින් එවූ මෙහි යොදනිබෙන ඉංග්‍රිසි ලියවිලිලින් පෙනේ.

පදනිය නමින් කළ
දූහනන් දැනුම් සඳහා
ඉසිවත් දනන් හැර
මෙම ගත් කහට නොරිසිද

වර්ෂ 1888 ක්වූ පෙබරවාරි මස
10 වෙනි දිනදීය.

W. A. SAMARASEKARA

පදනීතිය.

LETTERS.

අකුරු.

සිතෙහි අටගන්න අදහස් වචනයෙන් ප්‍රකාශකරණු ලැබේ. වචන නම් ශබ්දයි. ඒ ශබ්ද හෙවත් වචන ලියන පිණිස ඒ ඒ රටවල අය විසින් කරගෙණ තිබෙන ලකුණු අකුරු නම් වෙයි. සිංහල වචන හෙවත් භාෂාව ලියන පිණිස ව්‍යවහාර කරණ අකුරු මෙහිපහත දක්වනුලැබේ:-

අ ආ ඇ ඈ ඉ ඊ උ ඌ එ ඒ ඔ ඕ

ක ග, ජ, ට ඩ ණ, ත ද න, ප බ ම,

ය ර ල ව

ස හ ළ අං.

මේ අකුරු ස්වරය ව්‍යඤ්ජනයයි දෙවැදෑරුම්. 'අ' යන්න පටන් 'ඕ' යන්න අන්තකොටඇති අකුරු දොළස ස්වර නම්. 'ක' යන්න පටන් 'අං' යන්න කෙළවරකොට ඇති අකුරු විස්ස ව්‍යඤ්ජන නම්. ස්වරයන්ට පණකුරුයයිද ව්‍යඤ්ජනයන්ට ගතකුරු යයිද සිංහල ව්‍යාකරණයෙහි ව්‍යවහාර කළෝය. ස්වර ව්‍යඤ්ජන යන ශබ්දදෙක සංස්කෘත භාෂාවේ නාමයි.

ප්‍රශ්න—වචනයෙන් ප්‍රකාශ වන්නේ කිම්ද? අකුරු වල ප්‍රයොජන කිම? සිංහලභාෂාවට අයිති අකුරු කවරේද? ස්වර කවරේද? කියද? ව්‍යඤ්ජනාක්ෂර කවරේද? කීයද? සිංහල ව්‍යාකරණයෙහි ස්වරයන්ට කියන නාම කුමක්ද? ගතකුරු යයි සිංහල ව්‍යාකරණයේ කියන්නේ කවර අක්ෂරයන්ටද?

Vowels.

ස්වර.

ස්වරයෝ නම් තනිතනිවත් ශබ්දකළහැකි නොහොත් ශබ්ද උපදවන අක්ෂරයි.

ඔවුහු හ්‍රස්වය දීර්ඝයයි ද්විප්‍රකාරයි—අ ඇ ඉ උ එ ඔ යන අකුරු සය හ්‍රස්ව නම්. ආ ඈ ඊ ඌ ඒ ඕ යන මේ දීර්ඝ ශබ්ද ඇති හෙවත් ඇදිලා කියවෙන අකුරු සය දීර්ඝ නම්. හ්‍රස්වාක්ෂරයන්ට ලඝුයයිද දීර්ඝාක්ෂරයන්ට ගුරු යයිද කියාත් ව්‍යවහාරවේ.

ප්‍රශ්න—ස්වරයෝ කීවැදෑරුම්ද? හ්‍රස්වස්වර කවරේද? දීර්ඝස්වර කවරේද? හ්‍රස්වාක්ෂරය කියවෙන්නේ කෙලෙසද? ගුරු ලඝු කියන්නේ කුමකටද?

Consonants.

ව්‍යඤ්ජනාක්ෂර.

ව්‍යඤ්ජනාක්ෂර නම් තනියම ශබ්දකරන්ට දුෂ්කරවූ හල්අකුරුයි. එනම් ක් ග් ජ් යනාදියයි.

සුඛෝච්චාරණය (a) පිණිස අකාරයක් ව්‍යඤ්ජනාක්ෂර යන් තුළටලා යට දක්වනලදී. හල් කයන්න ඇතුළට අයන්න ලූකල 'ක' යන ශබ්දය නැගෙයි. හෙවත් හල් කයන්න තුළට අකාරය ලූකල කයන්න නැගෙයි. ආයන්නක් හල්කයන්නට ලූකල කායන්න වෙයි. මෙසේ ස්වර දොළස හල්කයන්නට ලූකල දොළොස් ආකාරයකින් ශබ්දවෙයි හෙවත් අකුරු දොළසක් සෑදෙයි. ඒ මෙලෙසයි:–

ක්+අ=ක	ක්+උ=කු
ක්+ආ=කා	ක්+ඌ=කූ
ක්+ඇ=කැ	ක්+එ=කෙ
ක්+ඈ=කෑ	ක්+ඒ=කේ
ක්+ඉ=කි	ක්+ඔ=කො
ක්+ඊ=කී	ක්+ඕ=කෝ

(a) සුඛ උච්චාරණ, සුවසේ කීම.

හල් ගයන්න ඇතුළට මේ සවර ලූ කලද 'ග ගා ගි ගී' යනාදි වශයෙන් දෙළොස් ආකාරයෙකින් ශබ්ද වෙයි. සෙසු ගතකුරුවලට මේ සවර දෙළස ලූකලත් මෙසේම එක අක්‍ෂරය දෙළොස් ආකාරයකින් ශබ්දවෙයි.

ප්‍ර—ව්‍යඤ්ජනාක්‍ෂර කෙසේවූ අකුරුද? ව්‍යඤ්ජනාක්‍ෂර ඇතුළට වැටෙන්නේ කුමක්ද? ව්‍යඤ්ජනාක්‍ෂර ශබ්දකරන්ට පහසුවන්නේ කුමක් කළවිටද? හල් මකාරයකට ඉයන්න ලූකල කෙසේ ශබ්දවේද? මි, නේ, රි, ලූ, හු, යන මේ අක්‍ෂරතුළ තිබෙන පණකුරු කව රේද?

The Alphabet as used in Sanskrit.

සංස්කෘත භාෂාවේ අකුරු.

අ ආ ඉ ඊ උ ඌ ඍ ඎ ඏ ඐ එ ඓ
ඔ ඖ අං අඃ.
ක ඛ ග ඝ ඞ, ච ඡ ජ ඣ ඤ, ට ඨ ඩ ඪ ණ,
ත ථ ද ධ න, ප ඵ බ භ ම,
ය ර ල ව ශ ෂ ස හ

ප්‍ර—සිංහල භාෂාවට නොමැතිව සංස්කෘත භාෂාවේ තිබෙන අකුරු කවරේද? සංස්කෘත භාෂාවට නොමැතිව සිංහල භාෂාවේ තිබෙන අකුරු කවරේද?

The Alphabet as used in Pali.

පාලි භාෂාවේ අකුරු.

අ ආ ඉ ඊ උ ඌ එ ඔ*
ක ඛ ග ඝ ඞ, ච ඡ ජ ඣ ඤ, ට ඨ ඩ ඪ ණ,
ත ථ ද ධ න, ප ඵ බ භ ම,
ය ර ල ව ස හ ළ අං.

---

* පාලි භාෂාවෙත් සංස්කෘත භාෂාවෙහි මෙන්ම එ ඔ දෙක දීර්ඝමයි. සංයොගයට පූර්වයෙන් සිටිකල සමහර තැන් හ්‍රස්වවී කියවේ. 'එත්ථ, ඔට්ඨො' යනාදියෙන් එය දතයුතුයි. ඒ ඕ දෙක කිසි තැනක හ්‍රස්වවී කියනුලබන හෙයින් සමහර ආචාර්‍ය්‍යවරයෝ පාලියෙහි සවර දසයයි කියති.

ප්‍ර—පාලියට නොමැතිව සිංහල භාෂාවේ තිබෙන අකුරු කවරේද? එ ඹ යන අක්ෂර දෙක සම්බන්ධව සිංහල පාලි සංස්කෘත යන භාෂා තුනේ එකිනෙකට ඇති වෙනස කිම?

'ඞ ඤ ණ න ම' යන අක්ෂරවලින් දෙකෙන් කොටසක් 'ග ජ ඩ ද බ' යන අක්ෂර පසේ පිළිවෙළින් බැඳේ. ගඟ, රඦ, හඬ, සඳ, බඹ, යනාදි තැන්වල එසේ බැඳී තිබේ. මේක පාලි සංස්කෘත දෙභාෂාවටම නැති ස්වභාවයකි. ඒ භාෂාවල බැඳෙන්නේ 'ඞ්ග' 'ඤ්ජ' යනාදි වශයෙන් සම්පූර්ණයෙන්ම වර්ගාන්තාක්ෂරයි. ඞකාරය අමිශ්‍ර සිංහල භාෂාවට නොමැති බැවින් 'ගඟ' 'ඇඟ' යනාදි තැන්වල ගයන්නේ බැඳෙන්නේ බින්දු අඩයයි සල කාණලදී.

Pure and Mixed Sinhalese.

අමිශ්‍ර සිංහල සහ මිශ්‍ර සිංහල.

සිංහල, මිශ්‍ර අමිශ්‍රයයි දෙවැදෑරුම්. මාගධ සංස්කෘත වචන හා මිශ්‍රනුවූ භාෂාව අමිශ්‍ර සිංහලයි හෙවත් ශුද්ධ සිංහලයි. ශුද්ධ සිංහල ලියනකල යට දැක්වූ සිංහල අකුරු පමණක් යෙදේ. මාගධ සංස්කෘත යන භාෂාවල වචන අතරතුර වැටී මිශ්‍රවූ භාෂාව මිශ්‍ර සිංහලයි. * මිශ්‍ර සිංහල ලියනකල සංස්කෘත මාගධ භාෂාවලට අයත් (ශුද්ධ සිංහලට නොමැති) අක්ෂරත් යෙදේ. එබැවින් මාගධ සංස්කෘත යන උභය භාෂාවටම අයිති අක්ෂරද යටදක්වීමු.

'මම බණ අසමි' 'හරක් ගොයම් කෑවෝ' මේ පාඨ දෙකම අමිශ්‍ර සිංහලයි. එබැවින් මේ දෙක ශුද්ධ සිංහලට අයිති අක්ෂරයන්ගෙන්ම සමන්විත විය.

,මම ධර්මශ්‍රවණය කෙළෙමි' 'ඔව්හු මෘගයන් සමානයි' මේ පාඨ දෙක අතරේ 'ධර්ම' ශ්‍රවණ, මෘග' යන සංස්කෘත වචන යෙදුනේයි. එබැවින් මේ මිශ්‍ර සිංහලයි. ශුද්ධ සිංහලට නොමැති 'ධ' ර්ම, ශ්‍ර, මෘ' යන සංස්කෘත භාෂාවේ අක්ෂරද මෙහි යෙදී තිබේ.

---

* දෙමළ ඉංග්‍රිසි ආදි භාෂාවන්හි වචනද සිංහලට මිශ්‍රව තිබෙනබව සැලකිය යුතුයි.

කව්සිළුමිණ, මුවදෙව්දාව, සියබස්ලකර යනාදී ගී පොත්ද, කව්සේකරය, ගුත්තිලය, සැලලිහිනිඅස්න ආදි කව් පොත්ද, අමිශ්‍ර සිංහල භාෂාවෙන් කළෝය. වත්මාන කාව්‍ය බන්ධනයද ශුඩ සිංහල භාෂාවෙන් කරති. ජාතක පොත, මහාවංසය, අමාවතුර, සඬර්මරත්නාවලිය යනාදි වාසගම් පොත් මිශ්‍ර සිංහල භාෂාවෙන් කළෝය. ප්‍රවෘත්තිපත්‍රද කථා ව්‍යවහාරයද මිශ්‍ර සිංහල භාෂාවෙන් කරණුලැබේ. අමිශ්‍ර භාෂාවට වඩා මිශ්‍ර භාෂාව සුඛාව බොධයි.

ප්‍ර–සිංහල භාෂාව මිශ්‍රවූයේ කවර භාෂා සමගද? අමිශ්‍ර භාෂාවට අයත් අක්ෂර කොතැන දක්වනලදද? සංස්කෘත මාගධ භාෂාවල අක්ෂර මෙහි කුමට දක්වනලදද? කථා ව්‍යවහාරය පවත්නේ මිශ්‍රභාෂාවෙන්ද? නොහොත් අමිශ්‍ර භාෂාවෙන්ද? 'පක්‍ෂි සිටිති' 'කුරුල්ලෝ ඉගුලූනෝ', මෙයින් අමිශ්‍ර සිංහල පාඨය කවරේද? මිශ්‍ර සිංහල කවර පොත්වල ලියා තිබේද? කාව්‍යබන්ධනය හා කථා ව්‍යවහාරයත් මිශ්‍ර භාෂාවෙන් පවතිද? නොහොත් අමිශ්‍ර භාෂාවෙන්ද? ජාතක පොත කොයි සිංහලෙන් ලියා තිබේද?

Elision.

ලොපය.

ලොපයනම් වචනවල අකුරු මකාදැමීමයි. හෙවත් අකුරු නොකියා හැරීමයි.

දහයහමාර යන වචනය–

දහයමාර කියා ව්‍යවහාර කෙරෙති. මෙහි හමාර යන ශබ්දයේ තුබුන හකාරය මැකුනු බව හෙවත් නොකියා හැරියබව පෙණේ. මෙසේ යම් යම් වචනවල පූර්වයෙන් පැවති අකුරු කලකදී නොකියාහැරීම ලොපයයි දත යුතුයි.

'රජහුගේ පිරිස්' යනු 'රජපිරිස්' යයි කියති. මෙහි 'හුගේ' යන අකුරුදෙක ලොප්විය. 'උඩ අල' යනු 'උඩල' කියා ව්‍යවහාර කෙරෙති. මෙහි අකාරය ලොප්වූ

බව පෙණේ. වචනවල මුල මැද අග යන කොයිතැන පිහිටි අකුරුත් ලොප්වේ. මෙසේ ලොප් වීමෙන් අර්‍ථ වෙනස්නොවේ. දහය හමාර යන්නෙන්ද දහසමාර යන වචනයෙන්ද එකම අර්‍ථය ප්‍රකාශවෙයි.

ප්‍ර–ලොපය යනු කුමක්ද? කොතැන තිබෙන අකුරු ලොප්වේද? ලොප් වීමෙන් අර්‍ථය වෙනස්වේද? රටල, පුරගත, බේත්, දෙළහමාර, යන මේ වචනවල ලොප් වූයේ කවර අකුරුද?

Substitution.

ආ දෙ ශ ය.

ආදෙශය නම් යම් වචනයක තිබෙන අක්‍ෂරයක් ලොප්වී ඒ අක්‍ෂරය වෙනුවට අමුතු අක්‍ෂරයක් වැටීමයි.

මුනුබුරු යන වචනය–

මුනුපුරු කියා ව්‍යවහාර කෙරෙති. මෙහි මුනුබුරු යන්නේ බයන්න මැකී ඒ වෙනුවට පයන්න ව්‍යවහාර වන බව පෙණේ. මෙසේ යම් වචනයක පළමුවෙන් තුබුන අක්‍ෂරය ලොප්වී ඒ වෙනුවට අමුතු අක්‍ෂර ව්‍යවහාරවීම ආදෙශයයි දතයුතු. 'මාවීකල' යනු 'මාවීයල' යයි ව්‍යවහාර කෙරෙති. මෙහි කයන්නට යයන්න ආදෙශවිය. 'සකුරු' යනු 'හකුරු' කියා ව්‍යවහාර කෙරෙති. මෙහි සයන්නට හයන්න ආදෙශ විය.

මුනුබුරු, මුනුපුරු යන දෙකම එක අර්‍ථයි. එබැවින් යම් වචනයක තුබුන අකුරක් මැකී ඊට අමුතු අකුරක් ආදෙශ වීමෙන් අර්‍ථ වෙනස් නොවෙයි. ආදෙශය වචනයක කොතැන තිබෙන අකුරකටත් වෙයි.

ප්‍ර–ආදෙශය යනු කවරේද? ආදෙසයෙන් ලොපයෙන් ඇති වෙනසකිම? ආදෙශයක් වූවිට වචනයේඅර්‍ථ වෙනස් වේද? නමය, දෙළහ, නිමන, දික්ලිය, යනමේ වචන වල කවර අකුරු ආදෙශ වීද?

Augment.

ආ ග ම.

ආගමනම් ශබ්දයකට අමුතු ව්‍යඤ්ජනාක්‍ෂරයක් එකතු වීමයි. හෙවත් ස්වරයකට අමුතු ව්‍යඤ්ජනාක්‍ෂරයක් වැටීමයි.

දම යන වචනය–

දහම කියා ව්‍යවහාර කෙරෙති. මෙහි දම යනවචනයට අමුතු හකාරයක් පසුව එකතුවූබව පෙණේ. මෙසේ යම් වචනයකට මුලින් නොතිබුනු අක්‍ෂරයක් නැවත පැමිණීම ආගමයි දතයුතු.

නො එක් යන වචනය–

නොයෙක් කියා ව්‍යවහාර කෙරෙති. මෙහි නොඑක් යන වචනයේ මුලින් නොතිබුනු යයන්නක් එයන්න උඩට වැටීතිබේ. 'දවල්' යනු 'දහවල්' යයි ව්‍යවහාර කරති. මෙහි අමුතු හකාරයක් ආගමවිය. 'ඒ ආකාර' යනු 'එයාකාර' යයි ව්‍යවහාර කෙරෙති. මෙහිද යකාරයක් ආගමවී තිබේ.

අක්‍ෂර ආගමවීමෙන් අර්ථ වෙනස් නොවේ. පූර්වරූපාදිය වීමෙන්ද වචනාර්ථ වෙනස් නොවනබව සැලකිය යුතුයි.

ප්‍ර–ආගම යනු කවරේද? ලොප ආදෙශ දෙකට වඩා ආගමේ ඇති වෙනස කවරේද? ගෙවුයත්, මෙයාකාර, දෙයක්, දුවිලි යනමේ වචනවලට ආගමවී තිබෙන අකුරු කවරේද?

Substitution of the final Consonant for the initial of a word when brought into contact.

පූ ර් ව රූ ප.

මුලින් තිබෙන ව්‍යඤ්ජනාක්‍ෂරයේ රූපය ඊළඟ තිබෙන ව්‍යඤ්ජනාක්‍ෂරයටත්වීම පූර්වරූප නම්.

සිත්කරු යන වචනය–

සිත්තරු කියා ව්‍යවහාර කෙරෙති. මෙහි සිත් යන වචනයේ පිහිටි තයන්නේ රූපයම ඊළඟ තිබෙන

කරුයන්නේ කකාරයටවූබව පෙණේ . මෙසේ මුලින් තිබෙන අක්‍ෂරයේ රූපයම ඊලඟ තිබෙන අක්‍ෂරයටත් වීම පූර්වරූපයයි දතයුතු. පූර්වරූපවීමේදී මුලින් තිබෙන අක්‍ෂරයේ රූපය පරකුරට ආදෙශ වනබව පෙණේ. 'පෙත්වති' යනු 'පෙත්තති' කියා ව්‍යවහාරවේ. මෙහි මුලින් තුබුන නකාරයේ රූපය ඊලඟ පරව තිබෙන වකාරයට වූබව පෙනේ. 'ගෙත්කම්' යනු 'ගෙත්තම්' කියා ව්‍යවහාරවේ. මෙහි පූර්වයෙන් තිබෙන තකාරයේ රූපය ඊලඟ තුබුන කකාරයට වූබව පෙණේ.

ප්‍ර-පූර්වරූප යනු කවරේද? එයවෙන්නේ කෙලෙසද? කම්මල, රඹුක්කන, කුරුල්ලන්නේ, දෙවියන්නේ යන මේ ශබ්දවල කවර අක්‍ෂරයන්ට කවර අක්‍ෂරයන්ගේ රූපවීද?

The Substitution of the initial Consonant for the final.

පරරූප.

එකතැන තිබෙන අකුරු දෙකින් අනිත් තිබෙන අක්‍ෂරයේ රූපය ඊලඟ මුලින් තිබෙන අක්‍ෂරයටවීම පරරූප නම්.

සත්දවස යන වචනය—

සද්දවස යයි ව්‍යවහාර කෙරෙති. මෙහි දවස යන වචනයේ දයන්නේ රූපය ඊලඟ ඉහලින් තිබුන තයන්නට වූබව පෙණේ. මෙසේ අගින් තිබෙන අක්‍ෂරයේ රූපය ඊලඟ ඉහලින් තිබෙන අකුරට ආදෙශවීම පරරූපයයි සැලකිය යුතුයි. 'දූක්පත්' යනු දූප්පත් කියා ව්‍යවහාර කෙරෙති. මෙහි පයන්නේ රූපය ඊලඟ ඉහලින් තුබුන කයන්නට වූබව පෙණේ. 'ගප්සාවීම, යනු ගස්සාවීම' කියා ව්‍යවහාරවේ. මෙහිද මුලින් තිබෙන සයන්නේ රූපය ඊලඟ ඉහලින් තුබුන පයන්නට වූබව පෙණේ.

ප්‍ර--පරරූප යනු කවරේද? පූර්වරූපයෙන් පරරූපයෙන් එකකට එකක ඇති වෙනස කිම? දුග්ගෙන, බද්දෙන, ගොප්පත් යන මේ වචනවල කවර අක්‍ෂරවලට කවර අකුරුවල රූපයවීද?

Reduplication,
ද්විත්ව රූපය.

ශබ්දයක එකව්‍යඤ්ජනාක්ෂරයක් දෙක වීම ද්විත්වරූප නම්. ගත්දෙය යන වචනය—

ගත්තදෙය කියා ව්‍යවහාරවේ. මෙහි තයන්න දෙකවූ බව පෙනේ. මෙසේ යම් ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරයක් දෙකවීම ද්විත්වරූපයයි දතයුතු. 'දුන්දෙය' යනු 'දුන්නදෙය' කියා ව්‍යවහාරවේ. මෙහි නයන්න දෙකවූබව පෙනේ. ගුරුළු කෙත' යනු 'ගුරුල්ලකෙත' කියාවේ. මෙහි ලයන්න දෙකවූබව පෙනේ. *

ප්‍ර—ද්විත්වරූපය යනු කිම? ද්විත්වවෙන්නේ ස්වරද? ව්‍යඤ්ජනද? පූර්වරූපයෙත් ද්විත්වරූපයෙත් ඇති වෙනස කිම්, වල්ල, බද්ද, පස්ස, පිත්ත, බට්ට යනමේ වචනවල කවර අක්ෂර ද්විත්වවීද? මෙහි මුල් ශබ්ද කවරේද?

Vowels Changes.
ස්වර විපර්‍ය්‍යාසය.

යම් වචනයක තිබෙන ස්වරයක් හෙවත් ප්‍රාණාක්ෂරයක් වෙනින් ප්‍රාණාක්ෂරයක් වීම ස්වරවිපර්‍ය්‍යාසනම්. මිට පිළිපෙරළියයි කියති

උගෙණ යන වචනය—

ඉගෙණකියා ව්‍යවහාරවෙයි. මෙහි උකාරය විපර්‍ය්‍යාස වී හෙවත් පෙරළී ඉකාරයවූබව පෙනේ.

විහාර යන වචනය—

වෙහෙර කියා ව්‍යවහාරකෙරෙති. මෙහි වියන්නේතිබූන ඉයන්නත් හායන්නේ තුබූන ආයන්නත් එයන්නවූබව පෙනේ. මෙසේ යම්වචනයක තුබූන ප්‍රාණාක්ෂර පසුව අමුතු ප්‍රාණාක්ෂරවලට පෙරළීම ස්වර විපර්‍ය්‍යාසයයි දත යුතුයි. 'පබලු' යනු 'පබුලු' කියාව්‍යවහාර කෙරෙති මෙහි බයන්නේ තුබූන අයන්න උයන්න වූබව පෙනේ.

ප්‍ර—ස්වර විපර්‍ය්‍යාසය යනු කවරේද? මිට වෙන කියන නම් කවරේද? උතුරුදිග, දකුණුදිය අතුර, හාමුදුරුවෝ යන මේ වචනවල ඒ තිබෙන පිළිපර්‍ය්‍යාස කවරේද?

---

* ගුරුළු යන්නේ උකාරය ලොප්වේ. එවිට ගුරුල් කියාවේ. පසුව ද්විත්වවීමෙන් ගුරුල්ල කියාවෙයි.

හ්‍ර ස්‍ව දී ඝ.

ශබ්දවල දීඝ්ස්වර එහුඩුකොට කීම හ්‍රස්ව නම්වේ. මීට මාත්‍රාහාණියයිද කියති. හ්‍රස්වස්වර දීඝ්කොටකීම දීඝ් නම් වේ. මීට මාත්‍රාවෘඩියයිද කියති. 'ගේ' යන ශබ්දය දීඝ් නමුත් 'ගෙට' යයි හ්‍රස්වකොට කියති. 'පෙල' යන ශබ්දයේ පෙයන්න 'පේ‍ලි කියා දීඝ්කොට කියති. මෙසේ ශබ්දවල හ්‍රස්ව අක්‍ෂර ඇතැම්තැන දීඝ්කොටද ඇතැම් විට දීඝ්‍ාක්‍ෂර හ්‍රස්ව කොටද ව්‍යවහාර කෙරෙති.

ප්‍ර-බෝපෙට, පොලොව, මූද, පේණාදෙය යන මේ ශබ්දවල කවර අක්‍ෂර හ්‍රස්වවිද! කවර අක්‍ෂර දීඝ්වීද!

ලොප ආදෙශආදී ව්‍යාකරණවිධි කීපයක්ද සමහර ශබ්දවල පෙණේ. ඖෂධයට 'බෙහෙද'යයි පුරාණ සිංහල භාෂාවේ ව්‍යවහාරවිය. වර්‍තමානභාෂාවේ 'බෙහෙත්'කියාද 'බේත්' කියාද ව්‍යවහාරවේ. 'බෙහෙද යන්නේ දකාරයට තකාරාදෙශවූකල 'බෙහෙත්'කියාපදය සෑදේ. නැවත හකාරය ලෝපවී බෙයන්න තුළ තිබෙන එයන්න දීඝ්වූ කල බේත්කි‍ පදය සෑදේ. මෙසේ බෙහෙදයයි පුරාණ භාෂාවේපැවති වචනය වර්‍තමානකාලයේ බේත්කියා සිඩ වීමට ලොප ආදෙශ දීඝ්යන ව්‍යාකරණ විධි තුණක්විය.

"ගබ්සා" යයි පුරාණ ව්‍යවහාරවූ ශබ්දය වර්තමානයේ "ගස්සා"යයි ව්‍යවහාර කෙරෙති, ගබ්සා යන්නේ බකාරයට පයන්න ආදෙශවූකල ගප්සා කියා පදසිඩිය වෙයි. නැවත පයන්නට පරරූපවූකල ගස්සායි පදසිඩිය වේ. මෙසේ ගබ්සා යන පුරාණ සිංහල වචනය ගස්සා කියා සිඩවීමට ආදෙශපරරූපයන ව්‍යාකරණවිධි දෙකක්විය.

'සුමුවාන' යන්නෙහි සකාරයට හකාරයද මකාරයට බකාරයද ආදෙශවී නැවත ඒ ආදෙශවූ හකාරයේ උකාරයට පිළිපෙරළිවූකල ,හිබුවාන' කියා පදසිඩිය වේ. මේ පදය සිඩවීමට ආදෙශය ස්වර විපය්‍යාසය යන ව්‍යාකරණ විධි දෙකක්විය.

'අරුමයක්සේ' යන්න 'අරුමැක්කේ' යයි ව්‍යවහාර වේ. 'අරුමයක්සේ' යන වචනයේ යකාරය ලොප්වී සකාරයට පූර්වරූපවී මකාරයට ස්වරවිපර්‍ය්‍යාස වූකල ,,අරුමැක්කේ'' කියා පදසිඞියවෙයි. මෙසේ පදසිඞි වීමට ලොපය පූර්වරූපය ස්වරවිපර්‍ය්‍යාසය යන ව්‍යාකරණ විධි තුණක් විය.

පුරාණ සිංහල වචන කලින්කල මෙසේ නොයෙක් ලෙස වෙනස්වෙන බැවින් ඒ වෙනස් මෙසේ වීයයි පද සිඞිය දනගැණීමටත් ව්‍යවහාරයට අනුකූල ලෙස අභිමත පදයක් සාධනය කරගැණීමටත් ලොප ආදෙශාදී ව්‍යාකරණ විධි පැහැදිලිලෙස දනගෙණ තිබියයුතුයි.

හ කා ර ය.

සිංහල භාෂාවේ හකාරය තුන්පරිද්දෙකින් ව්‍යවහාර වේ. සමහර ශබ්දවල හකාරය සකාරයට ආදෙශවේ. ඇතම් ශබ්දවල අමුතුවෙන්ම හකාරය පිහිටා තිබේ. ඊට ප්‍රකෘති හකාරයයි කියති. මෙසේ සිංහල භාෂාවේ හකාරය ආදෙශ ආගම ප්‍රකෘතියයි තුන්වැදෑරුම්.

ප්‍ර–සිංහල භාෂාවේ හකාරය කිවැදෑරුම්ද? ඊට කියන නම් කවරේද?

ආදෙශ හකාරය.

ආදෙශ හකාරයනම් සකාරයට ආදෙශවූ හකාරයයි. බොහෝ වචනවල සකාරය මැකී ඒ වෙනුවට හකාරය ව්‍යවහාරවීම සිංහල භාෂාවේ ස්වභාවකි. 'කෙසෙල්' යනු කෙහෙල්' කියා ව්‍යවහාරවේ. මෙහි සකාරයට හකාරය ආදෙශවිය. ,සතර' යනු ,හතර' යයි ව්‍යවහාරවේ. මෙහිද හකාරය ආදෙශවිය.

ප්‍ර–ආදෙශ හකාරයනු කවරේද? පහ, බැහැර, මහත්, පහුර යන මේවචනවලින් කවර වචනවල ආදෙශ හකාරය තිබේද?.

ආගම හකාරය.

වචනයක තිබෙන අකුරක් වෙනුවට නොව අමුතු වෙත් වැටෙන හකාරය ආගමහකාරයයි.

'උඩුමාල' යන්නට හකාරය ආගමවී 'උඩුමහල්' කියා වේ. මෙසේ ආගමවන හකාරය ආගම හකාරයයි.

ප්‍ර– ආගමහකාරය යනු කුමක්ද? හුණුවැටගය, කොහොඹ, මේශබ්දදෙකින් කොයි ශබ්දයේ ආගම හකාරය තිබේද?

ප්‍රකෘති හකාරය.

ප්‍රකෘති හකාරයනම් සවභාවයෙන්ම තිබෙන හකාරයයි. බොහොම, පහර, වෙහෙර යනාදී ශබ්දවල තිබෙන හකාරය අමුතුවෙන් ආදෙශවහෝ ආගමව පැමිණි හකාරයක් නොව සවභාවයෙන්ම පිහිටි හකාරයයි. මෙබඳු හකාර ප්‍රකෘති හකාර නම්.

ප්‍ර–ප්‍රකෘතිහකාර යනු කුමක්ද? පෙළහර, ගහ, පුහුල හැරගණ, එහෙයින්, මේ ශබ්දවල තිබෙන හකාර කවරේද?

ප්‍රාණාක්‍ෂරය හා හකාරය.

සමහර වචනවල හකාරය ලොප්ව ප්‍රාණාක්‍ෂරය ඉතිරි වේ. හිඟුරු, යනු 'ඉඟුරු' කියා ව්‍යවහාරවේ. මෙහි හකාරය ලොප්වී එහි තිබෙන ඉකාරය ඉතිරිවූබව පෙණේ.

ප්‍ර–හකාරය ලොප්වී ඉතිරි වන්නේ කුමක්ද? ඉස' ඇමකල, අඟුළ, මේ වචනවල ප්‍රාණාක්‍ෂර ඉතිරිවෙන්ට මත්තෙන් හකාර සහිතව තුබුන ශබ්දකවරේද?

සකාරයට හකාරය ආදෙශවී ඉතාබොහෝ තැන්වල ව්‍යවහාරවනබවපෙණේ. නමුත් ඇතැම්වචනවල සකාරයට හකාරය ආදෙශවීම නුසුදුසු බවද පෙණේ. 'මසුරා' යනු 'මහුරාකියා හකාරාදෙශවුවහොත් අශොභනයි. අසුරා' යනු 'අහුරා' කියා හකාරාදෙශවුවොත් විරුඩාර්ථයෝ බොහෝ සෙයින් සකාරයට හකාරය ආදෙශ වෙතත්

ඇතැම් තැන්වල සකාරයට හකාරය ආදෙශවීම අශොභනයි නොහොත් එයින් විරුද්ධාර්ථ හැඟෙයි. ඒ නිසා පණ්ඩිත ව්‍යවහාරය අනුව හකාරය ආදෙශ කටයුතුයි.

බෙහෙත් 'ශබ්දය' 'බේත්' යයි ව්‍යවහාර කෙරෙති. 'පහර' යන ශබ්දය 'පාර' යයි ව්‍යවහාර කෙරෙති. එහෙයින් 'බෙහෙත්' 'පහර යන දෙතැන තිබෙන හකාරය 'බේත්' 'පාර' යන ශබ්ද දෙකට ආගම වීයයි සිතෙයි. ඒ එසේ නොවෙයි, බෙහෙත් ශබ්දය 'බෙසෙත්' යන්නේ සකාරයට හකාරාදෙශවීමෙන් සිද්ධයි' 'පහර' යනු ප්‍රහාර යන සංස්කෘත වචනයෙන් හෝ 'පහාර' යන මාගධ වචනයෙන් සිංහලට බිඳීඅවුත් තිබෙන බැවින් එහි තිබෙන හකාරය ප්‍රකෘති හකාරයයි. මෙසේ ආදෙශ ප්‍රකෘති හකාරයන්ට ආගම හකාරයයි කියා රැවටෙන්ට පුළුවන් බැවින් මුල් ශබ්දය පරීක්ෂාකර බලා හකාරයන් විනිශ්චය කිරීමට උත්සාහ කටයුතුයි.

යම් ශබ්දයකට හකාරයක් ආගම වීනම් ඒ හකාරයට පෙරටුව තිබෙන දීර්ඝස්වරය ලුහුඬුවේ. [illegible] ශබ්දයට හකාරාගමවී මහල් කියා පදය සෑදෙනවිට මායන්න හ්‍රස්වවිය. මෙසේම යම් ශබ්දයක හකාරයක් ලොප්වූ විටද ඒ හකාරයට පෙරටු ලුහුඬු ස්වරය දීර්ඝවේ. 'මහතොට' යන වචනයේ හකාරය ලොප්වූ විට 'මාතොට' කියා මකාරයේ පිහිටි හ්‍රස්ව අකාරය දීර්ඝවිය.

සකාරයට හකාරය ආදෙශවනු මිස හකාරයට සකාරය ආදෙශවීමක් නොමැතියි. නමුත් 'බොහෝ' යයි ලියයුතුතැන 'බොසෝ' කියා හකාරයට සකාරාදෙශ කර ව්‍යවහාර කෙරෙති. මේ ව්‍යවහාරය වැරදි ව්‍යවහාරයෙකි.

පදනීතියෙහි අක්ෂර භෙදාධිකාරය මෙතෙකින් නිමි.

Combination of Letters.

සන්ධි.

සන්ධිය නම් වෙන් වෙන්ව තිබෙන ශබ්ද දෙකක් හෙවත් අක්ෂර දෙකක් ලොපාදියෙන් එකට ගැළපීමයි.

උඩ ඕව්ට යන වෙන් වෙන්ව තිබෙන ශබ්ද දෙක උඩෝව්ට කියා සන්ධිවේ. උඩ යන ශබ්දයෙහි ඩයන්තේ තිබෙන අයන්ත ලොප්කළවිට 'උඩ්' කියාවේ. 'ඕව්ට' යන ශබ්දයේ ඕයන්ත හල් ඩයන්තට ආරූඪකළවිට උඩෝව්ට' කියා සන්ධිවෙයි.

ලිකැබලි දෙකක් හන්දිකරන්නට මත්තෙන් වෙන් වෙන්ව තිබෙතත් හන්දිකළවිට එක ලියක් වැනි වෙයි. එසේම වෙන්ව තිබෙන ශබ්ද දෙකක් හන්දි කළවිටද එක ශබ්දයක්ව කියවෙයි. 'උඩඕව්ට' කියා සන්ධිවෙන්ට ප්‍රථම ශබ්ද දෙක වෙන්ව තිබෙතත් 'උඩෝව්ට' කියා සන්ධිකළවිට එකම ශබ්දයක් ලෙස කියවේ. මෙසේ වෙන්ව තිබෙන ශබ්ද අක්ෂර ලොප්කිරීම් ආදියෙන් එකට ගැළපීම සන්ධියයි දතයුතු.

ප්‍ර–සන්ධි යනු කුමක්ද? සන්ධිකරණවිට අක්ෂරයන්ට කුමක්වේද? උඩෝව්ට යන වචනය සන්ධිවූයේ කෙලෙසද? සන්ධිවීමෙන් වචනවලට වන වෙනස කුමක්ද? සන්ධිය කුමක් වැනිද?

පූර්වස්වර ලොපසන්ධිය.

සන්ධිවන වචන දෙකින් මුලින් තිබෙන වචනයේ අග ස්වරය ලොප්කොට ගළපන සන්ධිය පූර්වස්වර ලොප සන්ධිනම්.

පූර්වස්වරය නම් සන්ධිවන ශබ්ද දෙකින් මුල ශබ්දයේ අග ස්වරයයි. අග වචනයේ මුල පිහිටි ස්වරය පරස්වර යයි.

"මට ඕව්ට" යනු

'මටෝව්ට කියා සන්ධිවේ' මෙහි මටයන මුලින් තිබෙන ශබ්දයේ අග ටකාරයේ අයන්ත පූර්වස්වරයයි. එය ලොප්කොට හෙවත් මකා ඕව්ටයන වචනයේ මුල තිබෙන ස්වරය හෙවත් ඕයන්ත හල් ටයන්තට ආරූඪකල

'වනෝවිට' කියා සන්ධිවෙයි. මෙසේ මුලින් පවත්නා වචනයේ අග ස්වරය ලොප්කොට ගළපන සන්ධි පූර්ව ස්වරලොප සන්ධි නම්. යට දැක්වූ උඩෝවිට යනුද පූර්වස්වරලොප සන්ධියකි.

ප්‍ර-පූර්වස්වරලොප සන්ධිය යනු කුමක්ද? පූර්වස්වරය කුමක්ද? පරස්වරය කියන්නේ කුමකටද? 'වනෝවිට යන්න සන්ධිවූයේ කෙලෙසද? යතෙන, ගෙණෙන, මේ වචන සන්ධිවූයේ කෙසලෙසද? ඌරුඇල, කිතුරුඇල, මේ වචන සන්ධිකරන්නේ කෙලෙසද? ගෙණ ආදේ, යන්න සන්ධිකළවිට කෙසේ කියවේද?

පරස්වරලොප සන්ධිය. ２

සන්ධිවන ශබ්ද දෙකින් අග වචනයේ මුලස්වරය ලොප්වී වන සන්ධිය පරස්වරලොප සන්ධි නම්.

උඩ එලිපත යනු

උඩ්ලිපත කියා සන්ධිවේ. මෙහි එලිපත යන වචනයේ මුල ස්වරයවූ එයන්න පර ස්වරයයි, එය ලොප්කළවිට 'උඩලිපත කියා සන්ධිය ගැළපේ.

ප්‍ර-පරස්වරලොපසන්ධිය යනු කුමක්ද? සන්ධිවන වචන දෙකින් ලොප් වන්නේ කුමන අක්ෂරයක්ද? රජතුමා, මැතිතුමා, යන වචන සන්ධිවූනේ කෙලෙසද? පූර්වස්වර ලොප සන්ධියෙත් පරස්වරලොප සන්ධියෙත් එකිනෙකට ඇති වෙනස කිම?

ස්වරසන්ධිය. ３

සන්ධිවන ශබ්ද දෙක අතුරෙන් මුල වචනයේ අග හල් අක්ෂරයට අග ශබ්දයේ මුල ස්වරය ආරූඪවීමෙන් ගැළපෙන සන්ධිය ස්වරසන්ධි නම්.

නිල් උපුල් යන ශබ්දදෙක

නිලුපුල් කියා සන්ධිවේ. නිල් උපුල් යන ශබ්ද දෙකින් නිල් යන ශබ්දයේ අග හල් ලකාරයට උපුල් යන ශබ්දයේස්වරය ගැළපූ කල 'නිලුපුල්' කියා සන්ධිවෙයි. මෙහි ස්වරලොපයක් නොමැතියි.

ප්‍ර–ස්වරසන්ධි යනු කුමක්ද? නිලුපුල් යන්න විසන්ධිවූ කල* කෙලෙසද? මෙහි ආරූඪවූ ස්වරය කුමක්ද? පූර්‍වයෙන් කී සන්ධිවලට වඩා මේ සන්ධියේ ඇති වෙනස කිම? රතුපුල්, මදවිඳ, මේ ශබ්ද දෙක සන්ධිවූයේ කෙලෙසද? නරන්, ඉඳු, මේ ශබ්ද දෙක සන්ධිකරන්නේ කෙලෙසද?

ආගමසන්ධිය.

ස්වරයකට ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරයක් ආගමවීමෙන් ගැළපෙන සන්ධිය ආගම සන්ධිනම්.

කටු අල යන ශබ්ද දෙක

කටුවලකියා සන්ධිවෙයි කටු අල යන ශබ්ද දෙක අතරට වකාරය ආගම වූකල 'කටුව් අල' කියාවෙයි. වකාරය ඇතුළට අල යන ශබ්දයේ අයන්න වූකල 'කටුවල' කියා සන්ධිවෙයි.

ප්‍ර–ආගමසන්ධි යනු කුමක්ද? කටුවල යන්නේ වකාරය කොහිත් ලැබුනාද? ගොටුවල, එයාකාරයෙන්, යන ශබ්ද සන්ධිවූයේ කෙලෙසද? නොඑක් යනු සන්ධි වන්නේ කෙලෙසද?

පූර්‍වරූප පරරූප මිශ්‍රරූප සන්ධි.

පූර්‍වරූප පරරූපාදි සන්ධිතුණ පූර්‍වරූපාදි ව්‍යාකරණ විධි තුණ ආශ්‍රය කරගෙණ සන්ධිවේ. ඒ සන්ධි යට දක්වූ පූර්‍වරූපාදිය වන පරිද්දෙන්ම දතයුතුයි.

පුත් හු යනු

පුත්තු කියා සන්ධිවේ. මෙහි මුලින් තිබෙන තයන්නේ රූපය ඊලඟ අගින් තිබෙන හයන්නටත් වූබව පෙණේ. මෙය පූර්‍වරූප සන්ධියයි.

සත් දන යනු

සද්දන කියා සන්ධිවේ. මෙහි මුලින් තිබුන තයන්නට පරව තිබෙන දයන්නේ රූපය වූබව පෙණේ. මෙසේ වන සන්ධි පරරූප සන්ධිනම්.

වල් අම්බලම යන මේ ශබ්ද දෙක

වල් අම්බලම කියා සන්ධිවේ. මෙහි වල් යන්නේ ලකාරය ද්විත්වවූවිට 'වල්ල්' කියාවෙයි. පසුව අම්බලම යන

---

* සන්ධි නුවූවිට.

ශබ්දයේ අකාරය විසබවූ ලකාරයට ලූකල 'වල්ලම් බලම' කියා සන්ධිය ගැළපේ. මෙසේ ව්‍යඤ්ජනාක්‍ෂරය විසබවීමෙන් ගැළපෙන සන්ධි විසබරූප සන්ධිනම්.

බලූ අත්ගේ යනු

බල්ලන්ගේ කියා විසබරූපසන්ධිවේ. මෙහිදී බලූ යන ශබ්දයේ උයන්ත ලොප්ව ලකාරය විසබ වූබව පෙනේ.

ප්‍ර—පූර්වරූපාදිවූ සන්ධි තුණ ගැළපෙන ක්‍රමය කොතන දක්වනලදද? පූර්වරූප සන්ධියෙත් පරරූප සන්ධියෙන් එකිනෙකට ඇති වෙනස කිම? ගොක්කොල' ගෙන්නම් යන ශබ්දදෙක කෙසේ සන්ධිවීද? කොලූඅා, යනු කෙසේ සන්ධිවේද?

එකතැනක සන්ධිවී පවතින ශබ්ද තවත් තැනක සන්ධි නොවීද තිබේ. 'යනෙන' යනු 'යනඑන' කියා විසන්ධිවද තිබේ. 'නිලූපුල්' යනු 'නිල්උපුල්' කියා විසන්ධිවද ව්‍යවහාරවේ. සමහර ශබ්ද නිතරම සන්ධිවීද පවතිනබව ව්‍යවහාරයෙන් දතයුතුයි. ගොටුවල, කටුවල යනාදිය නිතරම සන්ධිවී තිබේ.

පදනීතියෙහි සන්ධි අධිකාරය මෙතෙකින් නිමි.

Parts of Speech.

පද.

පදනම් අර්ථ ප්‍රකාශකරණ අකුරුයි.

'අත' යන මේ අකුරු දෙක පදයෙකි. මක්නිසාද යත්; මේ අක්‍ෂර දෙකින් හස්ත යන අර්ථයක් ප්‍රකාශ වන බැවිනි. 'කුකුළා' යනමේ අක්‍ෂර තුණද පදයකි. මෙයින්ද කුකුළා යන සත්‍ව ප්‍රකාශවන බැවිනි. 'කැවේ' යන මේ අක්‍ෂර දෙකද පදයකි. මෙයින්ද අර්ථයක් ප්‍රකාශවන බැවිනි. 'ඩිර' යන මේ අක්‍ෂර දෙක පදයක් නොවෙයි. මෙයින් ප්‍රකාශවන අර්ථයක් නොමැති බැවිනි.

නාම පදය; ආඛ්‍යාත පදය; උපසර්ග පදය; නිපාත පදය; කියා පද සතර ආකාරයි.

ප්‍ර-පද යනු කුමක්ද? පද කීවැදෑරුම්ද? ඇස, කණ, ගස, මේවා පදද? මීට පද කියන්නේ මක්නිසාද? ඩු; වී; මෙයින් පදය කවරේද?

Nouns,

නා ම ප ද.

නාමපදනම් සත්වයන්ට හෝ ද්‍රව්‍යයන්ට කියන නම්‍යි. මිනිහා, ගොනා, ලියන්නා වැල, රට, කුඹුර, යාම, දීම යන මේ ශබ්ද නාමයි.

ප්‍ර-නාම පදය කුමක්ද? ගෝනිය, වී, කුකුළා මේවා කුමන පදද? කුරුල්ලා ඉගිලී ගියේය. එළදෙන තණ කයි. දෙමළා පැරදුනේය. මේ පාඨවල නාම පද කවරේද?

Verbs.

ආ ඛ්‍යා ත ප ද.

ආඛ්‍යාත පදනම් ක්‍රියායි; කෙනෙකුගේ කිරීම හෝ වීම ක්‍රියායි.

ගොනා සිටී; මෙහි සිටී යනු ගොනාගේ කිරීමකි; එබැවින් සිටී යනු ක්‍රියාවකි. නොහොත් ආඛ්‍යාත පදයෙකි; 'කුමාරයා රජවෙයි' මෙහි වෙයි, යනු කුමාරයාගේ වීමකි; එබැවින් 'වෙයි' යනු ක්‍රියායි; කුකුළා කයි; මෙහි කෑම කුකුළා කරණ ක්‍රියාවකි. එබැවින් 'කයි' යනුද ක්‍රියාවකි; මේ ආදී වශයෙන් කෙනෙක් කරණ ක්‍රියාවක් නැත්නම් කෙනෙකුගේ වීමක් ප්‍රකාශකරණ පද නොහොත් අක්‍ෂරයෝ ආඛ්‍යාත පදයයි සැලකිය යුතුයි.

ප්‍ර-ආඛ්‍යාත පද යනු කුමක්ද? නාම පදයෙන් ආඛ්‍යාත පදයෙන් එකිනෙකට ඇති වෙනස කිම? සුදු ගොනා එයි; ගොවියෝ කැතිවලින් වල්කොටති; ශිෂ්‍යයෝ ගුරුවරුන්ගෙන් ප්‍රශ්න අසති; මේ පාඨවල නාමපද කවරේද? ක්‍රියාපද කවරේද?

Prefixes.

උපසර්ගපද.

නාමපදවල හෝ ක්‍රියාවල මුල යෙදී නොයෙක් අර්ථ ප්‍රකාශකරණ පද උපසර්ගයි.

ප, පර, අව, ස, අනු, නි, දු, වි, අ, අදි, සු, උ, අබි, පිරි, උප, අප, පස්, පිළි, අති, පි, මේ විස්ස උපසර්ගපදයි.

මේ උපසර්ග යෙදූකල, නාමයේ හෝ ක්‍රියාවේ අර්ථ වෙනස්වෙයි.

බල යනු ශක්තියට නමකි. මෙහි මුල 'ප' යන උපසර්ගය යෙදූනකල 'පබල' කියාවේ. පබල ශබ්දයෙන් අධික ශක්තිය ප්‍රකාශවේ. මෙසේ බල ශබ්දයේ අර්ථ උපසර්ග යෙදීමෙන් වෙනස් විය. දන යන නාමයෙන් මනුෂ්‍යයා යන අර්ථය ප්‍රකාශවේ. මෙහි මුල 'සු' යන උපසර්ගය යෙදූනවිට 'සුදන' කියාවේ. සුදන ශබ්දයෙන් යහපත් ජනයා යන අර්ථය හැඟේ. 'දු' යන උපසර්ගය යෙදූනවිට 'දුදන' කියාවේ. දුදන ශබ්දයෙන් නපුරු මිනිහා යන අර්ථය ප්‍රකාශවේ. මෙසේ එකම දන ශබ්දයට 'සු' 'දු' යන උපසර්ග දෙක යෙදූනවිට දෙපරිද්දකින් අර්ථය වෙනස් විය.

'ගණී' යන ක්‍රියාපදයෙන් යම් දෙයක් ගන්නාබව හැඟේ. මීට 'උ' යන උපසර්ගය යෙදූවිට 'උගණී' කියාවේ. 'උගණී' යන ක්‍රියා පදයෙන් යම් දෙයක් සිතට ගැණීම හෙවත් ඉගෙණගැණීම යන අර්ථ හැඟේ. 'පිළි' යන උපසර්ගය යොදා 'පිළිගණීයයි' කීවිට අනුන් දුන් දෙයක් සතුටින් ගැණීම යන අර්ථ ප්‍රකාශවෙයි. *

මෙසේ නාමපදවල හෝ ක්‍රියාපදවල මුල යෙදීමෙන් ඒවායේ අර්ථ නොයෙක් නොයෙක් අතට හරවන 'ප' යනාදි පද විස්ස උපසර්ගයයි දතයුතු.

ප්‍ර—උපසර්ගපද යනු කුමක්ද? උපසර්ග කියද? උපසර්ග යෙදීමෙන් පදයට කුමක්වේද? දන යන ශබ්දයට 'දු' යන උපසර්ගය යෙදීමෙන් කවර වෙනසක් වීද? සුසැදි, දුබල, පවර, අනුමත, අබිදම් යන මේ ශබ්දවල ක්නාම්

---

* වෙලෙන්ද බඩු ගණී, කුමාරයා ශාස්ත්‍රය උගණී, ගුරුවරයා සතුටු පඬුරු පිළිගණී.

උපසර්ග යෙදුනේද? ලේකම යන ශබ්දයෙන් ලියන්නා යන අර්ථය හැගේ. මීට උප යන උපසර්ගය යෙදූවිට කවර අර්ථයක් ප්‍රකාශවේද? ගුණ ශබ්දයට දු යන උප සර්ගය යෙදූවිට කුමණ වෙනසක් වේද.?

Particles.

නි පා ත ප ද.

නිපාතනම් නාමපදවල හා ක්‍රියාපදයන්හි අග හෝ මුල යෙදී නොයෙක් අර්ථ ප්‍රකාශකරණ අකුරුයි.

ම, ද, වනාහි, ලු, කිම්, හොත්, යනාදිය නිපාත පදයි. නිපාතපද කිසිදෙයකට කියන නාම නොවෙයි. නමුත් නාමපද ක්‍රියාපද සමග යෙදූවිට නොයෙක් විසිතුරු අර්ථ ප්‍රකාශකරණ බව පෙණේ 'ම' යන නිපාතයෙන් තනියම කිසි අර්ථයක් ප්‍රකාශ නොවෙතත් 'උඹම පල යන්' කියා 'උඹ' යන නාමපදයත් 'පලයන්' යන ක්‍රියා පදයත් සමග ගැලපූවිට අමුතු අර්ථයක් ප්‍රකාශකෙරේ. ඒ අර්ථනම් උඹව කියා නියම කිරීමයි. නැවත් වෙන් කිරීමයි.

නිපාත පදයෙන් සමහරවිට පදයේ අර්ථ සම්පූර්ණයෙන් වෙනස් වේ 'ඌ ගියේය' මේ වචන දෙක අතරට 'නො යන නිපාතය යෙදූවිට 'ඌ නොගියේය' කියා, මේ' මෙහිදී ඌ ගියේය යන අර්ථ 'නො' යන නිපාතයෙන් ප්‍රතිෂේධවූ * බව පෙණේ. 'ගියහොත් හොඳයි' මෙහිදී හොත් යන නිපාතය යෙදීමෙන් ගිය යන ක්‍රියාපදයේ අනියමාර්ථයක් ප්‍රකාශවේ. මෙසේ නාමපද ක්‍රියාපද සමග යෙදී නොයෙක් විසිතුරු අර්ථ ප්‍රකාශකරණ පද නිපාත පදයයි දතයුතුයි.

සමහර නිපාතපද කිසිම අර්ථයක් ප්‍රකාශකරණ පිණිස නොව වාක්‍යය හෝ පදය පිරවීම පිණිස ව්‍යවහාරවේ.

විජය රජ 'වනාහි' අටතිස් අවුරුද්දක් රජ කෙළේය. මෙහි යොදා තිබෙන 'වනාහි' යන නිපාතය පාඨය සම්පූර්ණකරණ පිණිස නොහොත් පාඨය අලංකාර කරණ පිණිස යොදන ලද්දකි. එයින් අමුතු අර්ථයක් නොහැගේ.

ප්‍ර-නිපාත යනු කුමක්ද? නිපාතය යම් දෙයකට

---

* ප්‍රතිෂේධවූ, නැතිවූ, වැළකූ.

කියන නමක්ද? නිපාතයෙන් අඟව 'ප්‍රකාශවන්නේ කුමක් කළ විට්ද? උඹ පලයන් යන්නට උඹම පලයන් කියා ම, යන නිපාතය යෙදූවිට හැඟෙන අමුතු අර්ථය කිම? උඹ ගමට ගියෙහිද? ඌ තව නාවේය. අද ඒ බඩු නැවත දුන්නා, මේ පාඨවල තිබෙන නිපාත කවරේද? උපසර්ග යෙදීමට වඩා නිපාත යෙදීමේ ඇති වෙනස කිම?

Pronouns.
සර්වනාම.

සියල්ලන්ටම ව්‍යවහාර කරණ නාම සර්වනාමයි. නොහොත් වෙන නාමයක් වෙනුවට ව්‍යවහාරකරණ නාම සර්වනාමයි. *

මම, උඹ, ඒ, මේ, තෝ, තමුසේ, අර, ඕය යනාදිය සර්වනාමයි. කොයි මිනිසුත් තමන්ට 'මම' කියා ගණිති. සමීපයේ සිටින කාටත් 'මේ' යන නාමය ව්‍යවහාර කළ හැකියි. මෙසේ සියල්ලටම කියහැකි බැවින් 'මම' යනාදියට සර්වනාමයයි කියති.

ගොනා දිව්වා, ඌ නාම්බෙකි. මෙහි දෙවෙනි පාඨයේ තිබෙන ඌ යන 'සර්වනාමය' පූර්ව වාක්‍යයේ තිබෙන 'ගොනා' යන නාමය වෙනුවට යොදනලදී. මේ නිසා සර්වනාමයන්ට වෙන නාමයක් වෙනුවට යොදන නාම යයිද කියති. සර්වනාමද නාමපදයේ කොටසකි.

ප්‍ර–සර්වනාම යනු කුමක්ද? මම යනාදි නාමයන්ට සර්වනාම කියන්නේ මන්ද? කොටියෙක් ගල්ලෙණේ සිටියේය. ඌ නපුරුයි. මෙහි ඌ යනු කුමක් වෙනුවට යොදන ලදද? ඒ ලමයා හොඳයි, මූ මහ නපුරෙකි, ඒ අය අපි දුටුවෙමු. මේ පාඨවල තිබෙන සර්වනාම කවරේද? සර්වනාම කුමන පදයකට අයිතිවේද?

නාම, ආඛ්‍යාත, උපසර්ග, නිපාත, යන පද සතරට සිංහල භාෂාවේ සියලුම ශබ්ද ඇතුළත්වේ. මේ සතර පදයම එක පාඨයේද යෙදේ.

පණ්ඩිතයෝ බොරුව නොපිළිගණිති.

මෙහි 'පණ්ඩිතයෝ' 'බොරුව' යන ශබ්දදෙක නාම පදයි. 'නො' යන ශබ්දය නිපාත පදයි. 'පිළි' යන උපසර්ගපදයි. 'ගණිති' යනු ක්‍රියාපදයි. උපසර්ග නිතරම

---

* සත්‍රී 'පුරුෂ' නපුංසක යන ලිඞ්ගත්‍රයටම කියහැකි බැවින් සර්වනාමයයිද කියති.

ක්‍රියා හා ගැළපී තිබෙන බැවින් 'පිළිගණිති' යන්න උපසර්ගයක් සහිත වුවත් දෙකටම ක්‍රියාපදයයි කිය හැකියි.

Gender.

ලිඞ්ග.

පුරුෂයන්ට හෙවත් පිරිමි සතුන්ට කියන නම් පුරුෂ ලිඟුයි. ස්ත්‍රීන්ට හෙවත් ගැහැණු සතුන්ට කියන නම් ස්ත්‍රීලිඟුයි. අචේතන දේට හෙවත් අප්‍රාණික දෙයට කියන නම් නපුංසක ලිඟුයි.

මෙසේ සිංහල භාෂාවේ නාම, ලිඞ්ග තුණකට බෙදේ. මිනිහා, විජයරජ, ඇතා, කුකුළා, ගොනා යනාදි නාම පුරුෂ ලිඟුයි.

ගෑණි, බිසව, පබාවතී, එලදෙන, කිකිළි යන මේ ආදි නාම ස්ත්‍රීලිඟුයි

ගස, ර , කුඹුර, පොල්,කොස්, අත යනාදි නාම නපුංසක ලිඟුයි.

සර්වනාම මේ ලිඞ්ග තුණම භජනයකෙරේ. 'මේ' යන සර්වනාමය පුරුෂයෙකුට ව්‍යවහාරකරණකල 'මූ' කියාද ස්ත්‍රියට 'මෑ' කියාද නපුංසක ලිඞ්ගික හෙවත් අප්‍රාණික දෙයකට 'මේක' කියාද ව්‍යවහාර කෙරෙති. ස්ත්‍රී පුරුෂ නපුංසක යන ලිඞ්ග භේදය මෙසේ සර්වනාමවල ඉතා ප්‍රකටව පිහිටා තිබේ. 'ඌ' කීවිට පුරුෂයෙක් බවත් 'ඈ' කීවිට ස්ත්‍රියක් බවත් 'ඒක' කීවිට මේ දෙවර්ගයම නොවන දෙයක් බවත් වහා වැටහේ.

ම, වනාහි, වහා, පිණිස, යනාදි නිපාත පදවලද ලිඞ්ග භේදයක් නොමැතියි. එබැවින් නිපාත ශබ්ද අලිඟුයයි දතයුතුයි.

ප්‍ර—කොයි වර්ගයට ව්‍යවහාරකරණ නම් පුරුෂ ලිඞ්ගි කද? ගස්, ලී ආදියට කියන නම් කුමන ලිඟුද? ස්ත්‍රීන්ට කයන නාම කවර ලිඟුද? කිකිළි, කුකුළා, කුකුළු පිහාටට, මේ ශබ්ද තුණ කුවන ලිඟුද? ලිඞ්ග භේදය ඉතා ප්‍රකටව පිහිටා තිබෙන්නේ කාවර ශබ්ද වලද? ත්, අරු, අරක, මේ ශබ්ද කුමන ලිඟුද? ලිඟු නොමැති ශබ්ද කවරේද?

පදනිර්ණයෙහි චතුර්විධ පදාධිකාරය මෙතැකින් නිමි.

Termination.
විභක්ති.

නාමයක් වෙන ශබ්ද සමග ගැළපීමේදී එහි අගට අමුතු අක්ෂර යොදා වෙනස්කිරීම විභක්ති නම්.

නාමය වෙනස්කරණ පිණිස අගට යොදන අක්ෂර විභක්ති ප්‍රත්‍යයනම්.

'සඳට විද්ද' මෙහි විද්ද යන ශබ්දය සමග සඳ ශබ්දය ගළපනකල 'සඳට' කියා වෙනස් විය. මේ වෙනස විභක්ති යෙදීමයි. සඳ ශබ්දයේ අග යෙදුන විභක්ති ප්‍රත්‍යය නම් 'ට' යන්නයි. සඳින් රැස් විහිදුනේය. මෙහි 'රැස්විහිදුනේ' යන ශබ්ද දෙක සමග සඳ ශබ්දය ගළපනවිට 'සඳින්' කියා අග වෙනස්වූ බව පෙණේ. මේ වෙනස්වීමද විභක්තියි. මෙහි සඳ ශබ්දයේ අගයෙදුන විභක්ති ප්‍රත්‍යය 'ඉන්' යනුයි. සඳේ රැස්තිබේ. මෙහි 'රැස්තිබේ' යන ශබ්දදෙක සමග සඳ ශබ්දය යෙදීමේදී 'සඳේ' කියා වෙනස්විය. මෙහි ප්‍රත්‍යය 'ඒ' යන්නයි. මෙසේ නාම ශබ්ද ඒ ඒ අදහස් ප්‍රකාශකරණ පිණිස තවත් නාම ශබ්ද හෙවත් ක්‍රියාශබ්ද සමග ගළපනකල අග වෙනස් කිරීම විභක්තියි දතයුතුයි.

ප්‍ර—විභක්ති යනු කිම? නාමයක් වෙනස්කිරීමට අග යෙදන අක්ෂර කිනම්ද? මුවාට, මුවාගේ, මුවා මෙයින් කොයි ශබ්දයේ විභක්ති තිබේද? 'සඳට' 'සඳින්' මෙහි අගයෙදුන 'ට' 'ඉන්' යන අක්ෂර කවරේද?

Number.
එකවචන බහුවචන.

එකක් හෝ එකසත්වයෙක් ප්‍රකාශකරණ ශබ්ද එකවචනයි. ඊට වැඩිගණනක් ප්‍රකාශකරණ ශබ්ද බහුවචනයි. පොලේ, ගොනා, කුඹුර, කුකුළා, මිනිහා, මේ ශබ්ද එකවචනයි.

පොලේ කීවිට එක පොල්ගෙඩිය බව හැගෙයි. ගොනා කීවිටත් එයින් හැඟෙන්නේ එකගොනායි. මෙසේ එක සංඛ්‍යාවක් ප්‍රකාශකරණ ශබ්ද එකවචනයි.

පොල්, ගොන්නු, කුඹුරු, කුකුලො දෙන්නෙක් යන ශබ්ද බහුවචනයි.

පොල් කීවිට එක පොලයකට වැඩි ගණනක් ප්‍රකාශ වේ. ගොන්නු කීවිට එක ගොනාට වැඩි ගණනක් ප්‍රකාශවේ. එබැවින් පොල්, ගොන්නු යනාදිය බහු වචනයි. පොල්, කොස්, ගස් ආදි වශයෙන් සමහර අචෙතන ශබ්දවල ප්‍රකෘතිය බහුවචනයෙන්ම පිහිටා තිබේ.

ප්‍ර-එකවචන යනු කුමක්ද? බහුවචන යනු කිම? ගොනා යන වචනයේ බහුවචනය කෙලෙසද? කුඹුරු යන වචනයේ එකවචනය කෙලෙසද? කණා, ලුල්ලු, කොල්ලෝ, අටුව, දෙල්, මේ ශබ්ද අතරේ ඇති එක වචන බහුවචන කිම?

Cases

විභක්ති නාම.

ප්‍රථමා විභක්ති, කර්ම විභක්ති, කර්තෘ විභක්ති, කරණ විභක්ති, සම්ප්‍රදාන විභක්ති, අවධි විභක්ති, සම්බන්ධ විභක්ති, ආධාර විභක්ති, ආලපන විභක්තිය කියා විභක්ති නවයක් වේ.

ප්‍ර-විභක්ති කීයද? ඒවායේ නම් කවරේද?

විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝ

යට දැක්වූ විභක්ති නවයට අයිති ප්‍රත්‍යයෝ නානා ප්‍රකාරයි. එකවචන බහුවචන වශයෙන් ඒ ප්‍රත්‍යයෝ දෙයාකාරයි.

	එකවචන	බහුවචන
ප්‍රථමා	අ, ආ,	උ, ඕ, හු
කර්ම	අ, ආ,	අන්, උන්
කර්තෘ	අ, ආ,	අන්, උන්
කරණ	ගෙන්, ඉන්, එන්	අන්ගෙන්, උන්ගෙන්
සම්ප්‍ර	ට, අට, ආට	අන්ට, උන්ට [ඉන් එන්
අවධි	ගෙන්, ඉන්, එන්	අන්ගෙන්, උන්ගෙන්
සම්බ	එ, ආගේ, ගේ	අන්ගේ, උන්ගේ
ආධාර	ඒ, එහි	අන්, අ
ආලප	ආ, ඕ	එනි, අනේ

ප්‍ර-ප්‍රථමා විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝ කවරහුද? අ ආ යන දෙක කොයි කොයි විභක්තිවල ප්‍රත්‍යයෝ වෙද්ද? එක හැටි විභක්ති ප්‍රත්‍යයන් ඇති විභක්ති කවරහුද? උන්, අන්, ගෙන්, ට, අගේ, අනේ මේ විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝ කොයි කොයි විභක්තිවලට අයිතිද?

Declension·

පද සිද්ධිය.

යට දැක්වූ විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝ ශබ්දවලට අගින් තුන් ප්‍රකාරයකට යෙදී පද සිද්ධිය වෙයි. හෙවත් වරනැගෙයි.

පළමුවැනි ප්‍රකාරය–සමහර ශබ්දවල අගට පූර්වස්වර ලෝපසන්ධි විධියෙන් හෝ ස්වරසන්ධි විධියෙන් විභක්ති ප්‍රත්‍යය යෙදී පද සිද්ධිය වෙයි.

බඹරශබ්ද යෙන් පරව ප්‍රථමාවිභක්ති ඒකවචනවූ 'ආ' යන ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'බඹර ආ' කියා පෙණේ. බඹර ශබ්දයේ අග ස්වරය ලෝප්කළවිට 'බඹර් ආ' කියාවේ. පසුව ආයන්න හල්රකාරයට ලූවිට 'බඹරා' කියා ප්‍රථමා විභක්ති ඒකවචනයේ පද සිද්ධිය වෙයි. ප්‍රථමාවිභක්ති බහුවචන ප්‍රත්‍යය 'උ' යන්න තැබූවිට 'බඹර උ' කියාවේ. බඹර ශබ්දයේ අග රකාරසථ* අකාරය ලෝප්වී ඒ හල් රකාරයට උයන්න පැමිණිවිට 'බඹරු' කියා ප්‍රථමා විභක්ති බහුවචනය සෑදේ. කර්ම කර්තෘ ආදි සෙසු විභක්ති ප්‍රත්‍යය වැටී පද සිද්ධිය වෙන්නෙත් මෙලෙසයි. අත් ශබ්දයෙන් පරව 'අ' යන ප්‍රථමාවිභක්ති ඒකවචන ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'අත් අ' කියා පෙණේ. හල් තයන්නට අයන්න ලූකල 'අත' කියා ස්වර සන්ධිවිධියෙන් පද සිද්ධියවේ. 'බඹරට' බඹරගේ යනාදියේ ස්වරයක්මුලට නොමැති ගාත්‍රාක්ෂර ප්‍රත්‍යය වැටී පදසිද්ධියවනවිට ස්වර ලෝපාදියක් නොවේ.

ප්‍ර–කී ප්‍රකාරයකට විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝ නාම ශබ්දවල අගට යෙදේද්ද? එයින් පළමුවැනි ප්‍රකාරය කෙලෙසද? 'බඹරා,' 'බඹරු' 'අත' මේ වචන තුණේ පද සිද්ධිය කෙසේ වීද? බඹර ශබ්දයේ අගට කර්තෘවිභක්ති බහුවචනය ගළපන්නේ කෙලෙසද?

දෙවෙනි ප්‍රකාරය–විභක්ති ප්‍රත්‍යයන්ට යකාර වකාර ගමවී ආගම සන්ධික්‍රමයෙන් සමහර ශබ්ද වරනැගේ.

පෙටි ශබ්දය අගින් ප්‍රථමාවිභක්ති ඒකවචන ප්‍රත්‍යයවූ 'ආ' යන්න තැබූවිට 'පෙටි ආ' කියාවේ.

---

* රකාරයෙහි පිහිටි.

යකාරය ආගමවූවිට 'පෙටිය් ආ' කියාවේ. පසුව ආගමවූ යකාරයට ආයන්න ලූකල 'පෙටියා' කියා ප්‍රථමා විභක්ති එකවචනයේ පදසිද්ධිය වේ. ප්‍රථමාවිභක්ති බහුවචන ප්‍රත්‍යයවූ ඕයන්න පෙටි ශබ්දයෙන් පරව තැබූවිට 'පෙටි ඕ' කියාවේ. යකාරාගමය වූවිට 'පෙටිය් ඕ' කියාවේ. යකාරයට ඕකාරය ලූවිට 'පෙටියෝ' කියා ප්‍රථමාවිභක්ති බහුවචනයේ පදසිද්ධියවේ. කර්ම කර්තෘ විභක්ති ආදියේ පදසිද්ධියත් මෙසේයි.

වඩු ශබ්දයෙන් පරව ප්‍රථමා විභක්ති එකවචන ප්‍රත්‍යයවූ 'ආ' යන්න තැබූවිට 'වඩු ආ' කියාවේ. වකාරාගමයවූවිට 'වඩුව් ආ' කියාවේ. වකාරයට ආයන්න ලූකල 'වඩුවා' කියා ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචනයෙහි පදසිද්ධියවේ. බහුවචන ප්‍රත්‍යයවූ 'ඕයන්න' තැබූවිට 'වඩු ඕ' කියාවේ. වකාරාගමවූවිට 'වඩු ව් ඕ' කියාවේ. ඕයන්න වකාරයට ආරූඪකළවිට 'වඩුවෝ' කියා ප්‍රථමාවිභක්ති බහුවචනයේ පදසිද්ධියවේ. කර්ම කර්තෘ විභක්ති ආදියේ පදසිද්ධියත් මෙසේම දතයුතුයි.

ප්‍ර—පදසිද්ධියේ දෙවෙනි ප්‍රකාරය කිම? පෙටියා, වඩුවා යනමේ ශබ්ද දෙකේ විභක්ති ප්‍රත්‍යය කුමක්ද? මෙහි තිබෙන යකාර වකාර කෙසේ ආයේද? මේ යකාර වකාර දෙක පැමිණි විධිය කොතැන දක්වා තිබේද? පෙටි ශබ්දයෙන් කර්මවිභක්ති බහුවචනය සෑදෙන්නේ කෙලෙසද? වඩුශබ්දයේ සම්බන්ධවිභක්ති එකවචනය කෙලෙසද?

තුන්වැනි ප්‍රකාරය—අග ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරය ද්විත්වවීමෙන් ද්විත්වසන්ධික්‍රමයට සමහර ශබ්දවල පදසිද්ධිය වේ.

උකුසු ශබ්දයේ අග 'ආ' යන ප්‍රථමා විභක්ති එකවචන ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'උකුසු ආ' කියාවේ. අග ස්වරය ලොප් කළවිට 'උකුස් ආ' කියාවේ. සකාරය ද්විත්වවූවිට 'උකුස්ස් ආ' කියාවේ. ආයන්න සකාරයට ආරූඪ කළවිට 'උකුස්සා' කියා ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචනයේ පදසිද්ධියවේ. බහුවචනප්‍රත්‍යයවූ ඕයන්න තැබූවිට 'උකුසු ඕ' කියාවේ. උකුසු ශබ්දයේ අග ස්වරය ලොප්කර සකාරය ද්විත්වකොට ද්විත්වවූ සකාරයට ඕ යන ප්‍රත්‍යය ආරූඪකළවිට 'උකුස්සෝ' කියා ප්‍රථමාවිභක්ති බහුවචනයේ පදසිද්ධියවේ. කර්මවිභක්ති ආදියේ පදසිද්ධියත් මෙලෙසයි.

පොලු ශබ්දයෙන් පරව ප්‍රථමා විභක්ති ඒකවචනයවූ 'අ' යන ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'පොලු අ' කියාවේ. ලකාරස්ථ උකාරය ලෝපකොට ලකාරය ද්විත්වකළ කල 'පොල්ල් අ' කියාවේ. පසුව අයත්න මිශ්‍රවූ ලකාරයන්තට ලූකල 'පොල්ල' කියා ප්‍රථමා විභක්ති ඒකවචනයේ පද සිද්ධයවේ.

ප්‍ර—පදසිද්ධියේ තුන්වැනි ප්‍රකාරය කුමක්ද? උකුස්සා, උකුස්සෝ මේ දෙකේ පදසිද්ධිය කෙසේද? උකුසු ශබ්දයේ කරණ විභක්ති බහුවචනය සෑදෙන්නේ කෙලෙසද? උකුසු ශබ්දය කුමන සන්ධි ක්‍රමයකින් වර නැගේද?

පූර්වස්වර ලෝපසන්ධි විධියෙන් වරනැගෙන ශබ්ද.

බඹර ශබ්දය.

	Singular. ඒකවචන.	Plural. බහුවචන.
ප්‍රථමාවිභක්තිය.	බඹරා	බඹරු
කර්මවිභක්තිය	බඹරා	බඹරුන්
කර්තෘවිභක්තිය	බඹරා	බඹරුන්
කරණවිභක්තිය	බඹරාගෙන්	බඹරුන්ගෙන්
සම්ප්‍රදාන විභක්තිය	බඹරාට	බඹරුන්ට
අවධිවිභක්තිය	බඹරාගෙන්	බඹරුන්ගෙන්
සම්බන්ධවිභක්තිය	බඹරාගේ	බඹරුන්ගේ
ආධාර විභක්තිය	බඹරාකෙරෙහි	බඹරුන්කෙරෙහි *
ආලපනවිභක්තිය	බඹරෝ	බඹරුනි, බඹරුනේ

දෙබර, මොනර, හොර යනාදි ශබ්දද මෙසේයි.

* සචේතනික ශබ්ද වරනැගෙනවිට ආධාරවිභක්තියෙහිදී ශබ්ද අගට අන්‍ය විභක්තිවල මෙන් විභක්ති ප්‍රත්‍යය නොයෙදේ. මෙහි බඹර ශබ්දය අගට කරු යන නාමය යෙදී එහි අගට අප්‍රාණික ශබ්ද අගින් යෙදෙන 'එහි' යන ආධාරවිභක්ති ප්‍රත්‍යය වැටී 'බඹරා කෙරෙහි' 'බඹරුන් කෙරෙහි' කියා පදසිද්ධිය වූයේය. කරු යන ශබ්දයෙන් 'ලඟ' යන අර්ථය හැඟේ. එබැවින් බඹරා කෙරෙහි යනු බඹරා ලඟ යන අර්ථයි. නමුත් බඹරා කෙරෙහි පිහිටි කාලවර්ණයයි' කීවිට ඒ වර්ණය බඹරා ලඟ තිබෙන වර්ණයක් නොව උගේ ශරීරයෙහි පිහිටි වර්ණයක්බව හැඟේ. කරු යන්නේ ප්‍රකෘතිය 'කර' යයිද සිතිය හැකියි.

ස්වරසන්ධි ක්‍රමයෙන් වරනැගෙන ශබ්ද.

කොවුල් ශබ්දය.

	Singular. එකවචනය.	Plural. බහුවචනය.
ප්‍රථමා	කොවුලා	කොවුලා
කර්ම	කොවුලා	කොවුලන්
කර්තෘ	කොවුලා	කොවුලන්
කරණ	කොවුලාගෙන්	කොවුලන්ගෙන්
සම්ප්‍රදාන	කොවුලාට	කොවුලන්ට
අවධි	කොවුලාගෙන්	කොවුලන්ගෙන්
සම්බන්ධ	කොවුලාගේ	කොවුලන්ගේ
ආධාර	කොවුලාකෙරෙහි	කොවුලන්කෙරෙහි
ආලපන	කොවුලා, කොවුලේ	කොවුලෙනි, කොවුලනේ

අත් ශබ්දය.

ප්‍රථමා	අත	අත්*
කර්ම	අත	අත්
කර්තෘ	අත	අත්
කරණ	අතින්, අතෙන්	අතින්, අත්වලින් †
සම්ප්‍ර	අතට	අත්වලට
අවධි	අතින්, අතෙන්	අත්වලින්
සම්බන්ධ	අතේ, අතෙහි	අත්වල ‡
ආධාර	අතේ, අතෙහි,	අත්වල

ගස්, දෙඩම්, යනාදි ශබ්දද මෙලෙසයි.

---

* අප්‍රාණික ශබ්ද කියන නම් ප්‍රථමා කර්ම විභක්ති බහුවචනයේදී විභක්තිප්‍රත්‍යය වැටී වරනොනැගී මෙසේ ප්‍රකෘතියෙන් සිටීම සිංහල භාෂාවේ බොහෝයි. අප්‍රාණික ශබ්දවල ආලපන විභක්ති වර්තමාන ව්‍යවහාර භාෂාවේ අප්‍රකටයි..

† වල් යනු බහුවචනය අවබෝධකරවීමට අප්‍රාණික ශබ්දයන්ගේ අගට යොදන ප්‍රත්‍යයක් ගෙවල්, දේවල්, යනාදි වශයෙන් ප්‍රථමාවිභක්ති බහුවචනවලද යොදනු ලැබේ. අප්‍රාණික ශබ්දවල එකවචන බහුවචන දෙකේ වෙනසක් නොමැතිව 'අත්' 'අතෙන්' යනාදිය බහුවචනයෙහිද කාව්‍යභාෂාවේ බොහෝසේ යෙදේ.

‡ අත්වල්+අ—අත්වල·

යකාරාගමවී ආගමසන්ධි විධියෙන් වරනැගෙන ශබ්ද.

පෙටි ශබ්දය.

	Singular.	Plural,
ප්‍රථමා	පෙටියා	පෙටියෝ
කර්‍ම	පෙටියා	පෙටියන්
කර්‍තෘ	පෙටියා	පෙටියන්
කරණ	පෙටියාගෙන්	පෙටියන්ගෙන්
සම්ප්‍රදාන	පෙටියාට	පෙටියන්ට
අවධි	පෙටියාගෙන්	පෙටියන්ගෙන්
සම්බන්ධ	පෙටියාගේ	පෙටියන්ගේ
ආධාර	පෙටියාකෙරෙහි	පෙටියන්කෙරෙහි
ආලපන	පෙටියෝ, පෙටියා	පෙටියනි, පෙටියනේ

දෙව්, දිව්, යක්ෂ, අශ්ව*, රාම, කොටි, මැඩි යනාදි ශබ්දද මෙලෙසයි.

වැදිරි ශබ්දය.

ප්‍රථමා	වැදිරී, වැදිරිය	වැදිරියෝ
කර්‍ම	වැදිරී, වැදිරිය	වැදිරියන්
කර්‍තෘ	වැදිරි, වැදිරිය	වැදිරියන්
කරණ	වැදිරිගෙන්. වැදිරියගෙන්	වැදිරියන්ගෙන්
සම්ප්‍ර	වැදිරිට, වැදිරියට	වැදිරියන්ට
අවධි	වැදිරිගෙන්, වැදිරියගෙන්	වැදිරියන්ගෙන්
සම්බන්ධ	වැදිරිගේ, වැදිරියගේ	වැදිරියන්ගේ
ආධාර	වැදිරියකෙරෙහි	වැදිරියන්කෙරෙහි
ආලපන	වැදිරියේ වැදිරි	වැදිරියනි, වැදිරියනේ

දෙවි, කුමාරි, කිකිළි, පබාවති යනාදි ශබ්දද මෙලෙසයි.

ගෙඩි ශබ්දය.

ප්‍රථමා	ගෙඩිය	ගෙඩි
කර්‍ම	ගෙඩිය	ගෙඩි
කර්‍තෘ	ගෙඩිය	ගෙඩි
කරණ	ගෙඩියෙන්	ගෙඩිවලින්
සම්ප්‍ර	ගෙඩියට	ගෙඩිවලට
අවධි	ගෙඩියෙන්	ගෙඩිවලින්
සම්බන්ධ	ගෙඩියේ	ගෙඩිවල
ආධාර	ගෙඩියෙහි, ගෙඩියේ	ගෙඩිවල

බලි, නැටි, කොඩි, ලී යනාදි ශබ්දද මෙසේයි.

---

* යක්ෂයින්; අශ්වයින්; යක්ෂයිනො; අශ්වයිනේ; යනාදි වශයෙන් විභක්ති ප්‍රත්‍යයවූ යකාරයේ පිළිවිපර්‍යාසවී සමහර ශබ්ද වරනැගේ.

වකාරාගමවී ආගමසන්ධි ක්‍රමයෙන් වරනැගෙන ශබ්ද.

වඩු ශබ්දය.

	Singular. එකවචන.	Plural. බහුවචන.
ප්‍රථමා	වඩුවා	වඩුවෝ
කර්ම	වඩුවා	වඩුවන්
කර්තෘ	වඩුවා	වඩුවන්
කරණ	වඩුවාගෙන්, වඩුවගෙන්	වඩුවන්ගෙන්
සම්ප්‍ර	වඩුවාට, වඩුවට	වඩුවන්ට
අවධි	වඩුවාගෙන්, වඩුවගෙන්	වඩුවන්ගෙන්
සම්බන්ධ	වඩුවාගේ, වඩුවගේ	වඩුවන්ගේ
ආධාර	වඩුවාකෙරෙහි	වඩුවන්කෙරෙහි
ආලපන	වඩුවෝ; වඩුවා	වඩුවෙනි; වඩුවනේ

එළු; ඔටු; ගිරා;* මදුරු යනාදි ශබ්දද මෙසේයි.

ඔලු ශබ්දය.

ප්‍රථමා	ඔලුව	ඔලු
කර්ම	ඔලුව	ඔලු
කර්තෘ	ඔලුව	ඔලු
කරණ	ඔලුවෙන්	ඔලුවලින්
සම්ප්‍ර	ඔලුවට	ඔලුවලට
අවධි	ඔලුවෙන්	ඔලුවලින්
සම්බන්ධ	ඔලුවේ	ඔලුවල
ආධාර	ඔලුවේ; ඔලුවෙහි	ඔලුවල

මඩු; කොටු; පුටු; ගඩගා; භාගීරථී; උමා †යනාදි ශබ්දද මෙසේයි.

---

* ගිරා ශබ්දය වරනැගීමේදී ගිරවා යනාදි වශයෙන් අකාරාන්ත වෙයි. ප්‍රථමා බහුවචනය 'ගිරව්' කියාවේ. සෙසු විභක්ති අකාරය මුලටඇති විභක්ති ප්‍රත්‍යය මැටි වරනැගේ.

† ගඩගා; භාගීරථී; උමා යනාදි ශබ්ද සංස්කෘත ස්ත්‍රීලිඞ්ගික අකාරාන්තයි. මිශ්‍ර සිංහල භාෂාවේ සමහර විභක්ති ඔලු ශබ්දයමෙන් ගඩගාව, භාගීරථීව යනාදි වශයෙන්ද සමහරක් වඩු ශබ්දයමෙන් ගඩගාවන්, භාගීරථීවන් යනාදි වශයෙන්ද වරනැගිය යුතුයි.

අඟ විකාවී විකාරරූප සන්ධි ක්‍රමයෙන් වරනැගෙන ශබ්ද.

උකුසු ශබ්දය.

	Singular. එකවචන.	Plural. බහුවචන.
ප්‍රථමා	උකුස්සා	උකුස්සෝ
කර්ම	උකුස්සා	උකුස්සන්
කර්තෘ	උකුස්සා	උකුස්සන්
කරණ	උකුස්සගෙන්, සාගෙන්	උකුස්සන්ගෙන්
සම්ප්‍ර	උකුස්සට, උකුස්සාට	උකුස්සන්ට
අවධි	උකුස්සගෙන්, සාගෙන්	උකුස්සන්ගෙන්
සම්බන්ධ	උකුස්සගේ, සාගේ	උකුස්සන්ගේ
ආධාර	උකුස්සාකෙරෙහි	උකුස්සන්කෙරෙහි
ආලප	උකුස්සෝ, උකුස්ස	උකුස්සෙනි, උකුස්සනේ

කටුසු, බලු යනාදි ශබ්දද මෙසේයි.

පොලු ශබ්දය.

ප්‍රථමා	පොල්ල	පොලු
කර්ම	පොල්ල	පොලු
කර්තෘ	පොල්ල	පොලු
කරණ	පොල්ලෙන්	පොලුවලින්
සම්ප්‍ර	පොල්ලට	පොලුවලට
අවධි	පොල්ලෙන්	පොලුවලින්
සම්බන්ධ	පොල්ලේ	පොලුවල
ආධාර	පොල්ලේ, පොල්ලෙහි	පොලුවල

මලු, වලු, බටු යනාදි ශබ්දද මෙසේයි. *

සර්වනාම ශබ්ද.

ප්‍රථමා	ඌ, හෙතෙමේ, එතෙමේ	ඔවුහු
කර්ම	ඌ	ඔවුන්
කර්තෘ	ඌ	ඔවුන් †

---

* ශබ්ද වරනැගීමේදී අප්‍රාණික සප්‍රාණික ශබ්දයන්ගේ වෙනස් වරනැගිලි ක්‍රමය ගුරුවරුන් විසින් කියාදිය යුතුයි.

† සර්වනාමවල සෙසු විභක්ති වරනැගෙන පරිදි ව්‍යවහාරයෙන් දතයුතුයි. 'ඔහුන්' යනු වැරදි ව්‍යවහාරයෙකි.

ත ශබ්දය.

	Singular.	Plural.
	එකවචන.	බහුවචන.
ප්‍රථමා	තෝ	තෙපි, තොපි
කර්ම	තා	තොප
කර්තෘ	තා	තොප

ම ශබ්දය.

ප්‍රථමා	මම	අපි
කර්ම	මා	අප
කර්තෘ	මා	අප

අසුර ශබ්දය ආදි සමහර ශබ්ද අසුරා, අසුරෝ, කියා බඹර ශබ්දය මෙන් පූර්වස්වරලොප සන්ධි ක්‍රමයෙන්ද, අසුරයා, අසුරයෝ යනාදි වශයෙන් පෙටි ශබ්දය මෙන් යකාරාගමයැයි ආගමසන්ධි ක්‍රමයෙන්ද වරනැගේ.

මකුලු ශබ්දය ආදි සමහර ශබ්ද මකුලා, මකුලෝ කියා බඹර ශබ්දය මෙන්ද, මකුලුවා, මකුලුවෝ කියා වඩුශබ්දය මෙන්ද වරනැගේ.

ඉත්තෑයා, ඉත්තෑවා යනාදි වශයෙන් ඉත්තෑ ශබ්දය ආදී සමහර ශබ්ද විභක්ති ප්‍රත්‍යයට යකාරාගම වීමෙන් හා වකාරාගම වීමෙන් ද්විප්‍රකාරව වරනැගේ.

ලූල්, ලූල්ලු යනාදි වශයෙන් ලූල් ශබ්දාදි සමහර ශබ්ද වල එකවචනය බඹර ශබ්දය මෙන්ද, බහුවචනය වරනැගීමෙහිදී අග ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරය ද්විත්ව උයන්න මූලට ඇති උත්, උන්ගේ යනාදි විභක්ති ප්‍රත්‍යය වැටීමෙන්ද වරනැගේ.

වලු ශබ්දාදි අචෙතන ශබ්ද බහුවචනයේදී ද්විත්ව නොවේ. මේ දක්වනලද්දේ බෝහෝ සෙයින් ව්‍යවහාර භාෂාවේ වරනැගෙන ක්‍රමයයි. මෙහි නොදක්වනලද විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝ ඉතා බොහෝයි. ඒවා ව්‍යවහාරයෙන් හා සිදත් සඟරාවෙන් දතයුතුයි. ව්‍යාකරණ ලක්ෂණ ඉගෙණ ගත්කල ශබ්ද වරනැගීම සිංහල ජනයාට ඉතා පහසු වැඩකි.

කාව්‍ය භාෂාවේ ශබ්ද වරනැගීමේදී මෙහි නොකී වෙනස්තිබේ. එසේම විභක්තිප්‍රත්‍යයෝද ඉතා බොහෝයි.

Nominative Case,

ප්‍රථමා විභක්තිය.

ලිඞ්ගාර්ථ උක්තාර්ථ දෙක්හි ප්‍රථමාවිභක්තිය යෙදේ.

ලිඞ්ගාර්ථයනම් නාම මාත්‍රය පමණක් කීමයි. උක්තාර්ථය නම් ක්‍රියාවෙන් කියවෙන හෙවත් හැඟෙන නාමයයි.

බඹරු, වඩුවෝ, බස්සා, ගෙඩි, පොල්ල, අත මේ ශබ්ද සියල්ලම ලිඞ්ගාර්ථයේ ප්‍රථමා විභක්තියි. බඹරු ඉගිලුනා' 'බඹරු කළුයි' 'බඹරුගේ පිහාටු' යනාදි වශයෙන් බඹර ශබ්දය සමග අමුතු ශබ්දයක් නොයොද 'බඹරු' 'වඩුවෝ' කියා නාමය පමණක් කියනවිට යෙදෙන විභක්ති ලිඞ්ගාර්ථයේ ප්‍රථමා විභක්තියි.

'බඹරු ඉගිලේ' 'වඩුවෝ යති' 'පොල්ල වැටුනා' 'ලියයි' 'උණ ගියා' 'මම ලියමි' 'තෝ යන්නෙහි'

මේ පාඨවල තිබෙන 'බඹරු' 'වඩුවෝ' යනාදි නාම උක්තාර්ථයෙහි ප්‍රථමා විභක්තියි. ඉගිලේ, යති, යනාදී ක්‍රියාවලින් 'බඹරු' 'වඩුවෝ' යනාදිය උක්ත වේ.

ක්‍රියාධිකාරය ඉගෙණ ගත්තතුරු උක්තාර්ථය සුබාව බොධ * නොවෙයි.

පුරුෂලිඞ්ගික ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචනයෙන් පරව 'තෙම' යනුද ස්ත්‍රීලිඞ්ගික ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචනයෙන් පරව 'තොම' යනුද දෙකේම බහුවචනයෙන් පරව 'තුමූ' යනද යොදනුලැබේ.

කුමාරතෙම රජ විය, කුමාරීතොම ගර්භිණී විය, කුමාරයෝ තුමූ රජ වූහ, කුමාරියෝතුමූ ගර්භිණීයෝ වූහ. †

ප්‍ර—ප්‍රථමාවිභක්තිය කවර අර්ථයන්හි යෙදේද? ලිඞ්ගාර්ථය යනු කුමක්ද? ගොනා, ලීය, කුකුළෝ, අටුව, මේ ශබ්ද කවර අර්ථයක කවර විබත්ද? උක්තාර්ථය යනු කුමක්ද? 'ගොනා දිව්වා' 'කොටියා සිටි' 'කිකිළි' 'කුරුල්ලා' 'කුමාරී සිටී' මෙහි කොයි ශබ්දවල උක්තාර්ථයෙහි ප්‍රථමාවිභක්ති පිහිටියේද? තෙම, තොම, තුමූ මේ තුණ කොතැන යෙදියයුතුද?

පණ්ඩිතයා, අසුරයා, ගස, මේ ශබ්ද උක්තාර්ථයෙහි ප්‍රථමාවිභක්තිවී කොයි පාඨයන්හි තිබේද?

---

* සුබ අවබොධ, පහසුවෙන් වැටහීම,

† ව්‍යාඝ්‍රයාතෙමෙ, ගඞ්ගාතොමෝ යනාදී වශයෙන් පුරාණ භාෂාව අනුව අප්‍රාණික ශබ්දවලින් පරව තෙම, තොමෝ යන දෙක ලියති.

ACCUSATIVE.
කර්මවිභක්ති.

1. ක්‍රියාවට යටත්වන දෙය ප්‍රකාශකරණ නාමයෙන් පරව කර්මවිභක්තිය යොදනුලැබේ. කර්තෘගේ ක්‍රියාවෙන් කරණු ලබන දෙය කර්මයයි. එය ප්‍රකාශ කරණ විභක්ති කර්මවිභක්තියි.

දෙමළා, 'බල්ලන්' මැරී.

මෙහි මැරී යනු ක්‍රියාවයි, ඊට යටත්වන හෙවත් මැරීම ලබන්නා ප්‍රකාශකරණ නාම පදය 'බල්ලන්' යනුයි, එබැවින් 'බල්ලන්' කියා කර්මවිභක්තියෙන් යොදන ලදි.

කොලුවා, 'පොල්ල' කඩයි.

මෙහි කඩනුලබන්නේ හෙවත් 'කඩයි' යන ක්‍රියාවට යටත්වන්නේ පොල්ලයි. එබැවින් 'පොල්ල' යනු කර්ම විභක්තියෙන් යෙදුනේයි.

කුරුල්ලෝ 'ගෙඩිය' කෑවෝය, පණ්ඩිතයෝ 'සත්‍යය' කියති, බළල්ලු 'මීයන්' කති, ස්ත්‍රියෝ 'දරුවන්' වදති.

මේ පාඨවල 'ගෙඩිය' 'සත්‍යය' 'දරුවන්' යන මේ නාමපද 'කෑවෝ' 'කියති' 'කති' 'වදති' යන ක්‍රියාවන්ට යටත්වන බැවින් කර්මවිභක්තියෙන් යොදනලදි. මෙසේ යම්තැනක ක්‍රියාවකට යටත්වන නාමයක් හෙවත් කර්තෘ කරණ ක්‍රියාව විඳින නාමයක් තිබේනම් එය කර්ම විභක්තියෙන් යොදන බව සැලකිය යුතුයි.

2. 'මෙන්' යන නිපාතය සමග යෙදීමෙහිදී නාමයේ අගින් කර්මවිභක්තිය යොදනුලැබේ.

'යුරෝපියයන්' මෙන් ද්‍රවිඩයෝ යුධ දක්ෂයෝ නොවෙති, මෙහි 'මෙන්' යන නිපාතය සමග යෙදෙන බැවින් 'යුරෝපියයන්' කියා කර්මවිභක්තිය විය.

ප්‍ර-කර්මවිභක්තිය කවර අර්ථයක යොදනු ලැබේද? 'බළල්ලු මීයන් කති' මෙහි 'මීයන්' යනු කුමක්හෙයින් කර්මවිභක්ති වීද? 'දෙමළා බල්ලන් මැරුවේ' 'කොලුවා පොල්ල කඩයි' 'පාර්සිරට වාසීනු ගිනිදෙවියන් පුදති' මේ පාඨවල කර්මවිභක්ති කවරේද? කුකුළා, ලීය, මේ ශබ්ද දෙක කර්මවිභක්තිවෙන්ට පාඨ යෙදිය හැකිද? කෙසේද?

කර්මවිභක්ති අර්ථයෙහි සම්ප්‍රදාන විභක්ති ප්‍රත්‍යය වශයෙන් දැක්වූ විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝද වැටෙති, 'ගෙට ගියේය' 'ගමට ආවේය' මෙහි 'ගියේය' 'ආවේය' යන ක්‍රියාවලට කර්මයවූ ගේ, ගම යන නාම වලින් පරව සම්ප්‍රදාන විභක්ති ප්‍රත්‍යය වශයෙන් දැක්වූ 'ට' යනු යෙදී තිබේ. එබැවින් 24 වන පිටේ සම්ප්‍රදාන විභක්ති ප්‍රත්‍යය වශයෙන් දැක්වූ විභක්ති ප්‍රත්‍යයද කර්මාර්ථයෙහි සමහර තැනක යෙදෙනබව සැලකිය යුතුයි.

Instrumental

කර්තෘවිභක්තිය.

1. ක්‍රියාව කරන්නා ප්‍රකාශකරණ නාමය කර්තෘ විභක්තියෙන් යොදනුලැබේ.

'බඹරු' රොන්ගත් මල.

මෙහි ගත් යන ක්‍රියා ශබ්දයේ කර්තෘ බඹරායි, එබැවින් 'බඹරු' යන නාමය කර්තෘවිභක්තියෙන් යොදනලදි.

කාලිදාස 'කවිවරයා' කළ කුමාරසම්භව කාව්‍යය.

මෙහි කළ යන ක්‍රියාශබ්දයේ කර්තෘ 'කාලිදාස කවිවරයා' යනුයි. එම නිසා 'කාලිදාස කවිවර' යනු නාමයකි. එහෙයින් 'කාලිදාස කවිවර' යන නාමය කර්තෘ විභක්තියෙන් යොදනලදී.

වඩුවන් තනන ගේ, රජුන් කළ අණ, ගෙඩිය වැටුන බිම, රථය ගිය මාර්ගය, මේ පාඨවල තනන, කළ, වැටුන, ගිය, යනමේ ක්‍රියා ශබ්දයන්ගේ කර්තෘවූ වඩුවන්, රජුන්, මිනිසුන්, ගෙඩිය, රථය, යන නාම කර්තෘවිභක්තිවලින් යුක්තයි.

2. කර්තෘවිභක්තියේ අග විසින් යන නිපාතය, ඇතැම් තැන්වල යෙදේ. විසින් යනු කර්තෘවිභක්තිය අගවන සලකුණලෙස සැලකිය යුතුයි.

වඩුවා විසින් තනන ගේ-ගොවියන් විසින් කෙටූ හේන- ප්‍රථමාවිභක්තියත් කර්තෘවිභක්තියත් දෙකෙන්ම ක්‍රියාවක් කරන්නා ප්‍රකාශකරයි. මෙහි වෙනස ක්‍රියාධිකාරයේ දක්වන්නෙමු.

3. සමග; සහ; හා; යන නිපාතද සමග යන අර්ථ අග වන එක්ව; කැටුව; යනාදියද යෙදෙනවිට කර්තෘ විභක්තිය යොදනුලැබේ.

චාණක්‍ය 'පණ්ඩිතයා' සමග චන්ද්‍රගුප්ත රජ මිත්‍රව සිටියේය; නිවුල පණ්ඩිතයා 'කාලිදාස කවිවරයා' සහ මිත්‍රව සිටියේය. සිංහලයෝ 'දෙමළුන්' හා නොයෙක් කාලවල යුද්ධකළෝය; රාමකුමාරයා 'ලක්ෂ්මණකුමාරයා' කැටුව වනයට ගියේය.

මේ පාඨවල තිබෙන සමග; සහ; හා; කැටුව; යන ශබ්දයන්ට පෙරටුව යෙදුන චාණක්‍ය පණ්ඩිතයා, කාලිදාස කවිවරයා, දෙමළුන්, ලක්ෂ්මණ කුමාරයා යන පද කර්තෘවිභක්තියෙන් යෙදුනේයි.

ප්‍ර-කර්තෘවිභක්තිය කවර අර්ථයක යෙදේද? බඹරු රොන් ගත් මල; මෙහි බඹරු යනු කර්තෘවිභක්තියෙන් යොදන්ට කරුණුකිම? ගොනා; වඩුවා; යන ශබ්ද දෙක කර්තෘ විභක්තියෙන්ට ක්‍රියාශබ්ද දෙකක් යෙදිය හැකිද? විසින් යනු කුමන විභක්තියක් අඟවන ශබ්දයක්ද? සමග, හා, කැටුව යනාදිය සමග කුමන විභක්තියක් යෙදේද? 'පණ්ඩිතයන්' ලියූ පොත්; කොළ වැටුන පොළව; 'දරුවා නිද සිටින ඇඳ' 'හිවිට ගියතැන' මේ පාඨවල කර්තෘවිභක්ති කවරේද?

Auxiliary.

කරණවිභක්තිය.

1. යම් ක්‍රියාවක් කිරීමට අතිශයින්ම උපකාරීවන දෙයක් ප්‍රකාශකරණ නාමය කරණ විභක්තියෙන් යෙදේ;

වඩුවා 'වෑයෙන්' ලිය සැස්සේය;

ගොවියෝ 'දෑකැතිවලින්' ගොයම් කපති.

මෙහි සැස්සේය, කපති යන ක්‍රියා කිරීමට වෑය දෑකැති යන ද්‍රව්‍ය අතිශයින් උපකාරීවිය; එබැවින් වෑය; දෑකැති යන නාම දෙක 'වෑයෙන්' 'දෑකැති වලින්' කියා කරණ විභක්තියෙන් යොදනලදී.

පාඨශාලාව 'ශිෂ්‍යයන්ගෙන්' බැබලුනේය;

ගොවියෝ 'මීමුන්ගෙන්' කුඹුරු හාති;

මෙහිද බැබලුනේය; හාති යන ක්‍රියා කිරීමට ශිෂ්‍යයන් මීමුන්, උපකාරීවූ බැවින් 'ශිෂ්‍යයන්ගෙන්' 'මීමුන් ගෙන්' කියා කරණවිභක්තියෙන් යොදනලදී.

2. යම් කාලයකින් යම් ක්‍රියාවක්කොට නිමවනු ලැබේද ඒ කාලාර්ථශබ්දයද කරණ විභක්තියෙන් යෙදේ. ක්ෂණය, මොහොත, දවස, මාසය යනාදි නාම කාලාර්ථ ශබ්දයි.

දූතයා 'මොහොතකින්' ආවේය.

මෙහි ආවේය යන ක්‍රියාව කර නිමවූ කාලය මොහොතයි. එය 'මොහොතකින්' කියා කරණ විභක්තියෙන් යොදනලදී.

චන්ද්‍රයා 'විසිනවදවසකින්' රාශිචක්‍රය ඉක්මවයි.

මෙහි ඉක්මවයි යන ක්‍රියාව කර නිමවන කාලය විසිනව දවසක් යනුයි. එය 'විසිනවදවසකින්' කියා කරණ විභක්තියෙන් යෙදූනේයි.

3. යමක් හේතුකොටගෙණ යමක් සිඩවේනම් ඒ හේතුව ප්‍රකාශකරණ නාමයද කරණ විභක්තියෙන් යෙදේ.

'විද්‍යාවෙන්' යසස ලැබේ. 'ධනයෙන්' වංශවත් වෙති.

මෙහි යසස ලැබිමට හේතුව විද්‍යාවත් වංශවත්වීමට හේතුවූ ධනයත් ප්‍රකාශකරණ 'විද්‍යා' 'ධන' යන නාම දෙක 'විද්‍යාවෙන්' 'ධනයෙන්' කියා කරණ විභක්තියෙන් යෙදූනේයි.

4. උපලක්ෂණාර්ථයෙහිද කරණ විභක්තිය යෙදේ. උපලක්ෂණය නම් යමක පෙණෙන ලක්ෂණයකි.

ඒ පුරුෂයා 'තිර්ඝත්‍රයෙන්' සිටී.

මෙහි තිර්ඝත්‍රබව පුරුෂයා කෙරෙහි පෙණෙන ලක්ෂණයකි. එය 'තිර්ඝත්‍රයෙන්' කියා කරණ විභක්තියෙන් යොදනලදී.

5. ක්‍රියාවිශෙෂණය අඟවන ශබ්දද කරණ විභක්තියෙන් යෙදේ.

ක්‍රියාවිශෙෂණයනම් ඉක්මන්, පමා ආදි ක්‍රියාවේ යම් කිසි අමුතු සවභාවක් අඟවන ශබ්දයි.

අශවයෝ 'තදින් දුවති' සර්පයා 'ඉක්මනින්' පැහිරේ.

මෙහි දුවති, පැහිරේ යන ක්‍රියාවල වෙනස් සවභාවක් 'තදින්' ඉක්මනින්' යන ශබ්දවලින් ප්‍රකාශවේ. එබැවින් තද, ඉක්මන් යන ශබ්ද දෙක කරණ විභක්තියෙන් යොදනලදී.

6. යමකින් යුක්තවේනම් එයද කරණවිභක්තියෙන් යෙදේ;

පාඨශාලාව 'ශිෂ්‍යයන්ගෙන්' යුක්තයි හෙවත් සමන් විතයි.

මෙහි 'ශිෂ්‍යයන්ගෙන්' යනු යුක්තාර්ථයෙහි කරණ විභක්තියි.

ප්‍ර-කරණ විභක්තිය යෙදෙන පළමුවැනි විධිය කිම? උපලක්ෂණාර්ථය යනු කුමක්ද? පළමුවැනි විධියෙන් තුන්වැනි විධියෙන් එකිනෙකට ඇති වෙනස කිම? උභ දහදවසකින් යති, ඇසින් රූප දකිති, පවින් නිරයේ උපදිති, ඒ අය නිරන්තරයෙන්ම එයි, මෙ පාඨයන්හි තිබෙන කරණ විභක්ති කොයි කොයි අර්ථවල යෙදුනේද?

Dative.

සම්ප්‍රදාන විභක්තිය.

1. යමෙකුට දෙනුලැබේද ප්‍රියකෙරේද දරුද ඒ දිම් ආදියට නිමිත්තවූ නාමය සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනුලැබේ.

ශිෂ්‍යයා 'ගුරුවරයාට' සතුටුපඬුරු දෙයි. මහත්මයා 'වැඩකරුවන්ට' පඩි දෙයි.

මෙහි සතුටු පඬුරු ලැබූ 'ගුරුවර' යන නාමයද පඩි ලැබූ 'වැඩකරු' යන නාමයද 'ගුරුවරයාට' 'වැඩකරුවන්ට' කියා සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනලදී.

'ගසට' වතුර ඉසී, මෙහිද ගස වතුර ලබන සෙයින් 'ගසට කියා සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනලදී.

පියා 'පුත්‍රයාට' ප්‍රියයි, ගුරුවරයා 'ශිෂ්‍යයාට' සතුටුයි, මෙහි ප්‍රියවීමට නිමිත්තවූ පුත්‍ර ශිෂ්‍ය යන නාම දෙක 'පුත්‍රයාට' 'ශිෂ්‍යයාට' කියා සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනලදී.

වැඩකරුවා 'මහත්මයාට' කුඩය අල්ලයි, වැඩකරුවා 'ස්වාමියාට' බරඋහුලයි, මෙහි 'මහත්මයාට' 'ස්වාමියාට' යන සම්ප්‍රදාන විභක්ති දැරීම් අර්ථයෙහි විය. වැඩකරුවා මහත්මයාට කුඩය අල්ලයි කීවිට මහත්මයාට වැඩ කරුවා කුඩය දරණබව හැඟේ.

2. කෝප (a) ඊෂ්‍යා (b) වැරදීම් (c) යන මේ අර්ථයන් හිද සම්ප්‍රදාන විභක්තිය යෙදේ.

යමෙකුට කෝප ඊෂ්‍යා වරද කරණු ලැබේද ඒ අය ප්‍රකාශකරණ නාමයද සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනු ලැබේ.

නයා මනුෂ්‍යයාට (a) කිපුනේය, දුජිනයා සත්පුරුෂයාට (b) ඊෂ්‍යාවෙන් සිටී, මම උඹට (c) වරද්දමි.

මෙහි ඉංග්‍රිසි අක්ෂරවලින් සලකුණුකල මනුෂ්‍යයාට යනාදිය කොප ආදි අර්ථයන්හි යෙදුන සම්ප්‍රදාන විභක්තියි.

3. දෙශනාකිරීම (a) කීම (b) සුදුසු (c) ආශිර්වාද (d)* හැරීම හෙවත් යවීම (e) සෑහීම (f) ප්‍රයොජන (g) යනමේ අර්ථයන්හිද සම්ප්‍රදාන විභක්තිය යෙදේ.

යමෙකුට දෙශනාකීරීම ආදිය වේනම් ඒද සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනුලැබේ.

ලොකයාට (a) භික්ෂූනු දම්දෙසති, ඔහුට (b) දනුමැතිකම් කීවේය, පණ්ඩිතයන්ට (c) ඉවසීම සුදුසුයි හෙවත් යොග්‍යයි, දරුවන්ට (d) අභිවෘද්ධියක් වේවා, පියා පුතාට (e) පනිවිඩ හැරියේය හෙවත් යැවිය, මේ හාල් තුන් දෙනෙකුට (f) සෑහෙයි, රෝගාතුරයාට (g) ඖෂධය ප්‍රයොජනයි.

මෙහි ඉංග්‍රිසි අක්ෂරවලින් සලකුණු කළ ලොකයාට යනාදිය දෙශනා ආදි අර්ථයන්හි යෙදුන සම්ප්‍රදාන විභක්තියි.

4. නය හිමියාද සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනු ලැබේ. මම 'වෙලෙන්දාට' රුපියලක් නයව සිටිමි,, අශ්ව වෙලෙන්ද 'මහත්මයාට, අශ්වයෙක් නයයි.

මෙහි නයහිමියාවූ වෙලෙන්ද, මහත්මයා යන නාම දෙක 'වෙලෙන්දට' 'මහත්මයාට' කියා සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනලදී.

5. යමක් ප්‍රයොජනය කරගෙන යම් ක්‍රියාවක් කරණු ලැබේනම් එයද සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන් යොදනුලැබේ.

'යුධයට' සැරසුනෝය, කටුවැල්බවූ 'බෙහෙතට' ගණිති,

මෙහි සැරසීම යුධය ප්‍රයොජනය කරගෙන කරණ ක්‍රියාවකි හෙවත් යුධය පිණිස කරණ ක්‍රියාවකි. එබැවින් යුධයට කියා සම්ප්‍රදාන විභක්තිය විය.

* ආශිර්වාදය නම් යමක් පැතිමයි.

කටුවැල්බටු බෙහෙත ප්‍රයෝජනය කරගන්නා හෙවත් බෙහෙත් පිණිස ගන්න බැවින් 'බෙහෙතට' කියා සම්ප්‍රදාන විභක්තිය විය.

'නැමට' ගියා, 'දෙන්නාට' ගෙණාවෝ යනාදියද සම්ප්‍රදාන විභක්තියි.

ප්‍ර–සම්ප්‍රදාන විභක්තිය යෙදෙන ප්‍රකාරය අඟවන පළමුවැනි සූත්‍රය කවරේද? දෙවෙනි සූත්‍රය කිම? මම ඔහුට සතුටුවෙමි. සත්‍යයට කවුරු අප්‍රිය වේද්ද? හිඟන්නාට ධනය දේ, නෑමට ගියා, ලමයාට කුඩය අල්ලයි, රජුන්ට පඬුරු යවුවෝයි, භික්ෂූන්වහන්සේ දායකයාට ධර්මය දේසුවේය, සිරිවද්දනහාමි අනඳහාමිට කුපිතවිය, දුෂ්ටමිනිහා කාටත් ඊෂ්‍යීාවෙන් සිටී, මේ පාඨයන්හි තිබෙන සම්ප්‍රදාන විභක්ති කවර අර්ථවල යෙදුනේද? මිනිහා, නයා, හාල්, බත් යන මේ නාමවලින් සම්ප්‍රදාන විභක්ති ඇති පාඨ කවරේ?

Ablative.

අවධි විභක්තිය.

1. යමකින් පහවීමේදී ඒ පහවන ඉම අවධි විභක්තියෙන් යොදනුලැබේ.

ශිෂ්‍යයා 'පාඨශාලාවෙන්' ගියේය.

ශිෂ්‍යයා පාඨශාලාවේ සිට එයින් පහවූබව හෙවත් අහක්වූ බව මෙයින් හැඟේ. ශිෂ්‍යයාගේ පහවීමට ඉම වූයේ පාඨශාලාවයි. එබැවින් 'පාඨශාලාවෙන්' කියා අවධි විභක්තිය යෙදුනේය.

'මලින්' සුවඳ නික්මේ, ලේනා 'අත්තෙන්' වැටුනේය, ගොනා 'ගාලෙන්' ආවේය.

මෙහිද නික්මීම, වැටීම, ඒම යන ක්‍රියාවලට සීමාවූ මල, අත්ත, ගාල යන ශබ්ද 'මලින්' 'අත්තෙන' 'ගාලෙන් යයි' අවධි විභක්තියෙන් යොදනලදී

2. යමෙකුගෙන් ගැණීම (a), ඉපදීම (b), පහලවීම (c), ඇසීම් (d), ඉගෙණීම (e), වැලකීම (f), රැකීම (g), ප්‍රශ්න කිරීම හෙවත් ඇසීම (h) යනාමේ අර්ථවලද අවධි විභක්තිය යෙදේ.

වෙළෙන්දාගෙන් (a) බඩුගත්තා, ස්ත්‍රීන් ගෙන් (b) දරුවෝ උපදිති, ශ්‍රීකාන්තාව කිරිමුහුදින් (c) පහලවිය, භික්ෂූන්වහන්සේගෙන් (d) බණ අසයි, ගුරුවරයාගෙන්

(e) ශාස්ත්‍ර උගණිති, සුරාපානයෙන් (f) වැළකිය යුතුයි. කොටින්ගෙන් (g) ගවයන් රැකගණිති, ගුරුවරුන් ගෙන් (h) ශිෂ්‍යයෝ ශ්ලෝකවල අර්ථ කෙසේදැයි විචාරති.

මේ වාක්‍යවල වෙළෙන්දාගෙන් යනාදි ඉංග්‍රීසි අක්ෂර වලින් සලකුණුකළ පද ගැණීම් ආදි අර්ථයන්හි පිළිවෙළින් යෙදුන අවධි විභක්තියි.

3. දුර, ගුඩ, මිදීම, ප්‍රමාණය යන අර්ථයන්හිද අවධි විභක්තිය යෙදේ.

මම ඔහු 'දුරින්' දුටුවෙමි, මව්පිය 'දෙවංශයෙන්' ගුඩ තැනැත්තා, 'මාරබන්ධනයෙන්' මිදුණේයි, 'දිගින්' දෙරියනයි, යනාදිය දුර ආදී අර්ථයන්හි අවධි විභක්තියෙන් යෙදුන පාඨයි.

4 රාශියකින් හෙවත් සමූහයකින් යමක් හෝ යමෙක් වෙන්කිරීමෙහිද අවධි විභක්තිය යෙදේ.

'පුවක්වලින් එකක් දියන්'

මෙහි පුවක් රාශියකින් එක ගෙඩියක් වෙන්කොට කීමෙහි 'පුවක්වලින්' යයි අවධි විභක්තිය යෙදුනේය.

'මිනිසුන්ගෙන්' රජ උතුම්.

මෙහිද මනුෂ්‍ය සමූහයකින් රජ වෙන්කර කීමෙහි 'මිනිසුන්ගෙන්' කියා අවධි විභක්තිය විය.

'ඔවුන්ගෙන්' රත්හාමි හොඳ සත්පුරුෂයායි.

මෙහිද සමූහයක් අතරෙන් රත්හාමි වෙන්කර කියන විට ඒ සමූහයා ප්‍රකාශකරණ නාමය 'මවුන්ගෙන්' යයි අවධි විභක්තිය විය.

ප්‍ර–අවධිවිභක්තිය අර්ථ කීයක යෙදෙන පරිදි පළමු වැනි සූත්‍රයෙන් කියන ලද්දේද? ගඟෙන් අපාතු ගැලෙව් වෝය, ගවයන්ගෙන් ගොයම රැකගත යුතුයි. මෙහි තිබෙන අවධිවිභක්ති කවර අර්ථවල යෙදීතිබේද? ශිෂ්‍යයෝ පාඨශාලාවෙන් ගියෝය, යන මෙහි පාඨශාලා යනු මක්නිසා අවධි විභක්තිවීද? දෙවෙනි සූත්‍රයේ කියනලද අවධිවිභක්තිය යෙදෙන අර්ථ කවරේද? උදාහරණ කිම? කුකුළා, පෙට්ටිය, යන මේ නාම දෙකින් අවධිවිභක්තිය ඇති පාඨ කවරේද?

Genitive.

සම්බන්ධ විභක්තිය.

1. යමක් යමෙකුට අයිතිබව කීමෙහි අයිති තැනැත්තා හෙවත් හිමියා ප්‍රකාශකරණ නාමය සම්බන්ධ විභක්තියෙන් යොදනුලැබේ.

'වෙළෙන්දාගේ' ධනය.

මෙහි ධනය වෙළෙන්දාට අයිතියි, එබැවින් 'වෙළෙන්දාගේ' කියා සම්බන්ධ විභක්තිය යෙදුනේයි.

'පණ්ඩිතයාගේ' පොත,

මෙහි පොත හිමියා පණ්ඩිතයායි, එබැවින් 'පණ්ඩිතයාගේ' කියා සම්බන්ධ විභක්තියෙන් යෙදුනේයි.

ගසේ අත්ත,

මෙහිද අත්ත හිමි ගස 'ගසේ' කියා සම්බන්ධ විභක්තියෙන් යෙදුනේයි.

කර්මවිභක්තියට අයිති විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝද සම්බන්ධ විභක්තියට අනතශීත වෙති.

'බුදුන්' ගුණ, මිනිසුන් රාශියක්, 'ගොනුන්' රැළක්,

මෙහි බුදුන්, මිනිසුන්, ගොනුන් යනු බුදුන්ගේ, මිනිසුන්ගේ, ගොනුන්ගේ යන අර්ථයි. එබැවින් ඇතැම් තැන්වල කර්මවිභක්ති ප්‍රත්‍යයෝද සම්බන්ධ අර්ථයෙහි යෙදෙනබව සැලකිය යුතුයි.

සම්ප්‍රදාන විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝද සම්බන්ධ විභක්තියට අයත්වෙති.

'ඔහුට' ධන තිබේ.

මෙහි ඔහුට යනු සම්බන්ධ විභක්තියි, ඔහුගේ ධන යන අර්ථයි, මෙසේ සමහර තැන්වල සම්ප්‍රදාන විභක්ති ප්‍රත්‍යයෝද සම්බන්ධ අර්ථයෙහි යෙදෙතියි දතයුතුයි.

2. සමානාර්ථයෙහිද සම්බන්ධ විභක්ති යෙදේ.

මේ තැනැත්තා 'ගොනාට සමානයි, 'සිංහයාට, සදෘශවූ වික්‍රම ඇති සිව්පාවෙක් නොමැතියි.

මෙහි 'ගොනාට' 'සිංහයාට' යනු සමානාර්ථයෙහි සම්බන්ධ විභක්තියි.

ප්‍ර-සම්බන්ධ විභක්තිය කුමන අර්ථයක යෙදේද ? වෙළෙන්දාගේ ධනය, මෙහි වෙළෙන්දාගේ යනු මක් නිසා සම්බන්ධ විභක්තිය විද ? ගසේ කොළ, ගසේ කුරුල්ලෝ සිටිති, මෙහි සම්බන්ධ විභක්තිය කොහි පාඨයේ තිබේද ? සම්බන්ධ විභක්තියට කොයි කොයි විභක්ති ප්‍රත්‍යය යෙදේද ? ගොනුන් දසදෙනෙක්, ගොනුන් මැරුවෝ, ඒ සැයිව දරුවෝ නැත, සත්ව ඊශ්‍වරීංකළෝයි, මේ පාඨවල සම්බන්ධ විභක්ති කවරේද ? මක්නිසාද ?

Locative.
ආධාර විභක්තිය.

1. ක්‍රියාව යම් ස්ථානයක පවතීනම් ඒ ස්ථානය ආධාරවිභක්තියෙන් යොදනලැබේ.

'දියේ' මත්ස්‍යයෝ සිටිති.

මෙහි 'සිටිති' යන ක්‍රියාව පවත්නේ දියෙහිසි. එබැවින් 'දියේ' කියා දිය ශබ්දය ආධාර විභක්තියෙන් යුක්තවිය.

'සැළියේ' බත් උයති.

මෙහි උයති යන ක්‍රියාව පවත්නා ස්ථානය සැළියයි. එබැවින් 'සැළියේ' කියා ආධාර විභක්තිය යෙදුනේය.

ගොනා 'මාගීයේ' යයි, දරුවෝ 'වත්තේ' ඇවිදිති.

මෙහිද 'යයි' 'ඇවිදිති' යන ක්‍රියාවලට ආධාරවන බැවින් 'මාගීයේ' 'වත්තේ' යන දෙනැනම ආධාර විභක්ති විය.

මෙසේ යම් තැනක ක්‍රියාව පවතීනම් ඒ ස්ථානයට කියන නාමය ආධාර විභක්තියෙන් යෙදෙන බව සැල කිය යුතුයි.

2. යම් කාලයක්තුල ක්‍රියාවක් පවත්නේ නම් ඒ කාලය අඟවන ශබ්දයද ආධාරවිභක්තියෙන් යුක්තවේ.

'බක්මාසේ' අඹ ඉල් පිළේ,

මෙහි'පිළේ' යන ක්‍රියාව පවත්නා කාලය බක්මාසයයි, එබැවින් 'බක්මාසේ' කියා ආධාර විභක්තියෙන් යොදනලදී.

'මේ කාලේ' යුරෝපියයෝ ලංකාවේ වෙසෙති,

වෙසෙති යන ක්‍රියාව පැවති කාලය මේ කාලය යනුයි, එබැවින් 'මේ කාලේ' කියා ආධාර විභක්තියෙන් යුක්තවිය.

'මේ අවුරුද්දේ' සෙනසුරු මෙෂරාසියේ සිටී.

මෙහි 'සිටී' යන ක්‍රියාව පවත්නා කාලයවූ අවුරුද්ද 'අවුරුද්දේ' කියා ආධාර විභක්තියෙන් යොදනලදි.

3. යම් නැකතක් පවත්නා කාලයකවූ ක්‍රියාවක් කියන විට ඒ නැකත් ශබ්දයද ආධාර විභක්තියෙන් යුක්තවේ,

'අනදහාමි 'කැතිනැකතේ' උපන්නා.

කැතිනැකත ඇතිකාලයෙහි අනදහාමි උපන්නා යන අර්ථය මෙයින් හැගේ. මෙහි නැකැත් ශබ්දයට 'නැකැතේ' කියා ආධාර විභක්තිය යෙදී තිබේ.

'ඒ' යන අක්ෂරය ආධාර විභක්තිය අඟවන පිණිස ශබ්ද අග යොදනබව පෙණේ.

'ගමදී' කළ වැඩ,

මෙහි ගමදී යනු ගමේ සිටින කාලයේදී යන අර්ථයි, සමහර තැන්වල ආධාර විභක්තියේ අගින්ද දී යන අක්‍ෂරය යෙදේ. 'ගමේ' කළ වැඩ, මෙහි 'ගමේ, යන ආධාරවිභක්ති එකවචනයෙන් පරව 'දී' යන අක්‍ෂරය යෙදී තිබේ.

ප්‍ර–ආධාරවිභක්තිය කවර අර්ථවල යෙදේද? දියේ මත්ස්‍යයෝ සිටිති, මෙහි දියේ කියා ආධාරවිභක්තිය කුමක් හෙයින් වීද? පළමුවැනි පැයේ කළවැඩ, ගසේ සිටි වඳුරා, රෙහෙණේ නැකතේ උපන් දරුවා, මේ පාඨ වල ආධාරවිභක්ති කවරේද? සිරිවද්දනහාමි වෙසක් මාසේ කැති නැකතේ හාරිස්පත්තුවේ උපන් කෙනෙකි. මෙහි තිබෙන ආධාරවිභක්ති කවර අර්ථවල යෙදී තිබේද?

Vocative.

ආලපන විභක්තිය.

1. ආමන්ත්‍රණය කරණු ලබන්නා ආලපන විභක්තියෙන් යුක්තවේ.

ආමන්ත්‍රණය නම් ඉදිරිපිට නැති කෙණෙකුට අඬ ගැසීමයි, නොහොත් ඉදිරිපිට සිටින කෙණෙකුගේ නම කියා තමන්ට අභිමුඛ කර ගැණීමයි.

'පුතේ' මෙහෙ වරෙන්, 'දරුවනේ' ඉගෙණගන්ට පලයල්ලා.

මෙහි 'පුතේ' 'දරුවනේ' යනු ආලපනවිභක්තියි, ආමන්ත්‍රණය නොහොත් කැඳවීම ලබන බැවිනි.

ප්‍ර–ආලපන විභක්තිය කොතැන යෙදේද? පුතේ මෙහෙ වරෙන් යන්නෙහි 'පුතේ' යනු මක්නිසා ආලපන විභක්තියවීද? අම්මා, නගා, මේ ශබ්ද දෙකින් ආලපන විභක්ති ඇති පාඨ කවරේද?

සමහර අර්ථවල විභක්ති දෙකද යෙදේ.

හයේ 'සෙනසුරා' සිටීම හොඳයි, හයේ 'සෙනසුරාගේ' සිටීම හොඳයි.

මෙහි කර්තෘවිභක්ති සම්බන්ධ විභක්ති යන දෙකම එක අර්ථයේ යෙදුනේයි.

'පණමකින්' අඹගෙඩි හතරක් ගත්තා 'පණමකට' අඹගෙඩි හතරක් ගත්තා.

මෙහි 'පණමකින්' කියා කරණවිභක්තියද 'පණමකට' කියා සම්ප්‍රදාන විභක්තියද යන දෙකම එක අර්ථයෙහි යෙදුනේයි.

'ඉක්මනින්' ආයේය. 'ඉක්මනට' ආයේය, මෙසේ ක්‍රියා විශෙෂණාර්ථයෙහිද කරණ සම්ප්‍රදාන විභක්ති දෙකම යෙදුනේය.

අනදහාමි 'රෙහෙණේ නැකතින්' උපන්නා,
'රෙහෙණේ නැකතේ' උපන්නා,
නැගෙන'හිරින්'සිටියේය'නැගෙන 'හිරේ' සිටියේය,
'දවාලෙන්, ආවා, 'දවාලේ' ආවා.

මේ පාඨවල එකම අර්ථයෙහි කරණ, ආධාර යන විභක්ති දෙකම යෙදුනි.

ජපනේ 'ගාල්ලෙන්' බොහොම දුරයි
ජපනේ 'ගාල්ලට' බොහොම දුරයි,
ඌරා 'වලහගෙන්' පැරදුනා,
ඌරා 'වලහට' පැරදුනා,
'කොළඹට හැතැප්ම 56 කට පමණ දුරින් රත්නපුරය පිහිටියේය.
'කොළඹින්' හැතැප්ම 56 කට දුරින් රත්නපුරය පිහිටියේය. 'මීට' අවුරුදු 'දෙළහකට' පෙර,
'මෙයින්, අවුරුදු 'දෙළහකින්, පෙර,

මේ පාඨවල එකම අර්ථයේ අවධි සම්ප්‍රදාන හෙවත් සම්බන්ධ යන විභක්ති යෙදී තිබේ.

ඒ 'කාලයට' සිටි, ඒ 'කාලයේ' සිටි, මෙහි ආධාර සම්ප්‍රදාන විභක්ති දෙකම යෙදෙනබව සැලකිය යුතුයි.

කිසිම විභක්ති රූපයක් නොමැතිව නාමය ඒ ඒ විභක්ති අර්ථවල සවකීය රූපයෙන්මත් සමහර තැන් වල යෙදේ.

'කොළඹට ගියායයි' කර්මවිභක්ති ප්‍රත්‍යය ඇතිව තිබිය යුතු තැන 'කොළඹ ගියා'යයි කියති. මෙහි කොළඹ ශබ්දය විභක්ති රූපය නොමැතිවම කර්මාර්ථයෙහි යෙදී තිබේ.

කාව්‍ය භාෂාවෙහි විභක්ති ප්‍රත්‍යය නොමැතිව සවකීය රූපයෙන් ප්‍රථමා කර්ම ආදී ඒ ඒ විභක්ති අර්ථවල නාම යෙදීම ඉතා බහුලයි. කථා ව්‍යවහාරයේද වාසගම්වලද ප්‍රථමා, කර්ම, කර්තෘ යන විභක්ති අර්ථවල විභක්ති ප්‍රත්‍යය නොයෙදී සවකීය රූපයෙන්ම බොහෝ තැන්වල නාම යෙදේ.

මෙහි විභක්ති යෙදෙන අර්ථ සංක්ෂෙපයෙන් දක්වීමු, විස්තර ව්‍යවහාරයෙන් දතයුතු.

පදනීතියෙහි විභක්ත්‍යාධිකාරය මෙතෙකින් නිමි.

Roots of verbs and their Inflections.

ධාතු හා ප්‍රත්‍යයෝ.

ධාතුනම් ක්‍රියාව සෑදෙන මූලයි. ක්‍රියා සෑදීමට ධාතු අගින් යෙදෙන අක්ෂර ප්‍රත්‍යයයි.

නාමයක අගින් ප්‍රත්‍යය යෙදීමෙන් ඒ ඒ විභක්ති සෑදේද එසේම ධාතුව අගින් ප්‍රත්‍යය යෙදීමෙන්ද ඒ ඒ අර්ථ ප්‍රකාශකරණ ක්‍රියා සෑදේ.

'කරති' යනු ක්‍රියාවයි. මෙහි ධාතුව කර යනුයි. 'කර' යන ධාතුව අගින් යෙදීතිබෙන 'අති' යනු ප්‍රත්‍යයයි. *

'සිටියා' මෙහි 'සිටි' යනු ධාතුවයි. එය අගින් යෙදී තිබෙන 'යා' යන ප්‍රත්‍යයයි † කාපන් යනුද ක්‍රියාවකි. මෙහි ධාතුව 'කා' යන්නයි. එය අගින් යෙදුන 'පන්' යනු ප්‍රත්‍යයයි.

මෙලෙස ක්‍රියා සෑදෙන මුල්, ධාතුබවද ඒ ධාතු අගට ක්‍රියා සෑදෙන පිණිස යෙදෙන අක්ෂර, ප්‍රත්‍යයබවද ධාතුවත් ප්‍රත්‍යයත් එක්වූවිට එය ක්‍රියාව බවද සැලකිය යුතුයි.

ප්‍ර–ධාතු යනු කවරේද? ප්‍රත්‍යය කිම ? කරතියන මෙහි ධාතුව කිම? ප්‍රත්‍යය කවරේද? කුමක් පිණිස ධාතුව අග ප්‍රත්‍යය යෙදේද? ධාතුවත් ප්‍රත්‍යයත් එක්වූවිට ඊට කියන නම කුමක්ද ? යති, දෙති, වසති, දුවයි, ඇකිළේ මෙහි ධාතු කවරේද ? ප්‍රත්‍යය කවරේද ?

Intransitive and Transitive.

අකර්මකධාතු හා සකර්මකධාතු.

කර්මයනම් කර්තෘ විසින් කරණ ක්‍රියාව විඳින දෙයයි. හෙවත් කර්තෘගේ ක්‍රියාවට යටත්වන දෙයයි. යම් ධාතුවකින් සෑදෙන ක්‍රියාවක් කර්තෘත් සමග යෙදූවිට ක්‍රියාවෙන් කරණුලබන්නක් නොමැතිනම් හෙවත් කර්මයක් නොහැඟේ නම් ඒ ක්‍රියාව උපන් ධාතුව අකර්මකයි.

'ගොනා වත්තේ සිටියා' මෙහි සිටියා යන ක්‍රියාව කරණ ගොනා යන කර්තෘව මිසක් ඒ ක්‍රියාවෙන් කරණුලබන දෙයක් නොමැතියි. එබැවින් සිටියා යන ක්‍රියාව සෑදුන 'සිටි' යන ධාතුව අකර්මකයි. ගොනා වත්තේ

---

* කර-අති, කරති, මෙහි අති යන ප්‍රත්‍යයේ අකාරය ලොප්විය.

† සිටි ධාතුවෙන් පරව 'ආ' ප්‍රත්‍යය යෙදී යකාරාගමවූ විට 'සිටියා' කියා පදය සෑදේ.

සිටියායයි කීවත් වත්න සිටියා යන ක්‍රියාව පවත්නා ආධාරය වනුමිස කර්මයක් නොවෙයි.

දරුවා හඬයි, මෙහිද හඬයි යන ක්‍රියාව කරණ දරුවා යන කර්තෘ මිසක් කර්මයක් නොමැති බැවින් මේ ක්‍රියාව සෑදුන 'හඬ' යන ධාතුව අකර්මකයි.

ගොනා තණ කයි, මෙහි 'කයි' යන ක්‍රියාවට යටත්වන දෙයක් තිබේ. එනම් 'තණ' යනුයි, එබැවින් මේ ක්‍රියාව සෑදුන 'කා' යන ධාතුව සකර්මකයි.

වඩුවා ලීය කපයි, මෙහි කපයි යන ක්‍රියාව 'ලීය' යන කර්මයෙන් යුක්තවේ. එබැවින් එය සෑදුන 'කප' යන ධාතුවද සකර්මකයි.

යම් ධාතුවක් සකර්මකද අකර්මකදැයි දැනගන්ට ඒ ධාතුවෙන් සෑදෙන ක්‍රියාවක් කර්තෘත් සමග යෙදිය යුතුයි. ක්‍රියාව කර්තෘත් සමග යෙදූවිට කර්මයක් ඕනෑවේනම් හෙවත් කර්මයක් ඇතිබව හැඟේනම් සකර්මකයි. කර්මයක් ඕනෑනොවේනම් අකර්මකයි.

අකර්මක ධාතුවකින් සෑදුන සිටියා යන ක්‍රියාව ගොනා යන කර්තෘ සමග යොදා 'ගොනා සිටියා' කීවිට සිටියා යන්නට කර්මයක් ඕනෑනොවෙයි. එබැවින් එය අකර්මකයි. ගොනා තණ කයි, කීවිට කන්නේ කිම්දැයි කර්මයක් ඕනෑවෙයි. හෙවත් කර්මයක් සෙවෙයි. එබැවින් කයි යනු සකර්මක ධාතුවකින් සෑදුන ක්‍රියාවක්බව හැඟේ.

රඳ, නිදි බබල, යන මේ ආදි ධාතු අකර්මකයි.

කර, උය, නම, බඳ, විඳ, මර, කඩ, තන, සඳ යනමේ ආදි ධාතු සකර්මකයි.

ප්‍ර-සකර්මක ධාතු යනු කිම ? අකර්මක ධාතු යනු කිම ? සිටි යන ධාතුව අකර්මකද ? ඒ ඇයි ? කඩයි, රඳයි, ලියයි කිපෙයි. මෙහි සකර්මක ධාතුවලින් සෑදුන ක්‍රියා කිම ? කයි යන ක්‍රියාව සකර්මකයයි කියන්නේ මක්නිසාද? දුවයි, මේ ක්‍රියාව සමග යෙදෙන කර්මයක් තිබේද? පිපි, මර යන මෙ ධාතුදෙක සකර්මකද ? අකර්මකදැයි පරීක්ෂා කරන්නේ කෙලෙසද ?

ද්විකර්මක ධාතු හෙවත් කර්මදෙකක් ඇති ධාතුද තිබේ. එනම්, හර, ගණ යනාදි ධාතුයි.

මගත්මයා බඩු ගමට හරී.

මෙහි 'ගමට' 'බඩු' යන දෙකම 'හරී' යන ක්‍රියාවේ කර්මයි. වැඩකරුවා මුදලෙන් බඩු ගෙට ගණී, මෙහිද 'ගෙට' 'බඩු' යන දෙක 'ගණී' යන ක්‍රියාවේ කර්මයි. මෙසේ කර්මදෙකක් ඇති ධාතූද් තිබෙනබව දතයුතුයි.

සීනි දිය කරති,

මෙහි කරති යන ක්‍රියාවට 'සීනි' 'දිය' කියා කර්ම දෙකකි. මෙයින් සීනි යනු ප්‍රකෘතිකර්මයි. දිය යනු විකෘතිකර්මයි, ප්‍රකෘතිය නම් ස්වභාවයි, 'සීනි' ස්වභාවයෙන් තුබුන වර්ගයක්බැවින් ප්‍රකෘතිකර්මයි. 'දිය' යනු සීනි අමුතු ස්වභාවයකට පැමිණවීමෙන් කළ දෙයක් බැවින් විකෘතිකර්මයි.

යකඩ අලු කෙළේය. තඹ සුදු කෙළේය.

මෙහි 'යකඩ' 'තඹ' යන ශබ්ද ප්‍රකෘතිකර්ම බවත් ඒවා අමුතු ස්වභාවයකට පැමිණවූබව ප්‍රකාශකරණ අලු, සුදු, යන ශබ්ද විකෘති කර්ම බවත් සැලකිය යුතුයි.

වතුර ලේ විය,

මෙහි 'වතුර' 'ලේ' යන දෙකම විය යන ක්‍රියාවේ කර්තෘයි. ස්වභාවයෙන් තුබුන බැවින් 'වතුර' යනු ප්‍රකෘති කර්තෘයි. අමුතු ස්වභාවයකට පැමිණි දෙයක් බැවින් 'ලේ' යනු විකෘතිකර්තෘයි. කුමාරයා රජවී; මෙහිද කුමාරයා යනු ප්‍රකෘති කර්තෘයි. රජ යනු විකෘති කර්තෘයි.

මෙසේ යම් දෙයක් හෝ යමෙක් අමුතු ස්වභාවයකට පැමිණිබව කීමෙහි පූර්වයෙන් තුබුනදෙය ප්‍රකෘතිකර්මය හෝ කර්තෘවන බවත් ඒ වෙනස ප්‍රකාශකරණ නාමය විකෘතිකර්මය හෝ කර්තෘ වෙන බවත් සැලකිය යුතුයි.

Tenses and Persons.
කාලත්‍රය හා පුරුෂත්‍රය.

කාලය-අතීත, වර්තමාන, අනාගතයයි තුන්ප්‍රකාරයි.

පසුගිය කාලය අතීත කාලයයි, දැන් පවත්නා කාලය වර්තමාන කාලයයි, මතු පැමිණෙන කාලය අනාගත කාලයයි.

කර නිමවූ ක්‍රියාව අතීතකාල ක්‍රියාව නම්වේ.

සිරිසඟබෝ රජතෙමේ ලංකාරාජ්‍යය 'කෙළේය.'

මෙහි කෙළේය යන ක්‍රියාව පූර්වයෙහි කොට නිමවූ ක්‍රියාවකි. එබැවින් අතීත කාල ක්‍රියායි.

වඩුවෝ ගේ තැනුවෝ, අපි ගියෙමු.

යන මේ ක්‍රියාද කර නිමවූ බැවින් අතීත කාලක්‍රියායි.

පටන්ගේණ කරලා ඉවරනුවූ ක්‍රියාව වර්තමාන කාල ක්‍රියානම්.

ඉංග්‍රීසි ජනයෝ ලඞකාවේ සිටිති.

මෙහි 'සිටිති' යන ක්‍රියාව වර්තමාන කාලක්‍රියාවකි. මක් නිසාදයත්? ඉංග්‍රීසි ජනයන්ගේ සිටීම තවම පවත්නා බැවිනි.

පණ්ඩිතයෝ පොත් ලියති, දරුවා නිදයි.

මෙහි තිබෙන 'ලියති' 'නිදයි' යන දෙකම කර නිමවූ ක්‍රියාත් නොව පටන් නොගත් ක්‍රියාත් නොව පටන් ගෙණ කෙලවර නොවී කරණ ක්‍රියා බැවින් වර්තමාන කාලක්‍රියායි.

මතු කරණ ක්‍රියාව අනාගත කාලක්‍රියාවයි.

දරුවා අවුරුද්දකින් 'එන්නෙමියි' කියා ගියේයි.

මෙහි තිබෙන 'එන්නෙමි' යන ක්‍රියාව අනාගතකාල ක්‍රියාවකි, මක්නිසාදයත්? දරුවාගේ ඒම කලාවූ හෝ පටන් ගත්තාවූ ක්‍රියාවක් නොව අවුරුද්දකින් පසු කරණ ක්‍රියාවක් බැවිනි.

උඹ මගේ වැඩේ කවදා කරන්නෙහිද? 'වෙළෙන්දා කවදා බඩු ගන්නේද?'

මේ වාක්‍යවල තිබෙන 'කරන්නෙහි' 'ගන්නේ' යන ක්‍රියා දෙකත් මත්තට කරණ ක්‍රියා බැවින් අනාගත කාලක්‍රියායි.

ප්‍රථම පුරුෂ, මධ්‍යම පුරුෂ, උත්තම පුරුෂයයි පුරුෂ තුණක්වේ, මේ පුරුෂ තුණට අන්‍ය කාරක, තශබ්ද කාරක මශබ්ද කාරකයයිද කියති.

තමනුත් නොව තෝ, උඹ, තමුසේ යන ශබ්දවලින් කියවෙන ඉදිරිපිට සිටින කෙණෙකුත් නොව අන් කෙණෙකු විසින් කරණ ක්‍රියාව ප්‍රථම පුරුෂ ක්‍රියාවයි.

උෟ කපයි, ගොනා තණ කයි,

මෙහි කපයි, කයි යන ක්‍රියා දෙකම මම, තෝ උඹ යනාදි කෙණෙක් නොව අන්‍ය කෙණෙක්කරණක්‍රියායි. එබැවින් ප්‍රථම පුරුෂ ක්‍රියායි.

ඔව්හු 'ගියෝ' පණ්ඩිතයෝ පොත් ලියති,

මේ ක්‍රියාද ප්‍රථම පුරුෂ ක්‍රියායි.

තෝ, උඹ, තමුසේ යන ශබ්දයකින් යුක්ත ක්‍රියාමධ්‍යම පුරුෂ ක්‍රියායි.

තෝ 'ගියෙහි', තොපි 'ගියහු', නුඹලා 'යන්නහු', තමුසේලා .උගත්තහු',

මේ ක්‍රියාවල කර්තෘ තෝ, තොපි, තමුසේ යන ඉදිරිපිට සිටින අය බැවින් මධ්‍යම පුරුෂ ක්‍රියායි.

මම, අපි යන ශබ්දවලින් යුක්තවන ක්‍රියා උත්තම පුරුෂ ක්‍රියායි.

මම ගියෙමි, අපි කෙළෙමු.

මෙහි 'ගියෙමි' 'කෙළෙමු' යන ක්‍රියා දෙකම මම, අපි යන ශබ්දවලින් ප්‍රකාශ කරණ අයගේ ක්‍රියා බැවින් හෙවත් තමන් කරණ ක්‍රියා බැවින් උත්තම පුරුෂ ක්‍රියායි.

මෙසේ ක්‍රියාවේ කාලතුණක්ද පුරුෂ තුණක්ද තිබේ.

ප්‍ර-කාලය කිවැදෑරුම්ද ? අතීතය යනු කිම ? කෙළේ යනු අතීතකාලක්‍රියාවකැයි කියන්නේමන්ද? වර්තමාන කාලය කුමක්ද? ලියති යන්න වර්තමාන කාලක්‍රියායයි කියන්නේ කුමක්හෙයින්ද? අනාගත කාලය යනු කුමක්ද? ගියේය, ආවේය, එන්නේය, කරයි, දුවයි, කියන්නේය. මේ ක්‍රියා කොයි කොයි කාලයට අයිතිද?

ප්‍රථම පුරුෂය කවරක්ද? ගියෙමි, මේ කවර පුරුෂ ක්‍රියාවක්ද? උත්තම පුරුෂය යනුකිම? තෝ, තමුසේ, මේ කවර පුරුෂද? යමි, යෙත්, යෙති මේකවර පුරුෂක්‍රියාද?

INFLECTIONS.

පුරුෂත්‍රයට අයිති අතීතකාල ක්‍රියා ප්‍රත්‍යයෝ.

	එකවචන. Singular.	බහුවචන. Plural.
THIRD PERSON. ප්‍රථම පුරුෂ...	... ඒ, ඒ, ආ	ඕ, හු, හ
SECOND PERSON. මධ්‍යම පුරුෂ	... එහි	හු
FIRST PERSON: උත්තමපුරුෂ	... එමි, එම්, ඉම්, එමු,	මිහ, මූ, මෝ

පුරුෂත්‍රයට අයිති වර්තමාන කාලක්‍රියා ප්‍රත්‍යයෝ.

3 ප්‍රථම පුරුෂ—ඉ, ඒ		අත්, ඉත්, එත්, අති, ඉති, එති
2 මධ්‍යම පුරුෂ—එහි, හි		හු
1 උත්තම පුරුෂ—මි, එමි,		මූ, මිහ, එමු.

පුරුෂ තුණට අයිති අනාගත කාලක්‍රියා ප්‍රත්‍යයෝ.

3 ප්‍රථම පුරුෂ—අන්නේ	අන්නෝ
2 මධ්‍යම පුරුෂ—අන්නෙහි	අන්නහු
1 උත්තම පුරුෂ—අන්නෙමි	අන්නෙමු, නෙමු, න්නෙමෝ

අතීතකාලක්‍රියා—වසධාතුව.

PAST TENSE,

	එකවචන.	බහුවචන.
3 ප්‍රථම	...ඌ විසී, විසුයේ, විසුවේ,	ඔව්හු; විසූහ, විසුවෝ
2 මධ්‍යම	...තෝ විසුයෙහි, විසුවෙහි,	තොපි විසුහු,
1 උත්තම	...මම විසීමි;	අපි විසුමු‘ විසුම්හ

(විසුයෙමි, විසුවෙමි, විසීමි, විසුවෙමි.)

මේ ක්‍රියාවල ධාතුව ‘වස’ යනුයි, මේ ධාතුවෙන් පරව අතීතකාල ප්‍රථම පුරුෂ එක වචන ක්‍රියා ප්‍රත්‍යයවූ ‘ඊ’ යන්න තැබූවිට ‘වසඊ’ කියා පෙණේ, ධාතුවේ සයන්තේ තිබෙනස්වරය ලොප්කළවිට ‘වස් ඊ’ කියා පෙණේ, ඊ යන ප්‍රත්‍යය සයන්නට ආරූඪ කළවිට ‘වසී’ කියාවේ. වයන්තේ ස්වරය විපර්‍ය්‍යාස වීමෙන් ඉයන්නවූවිට ‘විසී’ කියා අතීතකාල ප්‍රථම පුරුෂ එකවචන ක්‍රියාව සිඩවේ. පූර්‍වස්වර ලොපසන්ධිවිධිය ස්වර විපර්‍ය්‍යාසය යන ව්‍යාකරණ විධි දෙකින් මේ ක්‍රියාව සිඩවූබව පෙණේ.

අතීතකාල අන්‍යකාරක එකවචන ‘ඒ’ ප්‍රත්‍යය වස ධාතුවෙන් පරව තැබූවිට ‘වස ඒ’ කියා වේ. යකාරාගමයවූවිට ‘වසය් ඒ’ කියාවේ,යයන්නට ඒයන්න ආරූඪ කළවිට ‘වසයේ’ කියාවේ, වයන්තේ තිබෙන අයන්න ස්වර විපර්‍ය්‍යාසයෙන් ඉයන්නවී සයන්තේ තිබෙන අයන්නත් උයන්නවූවිට ‘විසුයේ’ යන ප්‍රථම පුරුෂ අතීතකාල එක වචන ක්‍රියාව සිඩවේ; විසුවේ යන ක්‍රියා පදයේ පදසිඩියත් මෙසේමයි, එහි වෙනස වයන්නක් ආගමවීම පමණයි, විසූහ විසුවෝ යනාදි, ක්‍රියාපදවල පද සිඩියත් මෙලෙස දතයුතුයි *

දුව ධාතුවේ අතීතකාලක්‍රියා.

	එකවචන.	බහුවචන.
3 ප්‍රථම	...ඌ දිවී, දිව්වේ,	ඔව්හු දිව්වෝ, දිව්හු, දිව්හ
2 මධ්‍යම	...තෝ දිව්වෙහි,	තොපි දිවිහු,
1 උත්තම	...මම දිවීමි, දිව්වෙමි, දිව්යෙමි.	අපි දිව්වෙමු, දිවුම්හ,

* ඉතිරි ක්‍රියාපද සැදෙන පරිදින් ගුරුවරුන් විසින් ලියා පෙන්විය යුතුයි.

දුවධාතුවෙන් පරව 'ඊ' ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'දුව'ඊ කියාවේ වයන්නේ ස්වරය ලොප්කොට පූර්වස්වර ලොපසන්ධික්‍රමයෙන් ඊප්‍රත්‍යය දුව යන ධාතුවට ගැළපූවිට 'දුවී' කියාවේ, දයන්නේ පිළිපෙරළි කළ කල 'දිවී' කියා අන්‍යකාරක අතීතකාල එකවචන ක්‍රියාව සෑදේ.

දුවධාතුවෙන් පරව ඒ ප්‍රත්‍යයතැබූවිට 'දුවඒ' කියාවේ. දුවධාතුවේ අගස්වරය ලොප්කළවිට 'දව්ඒ' කියාපෙණේ. වයන්න ද්විත්වකළවිට 'දුව්ව්ඒ' කියාවේ, පසුව ද්විත්වවූ වයන්නට ඒ ප්‍රත්‍යය ස්වරසන්ධික්‍රමයෙන් පැමිණවූවිට දුව්වේ; කියාවේ, දුයන්නේ පිහිටි උයන්න ස්වරවිපර්‍ය්‍යාස ක්‍රමයෙන් ඉයන්නකළකල දිව්වේ, යන අතීතකාල ප්‍රථම පුරුෂ එකවචන ක්‍රියාව සෑදේ, මේ ක්‍රියාවේ පදසිද්ධිය වීමට ද්විත්වරූප විධිය ඕනෑවිය.

සෙසු ක්‍රියාපදයන්ගේ පදසිද්ධියත් මෙසේම දතයුතුයි. දිවහු යනාදි ක්‍රියාපදවල ධාතුඅන්තය ලොප්වීමෙන් හා පිළිවිපර්‍ය්‍යාසයෙන් පමණක් පදසිද්ධිය වනබව පෙණේ.

ප්‍ර-වස යන ධාතුවෙන් අතීතකාල ප්‍රථම පුරුෂ එකවචන ක්‍රියාව කීප්‍රකාරයකට සෑදේද? ඒවා සෑදෙන්නේ කෙලෙසද? වස ධාතුවට ඕයන ප්‍රථම පුරුෂ බහුවචන ප්‍රත්‍යය වැටී ක්‍රියාව සෑදෙන්නේ කෙලෙසද? ම්, එම්, එහි, මිහ, යන මේ ප්‍රත්‍යයන් වැටී ක්‍රියා සෑදෙන්නේ කෙලෙසද? 'විසුහ' යන ක්‍රියා පදය කෙසේ සිද්ධවේද? දුව ධාතුවෙන් ක්‍රියා සෑදෙනවිට වන අමුතු වෙනසකිම? දිව්වෝ, දිවුම්හ, මේ ක්‍රියාපද සෑදුනේ කෙසේද? විසුවෙහි විසුමු, විසුවේ, විසිම් මේ ක්‍රියා කවර පුරුෂවලට අයත් කවර වචන ක්‍රියාද? කොට, කප, පිස යනමේ ධාතුවලින් අතීතකාල පුරුෂත්‍රයට අයත් ක්‍රියා සෑදෙන්නේ කෙලෙසද? නැඟී නැඟිම්. ඇමුනුවෝ, ඇමුනුවෙහි, ඉරුවෝ, ඉරුවෙමි, ඇවිද්දේ, ඇවිද්දෙහි, ඇවිද්දහු මේ ක්‍රියා කවර ධාතුවලින් සෑදුන කවර පුරුෂයන්ට අයත් කවර වචන ක්‍රියාද? අසධාතුවට අතීතකාල ප්‍රථමපුරුෂ එකවචන ඊ, ඒ, ප්‍රත්‍යයන් ගළපා සිද්ධකළ ක්‍රියා කෙසේද?

PRESENT TENSE.

වර්තමාන කාලක්‍රියා පද.

වසධාතුව.

	එකවචන.	බහුවචන,
3 ප්‍රථම	...ඌ වසයි, වෙසේ,	ඔව්හු, වසති, වසත් වෙසෙති, වෙසෙත්
2 මධ්‍යම	...තෝ වෙසෙහි,	තොපි වසහු
1 උත්තම	...මම වසමි, වසම්, වෙසෙමි, වෙසෙම්	අපි වසමු, වසම්හ වෙසෙමු.

වස ධාතුවෙන් පරව වර්තමානකාල ප්‍රථම පුරුෂ එකවචන ක්‍රියා ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'වස ඉ' කියාවේ යකාරය ආගමවූවිට වසය් ඉ; කියාවේ, යයන්න ඉයන්නට පැමිණවූවිට 'වසයි' කියා වර්තමානකාල ප්‍රථම පුරුෂ එකවචන ක්‍රියාව සෑදේ. මේ ක්‍රියාද ආගම සන්ධිවිධියෙන් සිද්ධවිය.

වසධාතුවෙන් පරව ඒ යන ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'වස ඒ' කියාවේ. සයන්නේ ස්වරය ලොප්කළවිට 'වස්ඒ' කියාවේ. සයන්න ඉයන්නට පැමිණවූවිට වසේ කියාවේ. වයන්නේ අයන්න පිළිපෙරළිවිධියෙන් එයන්නවූකල වෙසේ යන ප්‍රථම පුරුෂ වර්තමානකාල එකවචන ක්‍රියාවසෑදේ. සෙසු ක්‍රියාවල පදසිද්ධියත් මෙසේමයි

වසධාතුවෙන් පරව වර්තමානකාල ප්‍රථම පුරුෂ බහුවචන ක්‍රියා ප්‍රත්‍යයවූඅත්යන්න තැබූවිට 'වස' 'අත්'කියාවේ. ප්‍රත්‍යයේ අකාරය ලොප්කළවිට 'වසත්' යයි පද සිද්ධවේ.

ප්‍ර—වසධාතුවෙන් ප්‍රථම පුරුෂ වර්තමානකාල එකවචන ක්‍රියා කීයක් සෑදේද? සෑදෙන්නේ කෙසේද? වෙසෙහි වෙසෙමි. වසමි, යන ක්‍රියාපද කවර පුරුෂ කවරකාල කවර වචන ක්‍රියාද? පදසිද්ධිය කෙලෙසද? දුවයි, 'දිවේ' දුවති, දුවමි, දුවහු මේ ක්‍රියා කෙසේ සිද්ධවීද. මේක්‍රියාවල ධාතු පුරුෂ වචන කාල කවරේද? තරධාතුවෙන් වර්තමානකාල පුරුෂ තුනටඅයිති ක්‍රියා කෙසේ සෑදේද? තවරයි, තවරති, තවරමි, තවරහු, නික්මෙහි, මිදෙහි මේ කවර ධාතුවලින් සිද්ධ කවර ක්‍රියාද?

FUTURE TENSE.

අනාගත කාලක්‍රියා පද.

වසධාතුව.

	එකවචන.	බහුවචන.
3 ප්‍රථම —	ඌ වසන්නේ,	ඔව්හු වසන්නාහු වසන්නෝ
2 මධ්‍යම —	තෝ වසන්නෙහි,	තොපි වසන්නහු,
1 උත්තම —	මම වසන්නෙම්, වසන්නෙමි,	අපි වසන්නමු, වසන්නෙමු, වසන්නෙමෝ

වසධාතුවෙන් පරව ප්‍රථම පුරුෂ අනාගතකාල එකවචන ක්‍රියාප්‍රත්‍යයවූ'අන්නේ' යනු තැබූවිට 'වසඅන්නේ කියා පෙණේ. අකාරය ලොප්කලවිට 'වසන්නේ' කියා ප්‍රථම පුරුෂ අනාගතකාල එකවචන ක්‍රියාව සෑදේ. සෙසු ක්‍රියාවල පදසිඩියත් මෙසේයි.

ප්‍ර–වසධාතුවෙන් ප්‍රථම පුරුෂ එකවචන අනාගත කාලක්‍රියා පදය කෙසේ සෑදේද? වසන්නාහු යනු කවර පුරුෂ කවර වචන ක්‍රියාවක්ද? දුවධාතුවෙන් අනාගත කාලක්‍රියා සෑදෙන්නේ කෙසේද? කියන්නෙම්, කියන්නහු, මේ කවර කාල ක්‍රියාද? දෙඩන්නේ, නගන්නේ, කපන්නෝ, එවති, සරසන්නෙහි, කඩන්නෙහි, උසුලන්නෙම්,උසුලන්නාහු, ඉසුලුවෝ මේ ක්‍රියාපදවල ධාතු පුරුෂ කාල වචන කිම? උදුරමි, ඉදිරී, උදුරති, උදුරමු; උසුලත්, කලඹන්නෙම්, කිමිදියේ, නැවැත්තේය, දරති. දරන්නේ මේ ක්‍රියාපද කවර කාලයන්ට අයිතිද?

වසධාතුවේ ප්‍රථම පුරුෂ අතීතකාල එකවචන ක්‍රියාව 'විසී' කියා සිඩවන නමුත් කසධාතුවෙන් තැනෙන ක්‍රියාව 'කැසී' කියාවේ, 'කිසී' කියා නොසෑදේ. කරධාතුවේ ප්‍රථම පුරුෂ අතීතකාල එකවචන ක්‍රියාව 'කෙළේ, කියා සෑදේ. මෙහි ධාතුවේ රකාරයට ළකාරය ආදෙශවිය. නමුත් වසධාතුවේ ක්‍රියාපදය මෙන් 'කිළි' කියා ඊප්‍රත්‍යය නොයෙදේ, මේනිසා ව්‍යවහාරයට අනුව ප්‍රත්‍යය යොදා ක්‍රියාපද සාදා ගතයුතුයි.

සිංහයා සිව්පාවෙකි, තෝ සොරෙහි, මම කුමාරයෙක්මි.

මේ පාඨවල නාම අගින් ඒඒ පුරුෂවලට අයත් ක්‍රියා ප්‍රත්‍යය යෙදී තිබෙනබව සැලකිය යුතුයි.

ඌත් මමත් කීවෙමු. උඹත් මමත් යමු. උත් තෝත් කළහු, ඌත් තෝත් මමත් කරමු.

මෙසේ පුරුෂ දෙකතුණ සම්බන්ධ ක්‍රියා යෙදෙන පරිදි දතයුතුයි.

දස දවසකින් මහත්මයාගේ පොත ලියා දුනිමි.

මේ පාඨයේ 'දුනිමි' යන ක්‍රියාවේ කර්තෘව යොදා නො මැතියි. නමුත් දුනිමි යන ක්‍රියාව උත්තම පුරුෂයට අයත් බැවින් උත්තම පුරුෂ එකවචනවූ 'මම' යන්න අධ්‍යාහාර වශයෙන් ගත යුතුයි.

Benedictive Mood.

ආශීර්වාද ක්‍රියාව.

යමක් පැතීමෙහි ව්‍යවහාරකරණ ක්‍රියාව ආශීර්වාදක්‍රියායි.

යම් ක්‍රියාවකින් මතු යමක් වීමට කරණ ප්‍රාර්ථනාවක් හැඟේනම් එය ආශීර්වාද ක්‍රියායයි දතයුතුයි.

ආශීර්වාද ක්‍රියාවද අන්‍යශබ්ද නශබ්ද මශබ්ද යන කාරක ත්‍රය භජනය කෙරෙයි; මේකාරකත්‍රයට අයිති වර්තමාන ක්‍රියා ප්‍රත්‍යය අගින් 'වා' යනු යෙදූවිට ආශීර්වාද ක්‍රියාවේ.

'ඌ සුවසේ වෙසේවා' 'සතුරා මැරේවා' මෙහි තිබෙන 'වෙසේවා,' 'මැරේවා' යන ක්‍රියා දෙක ආශීර්වාද ක්‍රියායි· 'වෙසේවා, කීවිට වාසයකිරීම යම් කිසිවෙකුගේ ප්‍රාර්ථනාවක් බව හැඟේ. මවෙක් තමන් පුත්‍රයා චිරකාලයක් 'සුවසේ වෙසේවා' යයි කීයේනම් ඒක මවගේ ප්‍රාර්ථනාවකි. සතුරා මැරේවා, කීවිටද සතුරාගේ මරණය යමෙක් කරණ ප්‍රාර්ථනාවක් බවහැඟේ.

'වෙසේ' 'මැරේ' යන ප්‍රථම පුරුෂ වර්තමානකාල එකවචනය අගින් 'වා' යන ප්‍රත්‍යය යෙදූවිට 'වෙසේවා' 'මැරේවා' යන ප්‍රථම පුරුෂ එකවචන ආශීර්වාද ක්‍රියාවල පද සිද්ධ වේ.

ඔව්හු වෙසෙත්වා, සතුරෝ මැරෙත්වා, තෝ වෙසෙහිවා, තොපි වසහුවා, මම වෙසෙම්වා, අපි වසමුවා.

මෙසේ ප්‍රථම පුරුෂ බහුවචන ආශීර්වාද ක්‍රියාද උත්තම පුරුෂමධ්‍යමපුරුෂආශීර්වාදක්‍රියාද යෙදෙනපරිදි දතයුතුයි

ප්‍ර–ආශීර්වාද ක්‍රියාව කුමක්ද? එය සෑදෙන්නේ කෙසේද? වසධාතුවේ පුරුෂත්‍රයට අයිති ආශීර්වාද ක්‍රියා කෙසේද? දිලෙම්වා, සැපතක් වේවා, ගමට යෙහිවා, කෙරෙත්වා, මේ කවර ධාතුවලින් සෑදුන කවර පුරුෂ ආශීර්වාද ක්‍රියාද? දිවේ, කෙරේ, හඬත්, මේ ක්‍රියා කුමක් කළවිට ආශීර්වාද ක්‍රියාවේද? කප, බණ යන ධාතුදෙකින් සෑදෙන නශබ්ද මශබ්ද ආශීර්වාද ක්‍රියා කෙසේද.?

IMPERATIVE MOOD.

විධික්‍රියාව.

යමෙකුට විධාන කිරීමෙහි ව්‍යවහාර කරණ ක්‍රියාව විධික්‍රියායි.

යම් ක්‍රියාවකින් යමෙකුට කරණ විධානයක් හෙවත් නියොගයක් හැඟේනම් ඒ ක්‍රියාව විධි ක්‍රියායි.

මේ ක්‍රියාවේ එකවචනයට 'අ' 'ව' යන ප්‍රත්‍යය දෙක හා බහුවචනයට 'අව්' යන ප්‍රත්‍යයද යෙදේ.

තෝ වැඩකරව, තොපි වැඩකරව්.

මෙහි 'කරව' 'කරව්' යන ක්‍රියාදෙකින්ම වැඩකිරීමට නියොගකරණබවහැගේ. මහත්මයෙක් තමන් වැඩකරුවාට 'තෝ මේ වැඩේ කරව' කියා කීවේනම් ඒක මහත්මයා විසින් තමන් වැඩකරුවාට කළ නියොගයක් වේ. මෙසේ නියොග කිරීමෙහි ව්‍යවහාරකරණ ක්‍රියාව විධි ක්‍රියායි.

කර ධාතුවෙන් පරව 'ව' යන ප්‍රත්‍යය තැබූවිට කරව යන ක්‍රියාව සෑදේ. 'අව්' ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'කර අව්' කියා පෙණේ, අකාරය ලොප්කළවිට ,කරව්' යන ක්‍රියාව සෑදේ.

'යව්' 'කාව්' යන ක්‍රියා යා, කා ධාතු දෙකින් පරව අව් ප්‍රත්‍යය පූර්වස්වරලොප සන්ධි ක්‍රමයෙන් ගැළපී සිඩවූබව පෙණේ.

තෝ දුව, තෝකර, යනාදි තැන්වල 'අ' ප්‍රත්‍යය යෙදී තිබේ.

වතීමාන කථාව්‍යවහාරයෙහි එකවචනයට 'පන්' 'පිය' යන ප්‍රත්‍යය දෙකද බහු වචනයට 'පල්ලා' 'පියව්' යන ප්‍රත්‍යය දෙකද යෙදේ.

උඹ කරපන්, තෝ කරපිය, උඹ කාපන්, තෝ කාපිය මේ ක්‍රියාපදවල 'පන්' 'පිය' යන ප්‍රත්‍යය යෙදී තිබේ.

උඹලා 'කරපල්ලා' තොපි 'කරපියව්' උඹලා 'කාපල්ලා තොපි 'කාපියව්'

මේ ක්‍රියාවල 'පල්ලා' 'පියව්, යන ප්‍රත්‍යය යෙදී තිබේ.

ප්‍ර-විධික්‍රියා යනු කුමක්ද? එහි ප්‍රත්‍යය කිම? කව, කරව් යන ක්‍රියා කෙසේ සිඩවිද? වෙසෙති, යති, කත්වා, හඩව, මරම්, තළාපිය, දුවපිය, දිවේවා මේ ක්‍රියා කවරේද? කර, යා' යන ධාතුවල විධික්‍රියා කෙසේද?

Conditional Mood

අසම්භාවන ක්‍රියාව.

1 අනියමාර්ථයෙහි ව්‍යවහාරකරණ ක්‍රියාව අසම්භාවන ක්‍රියා නම්.

යම් ක්‍රියාවකින් ඒ ක්‍රියාව කිරීම නියත නොවන බව හැඟේනම් එය අසම්භාවන ක්‍රියාවයි.

අසම්භාවන ක්‍රියාවේ පුරුෂ භේදයද ඒකවචන බහුවචන භේදයද නොමැතියි.

තත්, තොත්, ඔත් යන තුණ ධාතු අගින් අසම්භාවන ක්‍රියාවේ ප්‍රත්‍යයමෙන් යෙදේ.

මරතත් සත්‍යවාදියෝ බොරු නොකියති.

මෙහි 'මරතත්' යන ක්‍රියාවෙන් මැරීමේ නියමයක් නොහැඟේ. එබැවින් 'මරතත්' යනු අසම්භාවන ක්‍රියායි.

නුවනැති කුඩා දරුවන් ඉගෙනීමට උත්සාහ කරතොත් පණ්ඩිතයන්වීම දුෂ්කර නොවෙයි.

මෙහිද 'කරතොත්' යන ක්‍රියාවේනියමයක්නොමැතියි.

වැසි 'වැස්සොත්' ගඟ පිරේ.

මෙහිද වැස්සොත් යන ක්‍රියාව පවතී යන නියමයක් හෝ නොපවතී යන නියමයක් නොහැඟේ * .

වසධාතුව අගින් ඔත් ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'වස ඔත්' කියා පෙණේ, සකාරය විත්වවූවිට 'වස්ස් ඔත්' කියා පෙණේ, ඔයන්ත විත්වවූ සකාරයට පැමිණවූවිට 'වස්සොත්' කියා පෙණේ. වයන්තේ පිළිපෙරළීව ඇයන්ත වූවිට 'වැස්සොත්' කියා ක්‍රියාපදය සෑදේ.

2 කාලාර්ථයෙහිද අසම්භාවන ක්‍රියාව යෙදේ.

යම් ක්‍රියාවකින් ඒ ක්‍රියාව පවත්නා කාලය හැඟේනම් එය කාලාර්ථ අසම්භාවන ක්‍රියා යයි දතයුතුයි.

ද්දී, ආම, යන ප්‍රත්‍යය දෙක කාලාර්ථාසම්භාවන ක්‍රියාවට යෙදේ.

---

* ත ප්‍රත්‍යය අසම්භාවන ක්‍රියාවේ ප්‍රත්‍යයකි, අසම්භාවන ක්‍රියාව අනියමාර්ථ කාලාර්ථ දෙක්හිම යෙදෙන බැවින් අනියමාර්ථ අසම්භාවන ක්‍රියාව වඩා ව්‍යක්තකරණ පිණිස 'හොත්' යන අනියමාර්ථ නිපාතයක් යොදා කරතහොත්, සතහොත් යනාදි වශයෙන් ව්‍යවහාර කරති, දැන් අසම්භාවන ක්‍රියාවට යෙදෙන තත්, තොත්, යන ප්‍රත්‍යය දෙකම මේ හොත් යන නිපාතයත් ත යන ප්‍රත්‍යයත් ලොපාදියෙන් එකට ගැළපී සිද්ධවියයි හැඟේ. ඔත් යනුද හොත් යන නිපාතයේ හකාරලොපයෙන් වියයි හැඟේ.

කුකුළන් ගස් යද්දී * මම ආවෙමි.

මෙහි 'යද්දී' යන ක්‍රියාවෙන් යන කාලය හැඟේ, කුකුළන් ගස්යනකාලයේ යන අර්ථයි.

ඉර 'බසිද්දී' වැස්සේය.

මෙහි බසිද්දී යන ක්‍රියාවෙන් ඉරබසින කාලයහැඟේ. 'ඉරබසිනකලවැස්සේය' යත්නත් 'ඉරබසිද්දී වැස්සේය' යත්නත් සමානාර්ථයි.

ඉරබැස්සාම මම එමි, වැසීව වැස්සාම පොකුණපිරේ.

මෙහි 'බැස්සාම, 'වැස්සාම' යන ක්‍රියා දෙකින්නුත් බැස්සාවූ කාලයද වැස්සාවූ කාලයද හැඟේ.

බසිද්දීයයි කීවිට බැසීම පවත්නා කාලයත් බැස්සාම කීවිට බැසීමකර ඉවරවූ කාලයත් හැඟේ, එබැවින් 'ද්දී' යන ප්‍රත්‍යයෙන් ක්‍රියාව පවත්නා කාලයත් 'ආම' යන ප්‍රත්‍යයෙන් ක්‍රියාව අවසන්වූ කාලයත් හැඟේ †

බස ධාතුවේ අග සකාරයේ අකාරය ලොප්ව සකාර යට විත්වසන්ධික්‍රමයෙන්'ආම'යනප්‍රත්‍යය ගැළපීබයන්නේ ස්වරය විපර්යාසව ඇයත්න වූවිට 'බැස්සාම' කියා පද සිද්ධය වේ.

ගියාම, කළාම, බැලුවාම, කෑවාම යන ක්‍රියාපදයන්ගේ පදසිද්ධිද යට දක්වූ පූර්වස්වර ලොප ස්වරාදෙශ සන්ධි ක්‍රමාදියෙන් වනබව දතයුතුයි.

කියහැකි, කළහැකි යනාදියද අනියමාර්ථ අසම්භාවන ක්‍රියායි, කියහැකියයි යත්නද කියතොත්හැකි යනඅර්ථයි. කාව්‍යවල හා පුරාණ සිංහල වාසගම්වලත් අනියමාර්ථ කාලාර්ථ අසම්භාවන ක්‍රියාවන්හි'න'යන ප්‍රත්‍යයයෙදීතිබේ.

ප්‍ර-අසම්භාවන ක්‍රියාව කුමක්ද? කාලාර්ථයේ යෙදෙන්නේ කවර ක්‍රියාවක්ද? අසම්භාවන ක්‍රියාවේ ප්‍රත්‍යයෝ කවරහුද? කීවාම, කියද්දී මේ දෙක කවර අර්ථවල අසම්භාවන ක්‍රියාද? කරතොත්, කරුව යන ක්‍රියා දෙකේ වෙනස කිම? කරතොත් යත්නට අසම්භාවන ක්‍රියායයි කියන්නේ මන්ද?

* ත් යන අසම්භාවන ක්‍රියා ප්‍රත්‍යයත් දී යන ආධාරාර්ථය හඟවන ප්‍රත්‍යයත් පරරූප විධියෙන් ගැළපී 'ද්දී' කියා සිඩවීයයි හැඟේ, යත්-දී-යද්දී.

† බැස්සාම යනාදී තැන්වල තිබෙන 'ම' යන්න කාලාර්ථ වාචකවූ සමය ශබ්දයෙන් බිඳී පවිනි යයිද සිතිය හැකියි. බබලන්ම යනාදී වශයෙන් පුරාණ පොත්වලද කාලාර්ථ අසම්භාවන ක්‍රියා අගින් මේ ප්‍රත්‍යය යෙදීතිබේ.

PAST PARTICIPLE.

පූර්ව ක්‍රියාව.

එක කර්තෘ කෙනෙක් කරණ ක්‍රියා දෙකක් හෝ වැඩි ගණනක් ඇතහොත් ඒ ක්‍රියාවලින් පළමු කරණ ක්‍රියා පූර්වක්‍රියායි.

අ, ආ, අලා, ආලා, අගෙන, ආගෙන යන ප්‍රත්‍යයෝ පූර්වක්‍රියාවට යෙදෙති.

වඩුවෝ වැඩ 'කර' ගමට ගියෝය.

මෙහි කර ගියෝයයි ක්‍රියා දෙකකි; මේ ක්‍රියා දෙකේම කර්තෘ වඩුවෝ යනුයි. මේ ක්‍රියාදෙකින් පසුව කළ ක්‍රියාව 'ගියෝ' යනුයි, ඊට පෙරටුව කළ ක්‍රියාව 'කර' යනුයි. එබැවින් එය පූර්වක්‍රියාවයි, ගියෝ යනු අපරක්‍රියාවයි.

කර ධාතුවෙන් පරව පූර්වක්‍රියා ප්‍රත්‍යයවූ 'අ' යන්න යෙදී කර යන පූර්වක්‍රියාව සෑදේ.

ගැණුදරුවෝ හිස 'පීරා' 'බැඳගෙන' බත් 'කාලා' විද්‍යා ශාලාවට ආවෝය.

මෙහි පීරා, බැඳගෙන, කාලා, ආවෝයයි ගැණුදරුවෝ යන එකම කර්තෘ කරණ ක්‍රියා සතරකි, පසුව කළ ක්‍රියාව හෙවත් අපර ක්‍රියාව 'ආවෝ යනුයි' 'පීරා' 'බැඳගෙන' 'කාලා' යන ක්‍රියා තුණම ආවෝ යන ක්‍රියාව කිරීමට පූර්වයෙන් කළ ක්‍රියායි; එබැවින් ඒ තුණම පූර්වක්‍රියායි.

හුලං වැදිලා පාන නිවුණි.

මෙහි වැදිලා යන පූර්වක්‍රියාවේ කර්තෘ 'හුලං' යනුයි, නිවුනි යන අපර ක්‍රියාවේ කර්තෘ පාන යනුයි, මෙසේ භින්න කර්තෘක පූර්වක්‍රියා පදද තිබේ.

ප්‍ර-පූර්වක්‍රියා යනු කුමක්ද? පූර්වක්‍රියාවේ ප්‍රත්‍යයෝ කිම? උත්සාහ කරලා ශාස්ත්‍ර උගණිති, ඖෂධ බීලා ලෙඩ සුව කර ගනිති, මේ පාඨවල පූර්වක්‍රියා කවරේද? දුව, කප', විද යන ධාතුවලින් පූර්වක්‍රියා තිබෙන පාඨ කවරේද?

PRESENT PARTICIPLE

මිශ්‍ර ක්‍රියාව.

අන්‍ය ක්‍රියාවක් සමග මිශ්‍රවූ ක්‍රියාව මිශ්‍ර ක්‍රියානම්.

ක්‍රියා දෙකක් එක කර්තෘකෙනෙක් එකවිට කරතොත් එයින් එකක් මිශ්‍ර ක්‍රියාව වේ.

මිශ්‍ර ක්‍රියාවට 'මින්' යන ප්‍රත්‍යය යෙදේ.

ඒ මිනිසා කතාකරමින් ගියේයි.

මෙහි කතාකිරීම යාම සමග මිශ්‍රවිය, හෙවත් යාමත් කතාකිරීමත් එකවිට කළබව පෙණේ. එබැවින් කර මින් යනු මිශ්‍ර ක්‍රියාවයි.

'කරමින්' සිටියා, 'කියමින්' ලීවා, 'බණිමින්' ගියා යනාදියද මිශ්‍ර ක්‍රියායි.

කකා ආවා, කිය කියා දුත්තා.

මෙහි 'කකා' 'කිය කියා යන පූර්වක්‍රියා මිශ්‍ර ක්‍රියාවීයේ යෙදුනේය. කකා ආවා, කීවිට කෑමත් ඒමත් දෙක එක විට කළබව හැඟේ.

කා යන පූර්වක්‍රියාව මිශ්‍රවූවිට 'කකා' කියාවේ. එක පූර්ව ක්‍රියාව දෙකවූවිට පූර්වයෙන් තිබෙන ක්‍රියාවේ අග සවරය බොහෝසේ හ්‍රස්වවේ. එකල 'කකා, කියා පද සිඬියවේ.

ප්‍ර–මිශ්‍රක්‍රියාව කුමක්ද? ඒ මිනිහා කතාකරමින් ගියා, මෙහි කරමින් යන්නට මිශ්‍ර ක්‍රියාය කියන්නේ ඇයි? ඒ ක්‍රියාවේ ප්‍රත්‍යය කුමක්ද? වස, දුව යන ධාතුවලින් මිශ්‍ර ක්‍රියා ඇති පාඨ කවරේද? පූර්වක්‍රියාවෙන් මිශ්‍ර ක්‍රියාවෙන් එකිනෙකට ඇති වෙනස කිම?

CAUSAL FORM.

ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාව.

යම් ක්‍රියාවක් අනුන් ලවා කරවනු ලැබේනම් එය ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියානම්.

යට දක්වූ ක්‍රියාවල ධාතුවටත් ප්‍රත්‍යයටත් අතර 'ව' යන ප්‍රත්‍යය යූකල ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාව සැදේ.

වැඩකරුවා දරුවා 'හඩවයි,

මෙහි හඩන්නේ දරුවා වුවත් ඒ හැඬීම දරුවාගේ ඔිතැකමත් කරණ ක්‍රියාවක් නොව වැඩකරුවා විසින් කරවන බව හැඟේ. එබැවින් 'හඩවයි' යනු ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියායි.

මහත්වරු දෙමළුන් ලවා 'වැඩ කරවති'

මෙහිද වැඩකරන්නේ දෙමළුන් වුවත් ඒ කිරීම මහත් වරුන් විසින් කරවනබව හැඟේ. එබැවින් 'කරවති' යනු ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාවයි.

මෙසේ යම් ක්‍රියාවක් කීවිට එය අනුන් ලවා කරවන ක්‍රියාවක්බව ඒ ක්‍රියාවෙන්ම හැඟේනම් ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියා යයි සැලකිය යුතුයි.

හඩ ධාතුවෙන් වර්තමානකාල ප්‍රථම පුරුෂ එකවචන ක්‍රියාව හඩයිකියාසැදේ. මේක්‍රියාවේධාතුවටත් ප්‍රත්‍යයටත්

අතර'ව' යන ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාප්‍රත්‍යය යෙදූවිට 'හඩවයි' යන වර්තමානකාල ප්‍රථමපුරුෂ එකවචන ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාව සැදේ.

තෝ දරුවා 'හඩවහි' *, තොපි 'හඩවහු' මම 'හඩවමි' අපි 'හඩවමු' 'හඩවාවා' 'හඩවත්වා' 'හඩවහිවා' 'හඩවම්වා' 'හඩවව' 'හඩවතොත්' 'හඩවාලා' 'හඩවමින'.

මෙසේ ප්‍රථම මධ්‍යම උත්තම යන පුරුෂත්‍රයෙහිද ආශිර්වාද,විධි,අසම්භාවන ආදික්‍රියාවිශෙෂයෙහිද ධාතුප්‍රත්‍යය මැද 'ව' ප්‍රත්‍යය වැටීමෙන් ප්‍රයොජ්‍යක්‍රියාව සැදෙන පරිදි දතයුතුයි.

ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාව කරන්නා ප්‍රකාශවන පදයෙන් පරව 'ලවා' යන නිපාතය සමහර තැනක යෙදේ.

වැඩකරුවා ලවා වැඩකරවති.

මෙහි කරවති යන ක්‍රියාව කරණ වැඩකරුවා යන පදයෙන් පරව 'ලවා' යන නිපාතය යෙදුනේයි.

අකර්මකධාතුවකින් ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාවක් වූවිට එය සකර්මක වෙයි.

මහත්මයා දරුවා හඩවයි.

හඩයන ධාතුව අකර්මකවුවත් හඩවයි යන ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාව බැවින් දරුවා යනු මේ ක්‍රියාවේ කර්මබව සැලකියයුතුයි. මහත්මයා යනු කර්තෘයි.

සකර්මක ධාතුවකින් ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාවක්වූවිට කර්ම දෙකක් වෙයි.

මහත්මයා පුතාට බත් කවයි,

මෙහි කවයි යන ක්‍රියාවේ කර්තෘ මහත්මයා යනුයි. 'පුතාට' 'බත්' යන දෙක කර්මයි.

---

* ප්‍රථමපුරුෂ එකවචනක්‍රියා මධ්‍යමපුරුෂ එකවචනයෙහිද වෙනස් නොව කිසිතැනක යෙදෙන බැවින් හඩවයි ක්‍රියා මධ්‍යම පුරුෂ එකවචන ක්‍රියාව යෙදියහැකි.

විකර්මක ධාතුවලින් සෑදෙන ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියාවට කර්ම තුණක් ඇතිවෙයි.

ගුරුවරයා පුතාලවා අතවැස්සාට පදනීතිය උගන්වයි.

මෙහි පුතා, අතවැස්සාට, පදනීතිය කියා කර්මතුණකි*,

ප්‍ර—ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියාව යනු කුමක්ද? ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියාව සෑදෙන්නේ කෙලෙසද? වැඩකරුවා දරුවා හඩවයි. මෙහි හඩවයි යන ක්‍රියාවට ප්‍රයෝජ්‍යක්‍රියාව කියන්නේ ඇයි? දුවති, දුවතොත්, ලියවතොත්, වැඩකෙරෙව්වෝ, ලියවමි, ලීවේය; මෙහි ප්‍රයෝජ්‍යක්‍රියා කවරේද? වසමි, කත්, දෙව්, දෙතොත්, යන මේ ක්‍රියා ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියා කරන්නේ කෙලෙසද? අකර්මක ධාතුවකින් ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියාවක්වූවිට මක්වේද? මහත්මයා වැඩකරුවා ගෙයි සිටුවා රටගියේය, මෙහි සිටුවා යන ක්‍රියාව සකර්මකද? අකර්මකද? මක්නිසාද? පියා පුතාලවා වැඩකරුවාට තළවයි, මෙහි තළවයි. යන ක්‍රියාවේ කර්මකීයද?

උක්ත කර්තෘහා අනුක්ත කර්තෘ.

ක්‍රියාව කරන්නාවූ කර්තෘ අසවල් පුරුෂයයි ඒ ක්‍රියාවෙන්ම හැඟේනම් ඒ කර්තෘ උක්තකර්තෘයි.

කෙළෙමි කීවිට මේ ක්‍රියාවේ කර්තෘ උත්තම පුරුෂවූ, 'මම' යන්නබව ක්‍රියාවෙන්ම හැඟේ, 'කෙළෙහි' කීවිට මෙහි කර්තෘ මධ්‍යම පුරුෂ ඒකවචනයවූ 'තෝ' යන්න බව ක්‍රියාවෙන්ම හැඟේ, කෙළේ යන ක්‍රියාවේ කර්තෘ ප්‍රථමපුරුෂ ඒකවචනයවූ 'ඌ' යන්න බව එයින්ම හැඟේ.

මෙසේ ක්‍රියාවක් කරන්නා අසවල් පුරුෂයා බව ක්‍රියාවෙන්ම හැඟේ නම් ඒ ක්‍රියාවේ කර්තෘ උක්තයයි දතයුතු, උක්තකර්තෘව ප්‍රථමා විභක්තියෙන් යෙදේ.

ඔව්හු කෑවෝ, අපි කෙළෙමු, පණ්ඩිතයෝ පොත් කරති.

---

* මාගධ, සංස්කෘත භාෂාවන්හි ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියාව කරන්නා කර්තෘ විභක්තියෙන්ද කර්මවිභක්තියෙන්ද යෙදේ. මෙහෙයුම්ලද ක්‍රියාව කරන්නා කර්තෘයයි සිදත්සඟරාවේ එකතැනකින් පෙණේ. තවත් තැනකින් ප්‍රයෝජ්‍යලද තැනැත්තා කර්මයයි හැඟේ. සිංහල භාෂාවේ කර්ම කර්තෘ විභක්තිදෙකම බොහෝ සෙයින් එකරූපයි. සංස්කෘත භාෂාවේ ප්‍රයෝජ්‍ය ක්‍රියාවේ කර්මය සම්ප්‍රදාන විභක්තියෙන්ද ඇතැම් තැනක යෙදේ.

මෙහි 'නැවෙවු' 'කෙළෙමු' 'කරති' යන ක්‍රියාවලින් උක්තවන බැවින් 'ඔව්හු' 'අපි' 'පණ්ඩිතයෝ' යන ශබ්ද ප්‍රථමා විභක්තියෙන් යෙදුනේය.

බඹරු රොන් ගණිති, වඩුවෝ ගෙවල් තනති, ලීය පෙරළේ, ගෙඩිය ඉදේ, ඔව්හු ජීවත්වෙත්වා, මම පණ්ඩිතවෙම්වා, තෝ යව, තෙපි යව්, මම වැඩකරමි.

මේ පාඨවල තිබෙන ක්‍රියාවලින් ඒ ක්‍රියාකරණ කර්තෘවරුන් උක්තවන බැවින් බඹරු, වඩුවෝ, ලීය, යනාදිය ප්‍රථමාවිභක්තියෙන් යුක්තවිය.

පුරුෂත්‍රයට අයිති ත්‍රෛකාලිකක්‍රියා, විධික්‍රියා, ආශීර්වාද ක්‍රියා යන මේ ක්‍රියාවල කර්තෘ ඒ ක්‍රියාවලින් උක්තවන බැවින් ප්‍රථමාවිභක්තියෙන් යොදනබව සැලකිය යුතුයි.

යම් ක්‍රියාවකින් එය කරණ කර්තෘ නොහැගේ නම් හෙවත් නොකියවේනම් ඒ ක්‍රියාවේ කර්තෘ අනුක්ත කර්තෘ නම්.

කපන ගස,

මෙහි තිබෙන කපන යන ක්‍රියාවෙන්ම ඒ ක්‍රියාව කරන්නාවූ කර්තෘ කවරෙක්දැයි නොහැඟේ, කපමියයි කීවොත් එහි කර්තෘ 'මම' යන උත්තම පුරුෂය බව හැඟෙන්නාක්මෙන් 'කපන' යන ක්‍රියාවේ කර්තෘ අසවල් පුරුෂයයි නොහැගේ. එබැවින් 'මා විසින් කපන ගස' කියාහෝ 'තා විසින් කපන ගස' කියාහෝ 'ඌ විසින් කපන ගස' කියාහෝ කියහැක්කි, මෙසේ කපන යන ක්‍රියාවෙන් උක්තනොවන කර්තෘවක් නොමැති බැවින් එහි කර්තෘ කොයි පුරුෂය වෙන්ටත් පුළුවනි.

අනුක්ත කර්තෘව කර්තෘ විභක්තියෙන් යොදනලැබේ.

මිනිසුන් කළ වැඩේ, වඩුවන් තැනූ ගෙය, බඹරුන් රොන්ගත් මල, මා කළ වැඩේ, තා විසින් ලියූ ලියුම්.

මේ පාඨවල තිබෙන කළ, තැනූ, ගත්, ලියූ යන ක්‍රියාවලින් ඒ ක්‍රියා කරණ කර්තෘ උක්තනොවන බැවින් 'මිනිසුන්' 'වඩුවන්' 'බඹරුන' යනාදී විශයෙන් ඒ ක්‍රියා කරන්නාවූ කර්තෘවරු කර්තෘ විභක්තියෙන් යුක්තකරණ ලද්දෝයි *

* 33, 35 පිටුවල දක්වූ ප්‍රථමා කර්තෘ විභක්ති ලක්ෂණද ඒව එකතු කොට සැලකිය යුතුයි.

මෙසේ කර්තෘකාරක ක්‍රියාවලින් කර්තෘව උක්ත වන්නාක්මෙන් කර්මක්‍රියාවෙන් කර්මය උක්තවේ.

ප්‍ර-උක්තකර්තෘයනු කුමක්ද? උක්ත කර්තෘ කුමන විභක්තියකින් යොදනු ලැබේද? අනුක්ත කර්තෘ කුමන විභක්තියකින් යොදනු ලැබේද? කර්තෘ උක්තවන්නේ කවරක්‍රියාවලින්ද? සිටිමි, ගියෙහි, මේ ක්‍රියා දෙකින් කුමක් උක්ත වේද? වඩුවෝ ගේ තැනුවෝ, වඩුවන් තැනූගෙය, ගොවියෝ කුඹුර කොටති, ගොවියන් කොටන කුඹුර, මෙහි උක්තකර්තෘ කිම? අනුක්ත කර්තෘ කිම? ඒ කිනිසාද? මුවෝ කැළෑ වැදිල, මුවන් වෙල කෑවෝ, මම කරණ වැඩේ; අපි ගියගම්; මේ පාඨවල කවර වරද තිබේද? ඒ කිනිසාද.?

Passive Voice.

කර්ම ක්‍රියාව.

කර්මයට අයිති ක්‍රියාව කර්මක්‍රියා නම්.

කර්මක්‍රියාව විධික්‍රියා ආදියමෙන් අමුතුඅර්ථයක්දෙන ක්‍රියාවක් නොවෙයි, යටදැක්වූ කර්තෘකාරක ක්‍රියා කර්තෘව උක්තවනසේ යොදන්නාක්මෙන්ම ඒ අර්ථයේම කර්මය උක්තවනසේ යෙදූවිට කර්මක්‍රියා වෙයි.

කර්මක්‍රියාවේ ප්‍රත්‍යයද යටදැක්වූ ත්‍රෛකාලිකක්‍රියා ප්‍රත්‍යයමයි, අතීතකාල කර්මක්‍රියාවේ පදසිද්ධිය ධාතුවටත් ප්‍රත්‍යයටත්අතර න ප්‍රත්‍යය යෙදීමෙන්හා පිළිවිපර්‍යාසයෙන් වෙයි, වර්තමාන අනාගත කාල දෙකේ කර්මක්‍රියාවල පද සිද්ධිය පිළිවිපර්‍යාසයෙන් වෙයි, වෙනස මෙපණයි,

'මහා බ්‍රහ්මයා විසින් ලෝකයතනමේ මැවිති,

මෙහි 'මැවිති' යනු කර්මක්‍රියාවයි. 'මහාබ්‍රහ්මතෙමේ ලෝකය මැවී' යයි කර්තෘකාරකකොට කීවත් මෙම අර්ථමයි, එබැවින් කර්මක්‍රියාවේ පදසිද්ධියෙන් මුත් අර්ථයෙන් අමුත්තක් නොමැතිබව මෙයින් සැලකිය යුතුයි.

'මැවිති, යන ක්‍රියාවෙන් මහාබ්‍රහ්මයායන කර්තෘව උක්තනොවෙති, ලෝකය යන කර්මය උක්තවෙයි.

තෝ මහාබ්‍රහ්මයාවිසින් 'මැවුනෙහි'

මෙහිද මැවුනෙහි යන ක්‍රියාවෙන් එය කාරණ කර්තෘවූ මහාබ්‍රහ්මයා නොව කර්මයවූ තෝ යන මධ්‍යම පුරුෂය උක්තවේ.

මම බ්‍රහමයා විසින් 'මැවුනෙමි'

මෙහිද මැවුනෙමියන ක්‍රියාව කල බ්‍රහමයා යන කර්තෘ නොව කර්මයවූ මම යන්න උක්තවේ, මෙසේ කර්තෘ නොව කර්මය උක්තවනසේ ගළපන ක්‍රියා කර්මක්‍රියා බව සැලකිය යුතුයි.

මවධාතුවෙන් පරව 'ඉ' යන ප්‍රථම පුරුෂ එකවචන ක්‍රියා ප්‍රත්‍යය තැබූවිට 'මව ඉ' කියා පෙණේ, ධාතුවටත් ප්‍රත්‍යයටත් අතර 'න' ප්‍රත්‍යය ආගම කළවිට 'මව න් ඉ' කියා පෙණේ, ඉයන්න නයන්නට පැමිණවූවිට 'මවනි' කියා පෙණේ පසුව 'ම' 'ව' යන අක්ෂරදෙකේ පිළිපෙර ළිව 'මැවිනි' යන කර්ම කාරක ප්‍රථමපුරුෂ අතීතකාල එක වචන ක්‍රියාවේ පදසිද්ධියවේ.

මැවුනෙහි, මැවුනේ, යන මධ්‍යම පුරුෂ ප්‍රථම පුරුෂ අතීතකාල එකවචන කර්මක්‍රියාවල පදසිද්ධියද මෙසේම ධාතුවටත් ප්‍රත්‍යයටත් අතර නකාරය ආගමවීමෙන් හා මකාර වකාර දෙකේ ස්වර විපර්‍යාස වීමෙන්ද වේ.

මව ධාතුවෙන් පරව වර්තමානකාල ප්‍රථම පුරුෂ එක වචන ක්‍රියා ප්‍රත්‍යයවූ 'එ' යන්නතැබූවිට 'මව එ' කියාපෙණේ, පූර්වස්වරලොපසන්ධික්‍රමයෙන් වයන්නට ඒයන්න ගැලපූවිට 'මවේ' කියාවේ,පසුව මයන්නේ ස්වරවිපර්‍යාස යෙන් ඇයන්නවූවිට 'මැවේ යන ප්‍රථමපුරුෂ වර්තමාන කාල එකවචන කර්මක්‍රියාවසෑදේ, මැවෙහි,* මැවෙමි, යන මධ්‍යම උත්තම පුරුෂක්‍රියා පදයන්ගේ පදසිද්ධිය මෙසේයි.

මැවෙන්නේ, මැවෙන්නෙමි, මැවෙන්නෙමි, යන අනාගත කාලක්‍රියාවන්ගේ පදසිද්ධියද මෙසේමැයි.

කර්මක්‍රියාවෙන් වාක්‍ය ගැළපීම සිංහල භාෂාවේ ඉතා ස්වල්පයි. මධ්‍යම පුරුෂ උත්තම පුරුෂවල කර්ම ක්‍රියා අප්‍රකටයි.

යම් ක්‍රියාවක් ඉබේම වේනම් එයද කර්මක්‍රියා ප්‍රත්‍යය වැටී සිඩවේ.

කඩුව දිලිසුනි,

මෙහි දිලිසීම ඉබේවූ බැවින් 'දිලිසුනි' යයි කර්ම ක්‍රියා ප්‍රත්‍යය වැටී පදසිද්ධිය විය.

දරුවාට හැඹුනි, මට එය කැවුනි, මට සිතුනි,

යන මේ ක්‍රියාද ඉබේමවූ බැවින් කර්ම ක්‍රියාව ලෙස පද සිද්ධවූයේයි. මේ ක්‍රියා හා සම්බන්ධවූ දරුවාට, මට, යන දෙතැනම සම්ප්‍රදාන විභක්තිවිය.

දුන්න කැඩුනි, ගසඉදිරෙයි,

මෙහි කැඩුනි, ඉදිරෙයි යන ක්‍රියා ඉබේම විය. නමුත් කඩ, උදුර යන ධාතු සකර්මකයි, එබැවින් මෙසේ සකර්මක ධාතුවලින් ඉබේම කෙරෙණ ක්‍රියාවල කර්තෘට 'ස්වයං කර්තෘ ස්වයංකර්ම,'යයි කියනු ලැබේ, කර්තෘත් ඒයි, කර්මයත් ඒය යන අර්ථයි, 'දුන්න කැඩුනි'යයි කීවිට කැඩුනි යන ක්‍රියාවේ කර්තෘත් දුන්නමයි: කර්මයත් දුන්නමයි.

කඩුව දිලිසුනි, දුන්න කැඩුනි,

මෙහි දිලිසුනි, කැඩුනි යන ක්‍රියාදෙකින් උක්තවන බැවින් කඩුව, දුන්න යන දෙක ප්‍රථමාවිභක්තියි.

යම් ක්‍රියාවකින් කර්තෘ උක්ත නම් කර්මය අනුක්තයි:

බ්‍රහ්මයා ලෝකය මැවී,

මෙහි 'මැවී' යන ක්‍රියාව කර්තෘකාරක බැවින් එයින් බ්‍රහ්මයා යන කර්තෘව උක්තවේ, උක්තාර්ථයේ ප්‍රථමාව යෙදෙන බැවින් බ්‍රහ්මයා යනු මෙහිදී ප්‍රථමා විභක්තියි, මැවී යන ක්‍රියාවෙන් අනුක්ත බැවින් ලෝකය යනු අනුක්ත කර්මයි, අනුක්තකර්මය කර්මවිභක්තියෙන් යොදන බැවින් ලෝකය යනු කර්මවිභක්තියි.

යම් ක්‍රියාවකින් කර්මය උක්තවේනම් කර්තෘ අනුක්තයි.

බ්‍රහ්මයාවිසින් ලොව මැවිනි.

මෙහි මැවිනි යන කර්මක්‍රියාවෙන් ලොව යන කර්මය උක්තයි, එබැවින් ලොව යනු ප්‍රථමාවිභක්තියි, මේ ක්‍රියාවෙන් අනුක්තබැවින් බ්‍රහ්මයා විසින් යනු කර්තෘවිභක්තියෙන් යුක්තයි.

එක ක්‍රියාවකින් කර්මය, කර්තෘව යන දෙකම උක්ත නොවෙයි, ක්‍රියාව කර්මකාරක නම් කර්මය උක්තවනබවත් කර්තෘකාරක නම් කර්තෘව උක්තවන බවත් කර්මය හෝ කර්තෘව යන දෙකින් කොයික උක්තවුනත් උක්තාර්ථයේ ප්‍රථමාවිභක්තිය යෙදෙන බවත් සැලකිය යුතුයි.

ප්‍ර—කර්මක්‍රියාව යනු කිම? කර්මක්‍රියාව කුමන අර්ථයක යෙදේද? කර්මක්‍රියාවෙත් කර්තෘක්‍රියාවෙත් වෙනසකිම? දෙවනි, කැඩුනි, මේ ක්‍රියාවල පදසිද්ධිය කෙසේද? ස්වයං කර්තෘ ස්වයං කර්ම ක්‍රියාව කෙසේද? ගිනි බැබලිනි, මෙහි බැබලිනි යන ක්‍රියාවේ පදසිද්ධිය කොතැන කියා තිබෙන ලෙස සිද්ධවිද? කර්මක්‍රියාවෙන් උක්තවන්නේකුමක්ද? එක ක්‍රියාවකින් කර්මයත් කර්තෘත් දෙකම උක්තවේද? දෙසී, යන ක්‍රියාව කර්මකාරක ක්‍රියාවකරන්නේ කෙසේද? කර්ම ක්‍රියාවේ ප්‍රත්‍යයකිම? පදසිද්ධියේදී අමුතුවන වෙනසකිම?

ක්‍රියා මාලාව.

පිස ධාතුව.

පුරුෂත්‍රයට අයිති ත්‍රෛකාලික ක්‍රියා.

පිසී, පිසුවේ	පිසුවෝ, පිසූහු, පිසූහ
පිසුයෙහි, පිසුවෙහි,	පිසූහු,
පිසුයෙමි, පිසුවෙමි, පිසුයෙමි, පිසිමි, පිසීමි	පිසුයෙමු, පිසුවෙමු, පිසූමු, පිසූම්හ
පිසයි	පිසති, පිසත්, පිසිත්. පිසිති
පිසහි	පිසහු
පිසමි, පිසම්	පිසමු, පිසම්හ
පිසන්නේ	පිසන්නෝ, පිසන්නාහු
පිසන්නෙහි, පිසනෙහි	පිසන්නහු
පිසන්නෙමි, පිසනෙමි	පිසන්නමු, පිසන්නෙමු.

ආශිර්වාද ක්‍රියා.

පිසස්වා	පිසත්වා
පිසෙහිවා	පිසහුවා
පිසම්වා	පිසමුවා

විධි ක්‍රියා.

පිස, පිසව	පිසව්, පිසාපල්ලා
පිසාපන්, පිසාපිය	පිසපියව්

අසම්භාවන ක්‍රියා.

පිසතොත්, පිසතත්, පිසද්දී, පිසුවාම

පූර්ව ක්‍රියා.

පිස. පිසලා

මිශ්‍ර ක්‍රියා.

පිසමින්, පිසිමින්

කර්ම ක්‍රියා.

පැසුනි	පැසුනෝ
පැසුනෙහි	පැසුනහු
පැසුනෙමි	පැසුනෙමු
පැසේ	පැසෙති

පැසෙයි	පැසෙහු
පැසෙමි	පැසෙමු
පැසෙත්තේ	පැසෙත්තේ, පැසෙත්තාහු
පැසෙත්තෙහි	පැසෙත්තැහු
පැසෙත්තෙමි	පැසෙත්තමු *

පදනීතියෙහි ක්‍රියාධිකාරය මෙතෙකින් නිමි.

Syntax.

ක්‍රියා කාරක පද සම්බන්ධය.

කාරක හා ක්‍රියා ගැළපීම ක්‍රියාකාරක සම්බන්ධනම්. කාරකනම් කර්ම කර්තෘ, කරණ, සම්ප්‍රදාන, අවධි ආධාර යන විභක්ති සයයි.

පණ්ඩිතයෝ උත්සාහයෙන් ගුරුවරුන්ගෙන් ඉගෙණ හැමකල්හිම ලොකයාට අවවාද දෙති.

මෙහි පණ්ඩිතයෝ යනු කර්තෘකාරකයි, උත්සාහයෙන් යනු කාරණකාරකයි, ගුරුවරුන්ගෙන් යනු අවධිකාරකයි, හැමකල්හි යනු ආධාරකාරකයි, ලොකයාට යනු සම්ප්‍රදාන කාරකයි, අවවාද යනු කර්මකාරකයි, මෙසේ මේ ක්‍රියාකාරක සම්බන්ධයේ කාරක සයම යෙදිතිබේ. හැම තැන්හිම කාරක සය නොයෙදේ, ලැබුන පරිද්දෙන් එක දෙක තුණ යනාදී වශයෙන් යෙදේ.

ගොනා සිටී, මෙහි කර්තෘකාරකය පමණක් යෙදුනේය, ගොනා තණකයි, මෙහි කර්තෘ කර්ම යන කාරක දෙක යෙදී තිබේ. ගොනා කටින් තණකයි, මෙහි කර්තෘ

---

* ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාව ධාතුවටත් ප්‍රත්‍යයටත් අතර වප්‍රත්‍යය වැදී මෙන් සිඩවන බැවින් පිසී යන ක්‍රියාව "පිසවී" කියාද පිසූන යන ක්‍රියාව "පිසවූහ" කියාද යන මේ ආදී වශයෙන් ප්‍රයොජ්‍ය ක්‍රියාවේ පදසිඞි ක්‍රමය ව්‍යවහාරයට අනුව කටයුතුයි.

පැසිලා, පැසෙමින්, පැසසතොත් යනාදී වශයෙන් සවයංකර්තෘ සවයං කර්ම පූර්වක්‍රියා ආදිය ධාතුවේ පිළි විපර්‍යාස වීමෙන් වනබවද දතයුතුයි. එ් අනුසාරයෙන් ගුරුවරුන් විසින් ධාතු වරනගවා ක්‍රියාමාලාව පුහුණු කටයුතුයි, පොත මහත්වන බැවින් සංක්‍ෂෙප කොළෙමි, සියල්ලම ව්‍යවහාරයට අනුව වරනැගිය යුතුයි. ප්‍රථම පුරුෂ අතීතකාල වර්තමාන කාලක්‍රියා එලෙසම මධ්‍යම පුරුෂයෙහිද යෙදේ. සමහර ධාතුවලින් හි, හු, යෙදීම අඩු බැවින් එසේ නොයාද හිඹ සිතත්.

කර්ම කරණ යන කාරකත්‍රණක් යෙදුනේයි, මෙසේ ක්‍රියා කාරක සම්බන්ධයෙහි ලැබුන පරිද්දෙන් කාරක එක දෙක යනාදි වශයෙන් යෙදේ, කර්තෘ කාරකය පමණක් අවශ්‍යයෙන්ම යෙදේ.

ඕනෑවූ අභිප්‍රායක් ප්‍රකාශ කරණ පිණිස කියන ලියන කොයි වාක්‍ය වලත් ක්‍රියා කාරක සම්බන්ධ යෙදේ. ක්‍රියා කාරක සම්බන්ධයෙන් වෙන්ව ඕනෑවූ අර්ථයක් ප්‍රකාශ කරණ වාක්‍යයක් නොමැතියි.

ප්‍ර-ක්‍රියාකාරක සම්බන්ධ යනු කිම? කාරක කවරේද? මහත්මයා ගොනාට තණකොල දෙයි, මෙහි කාරක කීයද? ක්‍රියාකාරක සම්බන්ධයේ අවශ්‍යයෙන් යෙදෙන කාරකය කිම?

පදනීතියෙහි ක්‍රියාකාරක පදසම්බන්ධාධිකාරය මෙතෙකින් නිමි.

ATTRIBUTE AND SUBJECT.

විශේෂණ විශේෂ්‍යය.

ප්‍රධාන පදය විශේෂ්‍ය නම්, එහි උස්, මහත්, හොඳ නොහොඳ ආදී වෙනස් ප්‍රකාශකරණ පද විශේෂණයි.

උස් මහත් මිනිහා එයි.

මෙහි මිනිහා යනු ප්‍රධාන පදයයි, එබැවින් එය විශේෂ්‍යයි, උස් මහත් යන පද මිනිහා යන ප්‍රධාන ශබ්දයේ වෙනස් දක්වන පදයි, එබැවින් විශේෂණයි.

උගත් බ්‍රාහ්මණයා.

මෙහිද බ්‍රාහ්මණයා යනු ප්‍රධානයි, උගත් යනු එහි විශේෂණය.

වෙලෙන්දේ ගැල්වල බඩුලා බරණැස අභිමුඛව එත්තෝ මාර්ගයෙහි විඩා සංසිඳවති. *

මෙහි විශේෂ්‍යය වෙළෙන්දේ යනුයි, එත්තෝ යන්න ඊට විශේෂණයි.

විශේෂණ විශේෂ්‍ය පද කාව්‍ය භාෂාවෙහිද පුරාණ වාසගම් පොත් වලද කොතැනත් යෙදේ. වර්තමාන භාෂාවේ විශේෂණය මුලින්නුත් විශේෂ්‍යය අගින්නුත් නිතරම යෙදේ. මෙම විශේෂ්‍යය තෙම යම් ලිංගවිභක්ති වචන භජනය කෙරේ. එම විශේෂණයද ඒ ලිංගවිභක්ති වචනම භජනය කරයි.

---

* අමාවතුර, රත්නාවලිය, ආදි පුරාණ සිංහල වාසගම් පොත්වල සමහර තැන්වල යෙදී තිබෙන වෙන් වෙන් විශේෂණය විශේෂ්‍ය සට අගින් යොදනලදී.

‘උස් මහත් මිනිහා එයි’ යන පාඨයේ තිබෙන මිනිහා යන ශබ්දය පුරුෂලිඟු ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචන පදයකි. ඊට විශේෂණවූ උස්, මහත්, යන ශබ්ද දෙකද පුරුෂ ලිඟු ප්‍රථමාවිභක්ති එකවචනයයි, යට දැක්වූ පාඨයේ වෙළෙන්දෝ යන්න ප්‍රථමා විභක්ති බහුවචනයවූ බැවින් ඊට විශේෂණවූ ‘එන්නෝ’ යනුද ප්‍රථමාවිභක්ති බහුවචන විය.

ප්‍ර-විශේෂ්‍යය යනු කිම? විශේෂණයත් විශේෂ්‍යයත් වෙනස කිම? සුදුමල, මෙහි විශේෂණය කුමක්ද? විශේෂ්‍යය කුමක්ද? වර්තමාන භාෂාවේ විශේෂණය කොහෙත් යෙදේද? සිංහයා, මීට යෙදෙන විශේෂණ කිම? විශේෂණයේ ලිඞ්ග විභක්ති කවරේද? මහලු සත්‍රී, මෙහි මහලු යනු කුමන ලිඟුද? මක්නිසාද?

පදනීතියෙහි විශේෂණ විශේෂ්‍යාධිකාරය මෙතෙකින් නිමි.

NOMINAL DERIVATIONS.

තද්ධිත හෙවත් ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාම.

නාමයක අගින් ප්‍රත්‍යය යෙදී වන අමුතු නාම ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාම නම්.

ඇති යන අර්ථයෙහි ‘වත්’ ‘මත්’ යන ප්‍රත්‍යය දෙක නාම අගින් යෙදේ.

ගුණවත්, සිරිමත්.

මේ දෙකම ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාමයි, ගුණවත් යන්නෙන් ගුණ ඇත්තා යන අර්ථය ප්‍රකාශවේ. සිරිමත් යන්නෙන් ශ්‍රී ඇත්තා යන අර්ථය හැඟේ, ගුණ, සිරි යන නාම දෙකින් පරව ඇතියන අර්ථයෙහිවත්, මත්යන ප්‍රත්‍යය යෙදී ගුණවත්, සිරිමත් යන නාම දෙක සිද්ධවිය.

යම් තැනක නියුක්තවූවෙක් කියනවිට ඒ ස්ථාන වාචක ශබ්දයෙන් පරව * ‘ඉ’ යන ප්‍රත්‍යය යෙදේ.

තොටි, මඟි,

තොට යන නාමයෙන් පරව ඉ ප්‍රත්‍යය යෙදූවිට තොටි යන ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාමය සිද්ධවිය, තොටියා හෙවත් තොටෙහි නියුක්තවූ තැනැත්තාට ‘තොටී’ යන නාමය ව්‍යවහාර කරති, මඟ යන නාමයෙන් පරව ‘ඉ’ ප්‍රත්‍යය යෙදූවිට ‘මඟී’ යන ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාමය සිද්ධවිය, මඟී ශබ්දය මඟයනතැනැත්තාට කියන නමකි, මෙසේ යම්නාමයක

* ස්ථාන වාචක ශබ්දය, ස්ථානය ප්‍රකාශකරණ නාමය.

අගට ප්‍රත්‍යය යෙදීමෙන් සිඩවන අමුතුනාම, ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාමයයි දතයුතුයි.

නාමශබ්දවල අගින් ඊ යන ප්‍රත්‍යය යෙදු සත්‍රීත්ව කියන නාම සිඩකරනුලැබේ.

කුකුළු ශබ්දයේ අග 'ඊ' ප්‍රත්‍යය යොදු කකාරයන්ගේ පිළිවිපය්‍යාස කිරීමෙන් කිකිළි යන නාමය සිඩවිය, කිකිළි යන නාමයෙන් ඒ ජාතියේ සත්‍රිය ප්‍රකාශවේ.

කරණ, ලියන යන නාම අග ඊ ප්‍රත්‍යය යෙදූවිට කරත්නී, ලියත්නී යන සත්‍රීලිඞ්ගික නාම සිඩවිය.

මෙහි කරණ, ලියන යන කිතකනාම දෙකේ නකාර විත්‍වයද විය.

රතු සුදු යන නාමවල අග ඊ ප්‍රත්‍යය යෙදූවිට රත්තී, සුද්දී යන සත්‍රීලිඞ්ගික නාම සෑදේ.

රත්තී යනනෙන් රතු වර්‍ණ ඇති තැනැත්තියක්ද සුද්දී යන්නෙන් සුදු වර්‍ණ ඇති තැනැත්තියක්ද කියනු ලැබේ, මෙහි රතු, සුදු ශබ්දවල අග විත්‍වවිය.

මෙසේ නාමවල අග 'ඊ' ප්‍රත්‍යය යෙදීමෙන් සත්‍රීත්ව කියන නාම සෑදේ. හැපින්නි, ඇතින්නි යන නාමද සත්‍රීලිඞ්ගික ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාමයි.

ප්‍රත්‍යයාර්ථනාමද නාම පදයේ කොටසකි.

ප්‍ර-තඞිත හෙවත් ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාම යනු කවරේද? ගුණවත්, සිරිමත්, මේ නාම දෙක කෙසේ සිඩවීද? ගුණයන නාමයට වඩා ගුණවත් යන නාමයේ තිබෙන අමුතු අර්ථය කිම? මගියා අම්බලමේ සැතපේ, ධනවතුන් විසින් පවා නැණවතුන්ට පුදනුලැබේ. මෙහි තිබෙන තඞිත නාම කවරේද?

පුවක් යන නාමය පුවක් ගසටද ගෙඩිවලටද කියනු ලැබේ.

කුරුඳු යන නාමය කුරුඳුගසටද පොතුවලටද කියනු ලැබේ.

මෙසේ ගස් වැල්වලට කියන නාම ඒ ඒ ගස්වැල්වල මල්, ගෙඩි, පොතු ආදී අවයවයන්ටද ව්‍යවහාරයි.

ඉද්දමල්ගොඩ, පාණබොක්කේ, පැලහැල යන නාම ඒ ඒ ගම්වල හා එහිප්‍රධානියන්ටත් ව්‍යවහාරකෙරෙති. මේවා ප්‍රත්‍යය නොවැතිව අභෙදෝපචාරයෙන් වන බව සැලකිය යුතුයි.

VERBAL DERIVATIONS.

කිතක හෙවත් ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාම.

ධාතු අගින් ප්‍රත්‍යය යෙදීමෙන් සිඬවන නාම කිතක නාමයි, හෙවත් ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාමයි.

ලියන්නා, කරන්නා, උයන්නා මේ නාම ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාමයි, ලිය, කර, උය, යන ධාතු අගින් කර්තෘ අර්ථයෙහි 'න' යන ප්‍රත්‍යය යෙදුනුවිට ලියන, කරණ, උයන යන නාම සෑදේ. යවදූක්වූ විභක්ති පදසිඬියේ තුන්වැනි ප්‍රකාරයට උපාසු ශබ්දයේ මෙන් අග ව්‍යඤ්ජනාක්ෂරය එබැවී ප්‍රථමාවිභක්ති ඒකවචනය ලියන්නා, කරන්නා, උයන්නා කියා විය.

කෙටූ කුඹුර, ලියූ ලියුම.

මෙහි කෙටූ, ලියූ යන ශබ්දද කොට, ලිය යන ධාතුවලින් පරව කර්මාර්ථයේ 'ඌ' යන ප්‍රත්‍යය යෙදී සිඬවූ කිතකනාම බව පෙණේ.

කෙටූ කුඹුරයයි කීවිට කෙටූ යන ශබ්දයෙන් කොටන ලද දෙයක් හැඟේ, හෙවත් ක්‍රියාවෙන් කරණු ලබන්නක් හැඟේ.

ලියනා ලියුම, කරණ වැඩ, යනාදියෙන් 'න' ප්‍රත්‍යය කර්මාර්ථයෙහිද යෙදෙන බව දතයුතුයි, කුඹුරු කෙටූ මිනිහා, ලියුම් ලියූ තැනැත්තා යනාදියෙන් 'ඌ' ප්‍රත්‍යය කර්තෘ අර්ථයෙහිද යෙදෙනබව දතයුතුයි

මෙසේ යම් ධාතුවකින් ප්‍රත්‍යය යෙදී ක්‍රියාව කරන්නා හෙවත් කරණු ලබන කර්මය හැඟෙනසේ සිඬවන නාම කිතක නාමයයි දතයුතුයි.

ගත්දෙය, විදිදුක, කලවැඩ, මළමිනිහා, දිවිගොනා යනාදියෙහි තිබෙන ගත්, විදි යනාදියද කිතකනාම බව දතයුතුයි.

කිතක ප්‍රත්‍යය මේ මේයයි නියමය කිරීම දුෂ්කරයි. කරණ ආදී ඉතිරි කාරකාර්ථවලද කිතකනාම සෑදේ. ලියන උල්කටුව, දත් දුන්න හිඟන්නා, ලේනා වැටුන අත්ත, මිනිහා සිටි ගෙය.

මෙහි ලියන, දුන්, වැටුන, සිටි, යන ශබ්ද කරණ සම්ප්‍රදාන 'අවධි' ආධාර යන කාරකවල යෙදුන ප්‍රත්‍යයාර්ථ නාමයි.

ක්‍රියා කරවීම පමණක් ප්‍රකාශ කරණ ශබ්දද කිතක නාමයි.

මැරීම,, විදීම, ලියනු, කරණු, යාම, යන මේ ආදිය ක්‍රියාවේ විම පමණක් ප්‍රකාශ කරණ ශබ්දයි.

මැරීම යයි කීවිට මරණ කෙණෙක්වත් මරණුලබන් නෙක්වත් නොහැඟේ· අනිත් අතට මැරීම යනු ත්‍රෛකාලික ක්‍රියාවක් හෝ විධි ක්‍රියා ආදී අන්‍ය ක්‍රියාවකුත් නොවේ. 'මැරීමට' 'මැරීමෙන්' යනාදී වශයෙන් නාම ශබ්ද ලෙස වරනැගේ, එබැවින් මැරීම යනාදිය ධාතුවෙන් සෑදුන නාම කොටසකි. මෙහි 'ම' 'නු' යන ප්‍රත්‍යය යෙදේ.

මේ දෙකොටස අපික්‍රියා භාවක්‍රියායයි සිදත්සඟරාවේ උගන්වනලදී.

ප්‍ර–කිතන නාම කවරේද? ලියන්නා යන්නෙන් කවර අර්ථයක් හැඟේද? කරන්නා යන්නට නාමයයිකියන්නේ ඇයි? කිතක නාමවලට යෙදුන ප්‍රත්‍යය කිම? කරන්නා කිරීම, කරති, මේ තුණේ එකිනෙකට ඇති වෙනස කිම?

කිතකයද නාමපදයේ කොටසකි.

පදනීතියෙහි ප්‍රත්‍යශාඛ නාමාධිකාරය මෙතෙකින් නිමි.

COMPOUNDS.

සමාස.

සමාසය නම් නොයෙක් අර්ථ ඇති පදයන් දෙකක් හෝ වැඩි ගණනක් එකතුව එක අර්ථයක් ප්‍රකාශවෙන ලෙස ගැලපීමයි.

සුදු මල.

මෙහි සුදු යන නාමයෙන් ගස්, වැල්, සත්තු යන මේ ආදිවූ නොයෙක් වර්ගවල තිබෙන සුදුවර්ණය ප්‍රකාශවේ. 'මල' යන නාමයෙන් වෘක්ෂලතාවල පිපෙන මල් කියනු ලැබේ. මෙසේ'සුදු' ශබ්දයෙන් එක අර්ථයක්ද 'මල්' ශබ්දයෙන් තවත් අර්ථයක්ද කියනුලැබේ. නමුත් මේ දෙක එකතුව ගැළපුනු 'සුදුමල' යන නාමයෙන් එකම මලක් කියනුලැබේ.

නිල් මානෙල් මල්දම.

මෙයද සමාසයකි, මෙහි නිල්, මානෙල්, මල්, දම කියා ශබ්ද සතරකි. මේ ශබ්ද සතර වෙන්වෙන්ව ගත්කල අර්ථ සතරකි. හෙවත් සතර වර්ගයකට කියන නාමයි. නමුත් එකට ගැළපූ 'නිල් මානෙල් මල්දම' යන සමාස පදයෙන් එකම ද්‍රව්‍යයක් හෙවත් එක මල්දමක් කියනු ලැබේ.

මෙසේ නොයෙක් අර්ථ ඇති ශබ්ද එකතුවී එක් අර්ථයක් ප්‍රකාශ වෙනසේ ගැළපීම සමාසයයි දතයුතුයි.

සුදු කුණ්ඩි, පොල්මල, ලොකු මැටිකළේ, රතුරෙද්ද, පිත්කරත්තා යන මේ නාමද සමාස නාමයි.

ප්‍ර-සමාසය යනු කිම? සුදු මල යන්නට සමාසයයි කියන්නේ මන්ද? රතු කුකුලා, දෙඹ මල, දෙල් ඌරු සිටී, උඹ හොඳයි, මෙහි සමාස නාම කවරේද? ගොනා, ගෙඩිය, කළු, ලොකු, තර යන මේ ශබ්දවලින් සමාස සෑදෙන්නේ කෙසේද?

විශෙෂණ සමාසය.

විශෙෂණ පදයක් සමග වන සමාසය විශෙෂණ සමාසයයි.

සුදු මල.

මෙහි සුදු යන්නෙන් මලේ වෙනසක් කියනුලැබේ. මෙසේ විශෙෂණය සමග සමාසවූ බැවින් 'සුදු මල' යනු විශෙෂණ සමාසයි.

ලොකු ගොනා, කලු ගොනා, යනාදියද විශෙෂණ සමාසයි.

විශෙෂණ සමාසයට අයිති ශබ්ද සියල්ලෙන්ම කියවෙන අර්ථ සමාස ශබ්දයෙන් කියවෙන ද්‍රව්‍යයෙහිත් පිහිටි සවභාවයෝයි.

'ලොකු ගොනා'යයි කීවිට ලොකු සවභාවත් ගොනා කෙරෙහිම පිහිටි ගුණයක්බව පෙණේ.

'සුදු මල'යයි කීවිට සුදුවූයෙත් මලවූයෙත් එකමද්‍රව්‍යය බව පෙණේ.

'ලියන මිනිහා' යන මෙහිද ලියනු සවභාවත් මිනිහා කෙරෙහි පිහිටිබව පෙණේ.

ගණන්ශබ්ද පෙරටුව වන සමාසද විශෙෂණ සමාසයි.

එක මිනිහා, තුන්සිවුරු, දසදෙනෙක්, නවදෙර, යනාදිය එක්, තුන්, දස, නව යන සංඛ්‍යා ශබ්ද පෙරටුවවූ සමාස බැවින් විශෙෂණ සමාසයි.

ප්‍ර–විශෙෂණ සමාසයනු කිම? සුදුමල යන්නට විශෙෂණ සමාසයයි කියන්නේ ඇයි? පාන, මල, සුදු, නිල්, ලොකු ඇතා මේ නාමවලින් විශෙෂණ සමාස ඇති පාඨ කවරේද?

අව්‍යයීභාව සමාසය.

උපසර්ග නිපාත මුලට ගැළපී වන සමාස අව්‍යයීභාව සමාසයි. *

සුදන, දුදන, පබල,

සු, දු, ප, යන උපසර්ග මුලට වැටී මේ සමාස පද සෑදී තිබේ.

අකුසල්, අනදර,

න කුසල් යනු 'අකුසල්'කියා සමාසවිය. මෙසේ සමාස වනවිට 'න' යන නිපාතයට අකාරයක් ආදෙශවෙයි. නඅදර යනු'අනදර' කියා සමාසවෙයි.සමාසවනශබ්දයේ මුලකුර සවරය වූවොත් ඊටනකාර ආගමයවේ. එබැවින් 'අනදර'යන්නේ අයන්නට නකාරයක් ආගමවිය.

අකුසල්,අනදර යන දෙක නිපාත පෙරටුවවූ සමාසයි. මෙසේ උපසර්ග,නිපාත පෙරටුව වන සමාස අව්‍යයීභාව සමාසයි.

ප්‍ර–අව්‍යයීභාව සමාස යනුකිම? 'සුදන' යන්නට සමාසය කියන්නේ මන්ද? 'උපලේකම ලොකුලිපුමක්ලියයි' මෙහි තිබෙන අව්‍යයීභාව සමාසය කිම?

---

* උපසර්ග, නිපාත මුලට වැටුන පමණින්ම අව්‍යයීභාව සමාසයයි මාගධ සංස්කෘත ව්‍යාකරණවල හොඳක්වනලදී. සිංහල ව්‍යාකරණයෙහි අව්‍යයීභාව සමාස කොටසට ගණන් ගනුලබන සමහර සමාස මාගධ සංස්කෘත ව්‍යාකරණවල විශෙෂණ අත්‍යාදිසමාස ලෙස හෙවත් කර්මධාරය, බහුබ්‍රීහි සමාසලෙස ගණන්ගනුලැබේ.

දකාරාර්ථ සමාසය.

'ද' යන නිපාතයාගේ අර්ථයෙහි වන සමාසය දකාරාර්ථ සමාසයි.

ගස්ද වැල්ද යනු 'ගස්වැල්'යයි කියති. මෙහි 'ද' යන නිපාතය ලොප්විය. පොල්ද පුවක්ද කොස්ද යන්න 'පොල් පුවක් කොස්'යයි කියති. මෙහිද 'ද' යන නිපාතය ලොප්විය.

මෙසේ'ද'යන නිපාතය ලොප්ව ඒ නිපාතයාගේ අර්ථයෙහි වන සමාසය දකාරාර්ථ සමාසයයි දතයුතුයි.

ප්‍ර-දකාරාර්ථ සමාසය යනු කිම? අලබතල, සුදුකුඹේ, මෙයින් දකාරාර්ථ සමාසය කිම? ඇයි?

විභක්ති සමාසය.

ප්‍රථමා,ආලපන යන විභක්තිදෙක හැර ඉතිරි විභක්ති සතහා වන සමාසය විභක්තිසමාසයි. සමාසය නම් පද යන් සංක්ෂෙප කිරීමයි. විභක්තිසමාසයෙහි විභක්තිය බොහෝසේ ලොප්වේ.

රජපිරිස්, දෙමළ බෙර.

මෙහි 'රජුගේ පිරිස්' 'දෙමළුන්ගේ බෙර' යන පාඨවල විභක්තිරූපලොප්වී 'රජපිරිස්' 'දෙමළබෙර' කියා සමාසවූබව පෙණේ. මේ සමාස දෙක සම්බන්ධවිභක්ති අර්ථයේ වූබැවින් සම්බන්ධවිභක්ති සමාස නම්.

වැඩකරුවා, පොත් ලියන්නා.

වැඩ, පොත් යන පද දෙක කරු, ලියන, යන ක්‍රියාශබ්දයන්ට කර්මය වනබැවින් වැඩකරුවා, පොත් ලියන්නා යන දෙක කර්මවිභක්ති සමාසයි.

ලීයෙන් කළ වැඩ 'ලීවැඩ' මෙහි 'ලීවැඩ' යනු කරණ විභක්ති සමාසයි.

වෙඩිවලට හෙවත් වෙඩි පිණිස ගන්න බෙහෙත් 'වෙඩිබෙහෙත්'නම්. සම්ප්‍රදාන විභක්ති සමාසයි.

රුහුණෙන් මිදුනේ 'රුහුමුත්' නම්. අවධි විභක්ති සමාසයි.

කැලේ තිබෙන දෙල්'කැලෑදෙල්'නම්. ආධාරවිභක්ති සමාසයි.

සමාසද නාමපදයේ කොටසකි.

ප්‍ර-විභක්ති සමාස යනු කිම? සමාස යන්නේ අභිප්‍රාය කිම? අඹමල්, සිත්තරු, කොළඹබඩු, සිවුරුරෙදි, නූල් වැඩ, මේ කවර සමාසද? ගම්කුසලා යන්න කෙසේ සමාස වීද?

සමාස කීපයද එකට ගැළපෙනබව පෙණේ, එසේ ගැළපුන සමාසවල නම් මෙපරිද්දෙන් කිය යුතුයි.

සපත් ලියුම්කරුවා,

ලියුම්කරන්නේ ලියුම්කරුනම්,විභක්තිසමාසයි.සපත් වූයේත් ලියුම්කරු වූයේත් .එක තැනැත්තාම බැවින් 'සපත් ලියුම්කරු' යනු විශෙෂණ සමාසයි. මෙසේ මේ එක සමාසපදයේ සමාස දෙකක් තිබේ. මීට විභක්ති සමාස ගර්භ විශෙෂණ සමාසයයි කියයුතුයි.

තල්කිතුල් වනය.

තල්ද කිතුල්ද'තල්කිතුල්'නම්.දකාරාර්ථ සමාසයි. තල් කිතුලුන්ගේ වනය 'තල්කිතුල් වන' නම්. විභක්ති සමාසයි. මීට දකාරාර්ථ සමාස ගර්භ විභක්ති සමාසයයි කිය යුතුයි. මක්නිසාදයත්? 'තල් කිතුල් වනය' යන විභක්ති සමාසය ඇතුළේ 'තල්ද කිතුල්ද'යන දකාරාර්ථ සමාසය ඇති බැවිනි.

අන්‍යාර්ථසමාසයයි තවත් සමාසයක් තිබේ.සමාසයෙහි පෙණෙන ශබ්දවලින් හැඟෙන අර්ථය හැර අමුතු අර්ථයක් ප්‍රකාශ කරණ සමාසය අන්‍යාර්ථසමාසනම්. බස්නාහිරයයි කීවිට මේ ශබ්ද දෙකේ අර්ථය බසින්නාවූ ඉරයයි හැඟේ. නමුත් මෙයින් කියන්නේ ඉරබසින්නේ යම් දිසාවකට නම් ඒදිසාවයි. 'නැගෙනහිර' යන ශබ්ද දෙකේ අර්ථයත් නැගෙන්නාවූ සූර්‍ය්‍යා කියා හැඟෙතත් එයින් කියන්නේ ඉර නැගෙන්නේ යම් දිසාවකින් නම් ඒ දිසාවයි. සිව්පා යන්නේ අර්ථය සතර පාදය නමුත්

මෙයින් පා සතරක් ඇති සතෙක් යන අර්ථය ප්‍රකාශවේ. මෙසේ සමාසපදයේ පෙණෙන ශබ්දවල නොමැති අර්ථ ප්‍රකාශ කරණ සමාස අන්‍යාර්ථ සමාසයයි. වර්තමාන සිංහල භාෂාවේ අන්‍යාර්ථ සමාසයෙන් වාක්‍ය ගැළපීමක් නොමැතියි. නමුත් අන්‍යාර්ථ සමාස නාම ස්වල්පයක් භාෂාවේ දක්නාලැබේ.

පදනිශ්‍රිතයෙහි සමාසාධිකාරය මෙතෙකින් නිමි.

නිෂ්පන්න තත්සම, තද්භව යයි සිංහල භාෂාවේ ශබ්ද ත්‍රිවිධයි. පාලි, සංස්කෘත, දෙමළ, ඉංග්‍රිසි ආදී භාෂාවලින් බිදී ආ ශබ්ද තද්භවයි. ඒභාෂාවලට සමාන වන සිංහල ශබ්ද තත්සමයි. මේ කොයි භාෂාවකටවත් සම්බන්ධයක් නොමැතිවලඞකාවේම සෑදුන ශබ්ද නිෂ්පන්න ශබ්දනමි. තද්ධිත, ආඛ්‍යාත, සාමස යන තුණටම අයත් ශබ්ද මේ භාෂාවලින් බිදී එනබව පෙණේ. ඒ බිඳෙන ශබ්දවල ප්‍රකෘති ප්‍රත්‍යයාදිය විනිශ්චය කිරීම ඉතා දුෂ්කරයි. භාගිනෙය, පිතෘ, බුද්ධදාස යනාදි ශබ්දවලින් බෑන, පිය, බුජස් යනාදි සිංහලට බිඳී තිබෙන තද්ධිත, කිතක, සමාස නාමවලින් ඒබව පෙණේ. මෙසේ අන්‍ය භාෂාවලින් බිඳෙන සමහර සිංහල තද්ධිත, කිතක, සමාස නාමවල විශෙෂ විභාග කිරීම දුෂ්කර බවත් පිළිවෙළකට පදසිද්ධියක් පෙන්විය නොහැකි බවත් සැලකිය යුතුයි.

මේ පොතේ පිළිවෙළ පරිද්දෙන් චතුර්විධ පදවිභාග හා උක්තානුක්තය පමණක් දක්වන විග්‍රහයක් මෙහි පහත දක්වනුලැබේ.

———:o:———

PARSING.

ආණ්ඩුව වැසියන්ගෙන් බදු ගෙණ පඩි දෙමින් නිතර රට රකී.

(මේ වාක්‍යයේ සංක්‍ෂෙප විග්‍රහය මෙසේයි.)

ක්‍රියාකාරක සම්බන්ධය.	උක්තානුක්ත.		පද. නාම පද.	පද. ක්‍රියා හෙවත් ආඛ්‍යාතපද.	පද. උපසර්ග පද.	පද. නිපාත පද.
'ආණ්ඩුව රට රකී' යනු මෙහි ක්‍රියා කාරක සම්බන්ධයි.	'රකී' යන ක්‍රියාවෙන් උක්තබැවින් 'ආණ්ඩුව' යනු උක්ත කර්තෘයි. එයින් අනුක්ත බැවින් 'රට' යනු අනුක්ත කර්මයි.	ආණ්ඩුව -	ප්‍රථමා විභක්ත්‍යන්ත නාමපදය			
		වැසියන්-				
		ගෙන්-	අවධි විභක්ත්‍යන්ත නාමපදය			
		බදු -	කර්ම විභක්ත්‍යන්ත නාමපදය			
		ගෙණ -	...	පූර්වක්‍රියායි.		
		පඩි -	කර්ම විභක්ත්‍යන්ත නාමපදය			
		දෙමින් -	...	මිශ්‍රක්‍රියායි.		
		නිතර -	...	...		නිරන්තරාර්ථද්‍යෝතකනිපාතපදයයි
		රට -	කර්ම විභක්ත්‍යන්ත නාමපදය	...		
		රකී. -	...	වර්තමානකාල ප්‍රථම පුරුෂ කර්තෘකාරක එක වචන ක්‍රියා පදයයි.		

නිවරදි ව්‍යවහාර

ඒ ඒ භාෂාවන්හි ශබ්ද ලියනවිට ඒ ඒ ශබ්දයන්ට අයිති අක්ෂර යෙදිය යුතුයි.

අභිප්‍රාව, සවභාඥතය, ප්‍රත්‍ය, භිකති යන සංස්කෘත ශබ්ද අභිප්‍රාය, සවභාවඥතාය, ප්‍රත්‍යය, භක්ති කියා ලිය යුතුයි.

අෛති, ඔෟරුදු, ලේඛම් කියා වැරදිලෙස ලියන සිංහල ශබ්ද අයිති, අවුරුදු, ලේකම් කියා නිසිලෙස ලිය යුතුයි!

විරුඬතාවයට, විරුඬතාවයෙන් කියා වරනැගීම වැරදියි. මෙහි ශබ්දනාතය 'ව' නොව, 'තා' යනුයි. එය අගට 'අව' 'එන්' යන ප්‍රත්‍යය යෙදූවිට "විරුඬතාවට" "විරුඬතාවෙන්" "විරුඬතායෙන්" කියා වරනැගේ. භාෂාවය, මෙබලාවය යනාදියද මෙසේම භාෂාව, මෙබලාව කියා වරනැගිය යුතුයි.

ගෙවල්වල, වළවල්වල යනාදියද වැරදියි, ගේ, වළ යනු මෙහි ප්‍රකෘතියි, එබැවින් මෙහි අගට වල්යනු යෙදූවිට 'ගේවල' 'වළවල' කියා බහුවචන යෙදේ. මීට අගින් නව'වල් ප්‍රත්‍යයක් බහුවචනය ඇඟවීමට යෙදීම වැරදියි.

ඔහුව, ළමයාව, අම්මාව, මාව කියා විභක්තීන්ට අගින් වකාරය යෙදීම වැරදියි. ඔහු, ළමයා, අම්මා, මා කියා ලිය යුතුයි.

කර්තෘ විභක්ති අගින් යෙදියයුතු'විසින්'යනු අපි විසින් 'මම විසින්' 'ගොවියෝ විසින්' කියා ප්‍රථමාවිභක්ති අගින් යෙදීම වැරදියි.

ප්‍රථමා විභක්ති අගින් යෙදියයුතු තෙම, තොම යනු එතෙමේට, ඕතොමෝට යනාදි වශයෙන් වෙන විභක්තිවලට නොයෙදිය යුතුයි.

මම කරණවා, මම කළා, ඌ යනවා, තෝ ගියා කියා පුරුෂ විශෙෂය අවබොධ නොවන ප්‍රත්‍යය යෙදීමද වැරදියි. මම කරමි, මම කෙළෙමි, ඌ යයි, තෝ ගියෙහි යනාදි වශයෙන් ඒඒ පුරුෂවිශෙෂයන් කාල විභාගයන් ඇඟෙනසේ ක්‍රියා යෙදිය යුතුයි.

මෙසේ වැරදි ව්‍යවහාර අත්හැරදමා නිවරදිලෙස භාෂාව ලිවීමට පණ්ඩිතයන් කළ පොත්පත්බලා එහි වාක්‍ය රචනාවේ අක්ෂර වින්‍යාස විභක්ති ක්‍රියා ආදිය යොදා තිබෙන පරිදි බලාගෙන ඊට අනුව ලියන්ට පුහුණු කළ යුතුයි.

මලනුවෝ, තෙරනුවෝ, ගිරුනෝ, පියානෝ, යනාදි තැන්වල නු, 'ආන' යනප්‍රත්‍යය ඕ'යන ප්‍රථමාබහුවචන යද ගෞරවය ප්‍රකාශ කරණපිණිස යොදනලදී. බුදුන්, තෙරුන් යනාදීවශයෙන් එක්කෙනා ප්‍රකාශ කරණ නාම අගින්ද ගෞරවය පිණිස බහුබස යොදති. මෙසේ ගෞරව ප්‍රකාශ කිරීමට යොදන ප්‍රත්‍යය හා බහුබසද නිවරදියි.

"ණ" "ළ" යෙදියයුතු විධිය.

සංස්කෘත භාෂාවේ ඍ, ර, ෂ, යන මූර්ධජාක්ෂරවලින් පරව යොදන නකාරයද මූර්ධජයි. එබැවින් තෘණ, වර්ණ, ප්‍රාණ යනාදී ශබ්දවලින් බිඳෙන තණ, වණ, පණ, යනාදිය මූර්ධජ නකාරයෙන්ම ලියයුතුයි. ලවණ කල්‍යාණ යනාදි සංස්කෘත ශබ්දවලද මූර්ධජනකාරය යෙදේ.එයින් බිඳෙන ලුණු, කලණ යනාදියේද මූර්ධජ නකාරය ලියයුතුයි.මෙසේ මූර්ධජ දන්තජ නිවරදිලෙස ලිවීමට සිංහල ශබ්ද බිඳීආ සංස්කෘත මාගධ ශබ්ද අවබොධ කටයුතුයි.

පාටලී, අටඨාරස, කුට, යන ශබ්දවලින් 'පළොල්' 'අටළොස්' 'කුළ' කියා බිඳුන ශබ්දවල මව් භාෂාවේ මූර්ධජාක්ෂර යත්ව අදෙශවූ ළකාරය මූර්ධජ විය යුතුයි.

රණ,කාරණ, රළ යනාදියේ රකාරයෙන් පරවද මූර්ධජ ලියයුතුයි.

තණ,කියා මූර්ධජ ලීවොත් මෙහි තේරුම තෘණවගීයයි 'තන'කියා දන්තජ ලීවිට මෙහි තේරුම ස්ත්‍රී පයොධරයි. වළකියා මූර්ධජ ලියූවිට 'ආවාටය' යන අර්ථයද දන්තජවූ 'වල්' යන්නෙන් 'කැලේ' යන අර්ථයද හැඟේ.මෙසේ දන්තජ මූර්ධජ යොග්‍යලෙස ලිවීම ශබ්දවල අර්ථය ඉක්මනින් අවබොධ වීමට හා නිෂ්පන්නාදි ශබ්දප්‍රකෘති දැනගැනීමටද උපකාරයි.

වැරදි පාඨහා නිවරදි පාඨ.

මාවිසින් ගියසෙනසුරාද නුවරටආවා,ඒඅය සත්පුරුෂයෙකි, ඉවලෙන්දත් යනවා, ඒ අය මා මිත්‍රතාවයෙන් පිළිගත්තේය, කිකිළියෝ බිජුලති, ඉසතුතියෙන් ලියමි.

වොහරු නවයි, වෙළෙන්දෙ කොලුවාව ගෙනගියෝ, බදුදු මලයා එත්තේය, ඒ ස්ත්‍රීතොමෝවිසින් ගොතන වැඩ හොඳසි. කන්නු වීනා ගායනා කරති, අපිකළ වැඩ හොඳසි, පාරවල්වල ඇවිදිති, ඔවුන් විසින් හරක් මරු කැවෝ; පණ්ඩිතයෝ ලියූ පොත් ලොකාවිද්‍යකයි, ගොවියෝ කුඹුරුවැඩ කරති, ස්ත්‍රී පුෂියෝ මෙන් ඔවුන් සිටිති, ඔහුට විභක්තියක්වත් නොතේරෙයි, තාත්තා මාව ගෙන්වූයේයි, බොහෝ වේලාවක් මම එහි සිටියාය, ඊර්ෂ්‍යාවයෙත් සිටීම නොහොබී, ඔහුට හොඳ චෙතනාවයක් නැත, ගොනා දුවති, අශ්වයා පිට යමි. ධර්මදෙශනාව හොඳසි, කුඹුර මුවෝ කැවේය. ශිෂ්‍යරුද කළවැඩ, ධර්මශ්‍රවනයටගියා, පිළිවලකටනැතිවැඩ, අපිඑදගියෙමු, ඔව්හු සිටින ගෙවට මම ගියෙමු, පොල් පළගත් වත්ත, ඇත්තුලවා ඇද්දවූකඳ, දරුවන් තණේ බොති, වතේ රිදෙයි, ඔවුන් පිළිනොගෙණ සිටියා, ඇත්තුකැ කිතුල් ගස, ඔවුන් මරුදමමු, මිත්‍රයාව දුටුවෙමි, ගොනා දුවනවා, මම ඒපොත එවත්නෙමි, මුවෝ ගොයම් කනවා, ලේනුන් අතුළඩ යති, තොපි කළ්වැඩේ හොඳනෑ, බුඩාගම්කාරයෝ මල්පුදති, මෝඩයත්ට සඬාව වැඩියි, වඳුරෝ සිටින ගස සෙලවෙයි, සර්පයෝ සිටින ගෙහි නොසිටිය යුතුයි, බෙත්ත්‍රාට ගියා, හාමුදුරුවෝවෙත ලැබෙන පිණ්ඩිස ලියුම යවමි, මඩබදු ලේඛම්වරු ඉඩම් ලියනවා, මහාරාජනීතොමෝට ගෞරව කරති, එතෙමේට යහපතක් වේවා, ගස කැඩෙයි, තොපි ශාස්ත්‍ර දත්තහු, මම සත්පුරුෂයෙක්මි, ලියත්තාත් පොත් ලියති.

ප්‍ර—මේ පාඨවල කවර වරද තිබේද? මක්නිසාද? කවර සූත්‍රයක්ලෙස වැරදිද? ශුද්ධකටයුතු විධිය කෙසේද? මක්නිසා ශුද්ධද? නිවරදිපාඨ කවරේද? කවර සූත්‍රලෙස නිවරදිද?

———:x:———

දැන්වීමයි.

—0—

මහාප්‍රාණාක්‍ෂර ඇති මාගධ සංස්කෘත ශබ්දවලින් සිංහලට බිඳෙනවිට ඒ මහා ප්‍රාණාක්‍ෂරය ළඟ හකාරය වැටී ශබ්දය බිඳෙන බවත් ඒ හකාරය ප්‍රකෘති හකාරය බවත් ඇතම් අයගේ මතයකි. මේ මතයද පිළියයුතු මතයකි. නමුත් ධම්ම, ධර්‍ම යන ශබ්දවලින් බිඳුනු දහම් යන්නේ හකාරය ආගම වීයයි මෙහි සිදත්සඟරු මතයලෙස ලිමු, මේ මත දෙකින් කොයික සත්‍යය වුවත් ආගම විධිය ඉගෙණගන්නන්ට අපේ උදාහරණයෙන් මුළාවක් නොවෙයි.

ගමට ගියා, යනාදි තැන්වල ගමටයනු සම්ප්‍රදාන විභක් තියෑයි යන මතයක් තිෑබි. ගමනාපියෙහි සම්ප්‍රදාන් කම් යන විභක්ති දෙකම යෙදෙනබව සංස්කෘතයෙහි උනන්වන බැවින්ද 'ට' යන විභක්ති ප්‍රත්‍යය සම්ප්‍රදාන කාරකයට හිමි නියම ප්‍රත්‍යය බැවින්ද මේ මතයත් යහපති.

රඹුක්කන යනාදි අප විසින් යෙදූ ඇතම් උදාහරණ වල පදසිඬිය වෙනින් අතකට තෝරන්වත් පුළුවන් වෙයි. සමහරවිට අපේ පදසිඬිය හජනය නොකොට ඒ ශබ්ද සෑදෙන්ටත් ඇති. ඒ කොයිහැටි වුවත් ආධුනික ජනයාට අපේ සූත්‍රවලින් සිංහල භාෂාවේ ස්වභාව අව බොධවීමට එයින් බාධා නොමැතියි.

ලොප, ආදෙශ ආදි පදසිඬි අත්හැර ශබ්ද රූපය පම ණක් පළමුකොට ඉගැන්විය යුතුයයි සමහරු සිතති. එබැවින් මේ පොතේ 17 පිට පටන් 45 පිට කෙළවර කොට පදසිඬිය සම්බන්ධ අතරතුර ලියා තිබෙන පාඨ හැර ඉතිරිවා පළමුවෙනි අවුරුද්දේද, එතැන් පටන් 70 පිට දක්වා පදසිඬිය හැර ඉතිරිවා දෙවැනි අවුරුද්දේද පොත මුලපටන් කෙළවර දක්වා ඉතිරි සියල්ල හා වෙන ව්‍යාකරණ පොත්වල ඇති අතිරිකතෙද්ත් සමග

තුන්වැනි අවුරුද්දේදී පාඨශාලාවන්හි ඉගැන්විය හැකියි. නමුත් අපේ මතය නම් එක්අවුරුදු හමාසයකින් මේ පොත මුල පටන් අග දක්වා උගන්වා ඉතිරි මාස හයේදී සිදත්සඟරාවේ ඇති වෙනසත් සමග පොත මුල පටන් නැවතත් කියවා සිංහල ව්‍යාකරණ ශිෂ්‍යයන්ට හොඳරහට පුහුණු කරවා දෑවුරුද්දකින් ඉවර කළහැකි සනුයි.

මේ පොත ඉතා ශිථිල භාෂාවෙන් ව්‍යවහාර උදාහරණ දක්වා කරතිබෙන බැවින් මීට වඩා සවල්ප කාලයක් තුළදී ව්‍යාකරණ උගන්වන්වත් සමර්ථ ගුරුවරුන්ට උගහට නොවේ.

ඝෝෂ, අඝෝෂ 'උෂ්ම' අනුනාසික ආදි සංස්කෘත භාෂාවේ අක්ෂර විභාගය වඩා ප්‍රයෝජන නොමැති බැවිනුත් වෙන ව්‍යාකරණවලින් ගෙණ ගුරුවරුන්ට ඉගැන්වීම සුදුසු පහසු බැවිනුත් මෙහි නොදැක්වීමු.